

Hoofdstuk X – Missie-reis in Perea (vervolg).

De vorige aflevering van Emmanuel eindigt met de beschrijving door K. Emmerick van het beeld van de afgod Molok. Het is treffend hoe dit klopt met de trekken van beschrijving die de rabbijnse literatuur ons over de afgod Molok heeft nagelaten. Hier kan de aandachtige lezer nog eens nagaan hoe trouw en levenswaar de visioenen van K. Emmerick zijn: wat zij vertelt heeft zij gezien.

Wij lezen o.m. in D.B. bij het trefwoord MOLOCH: “De rabbijnen hebben zijn beeld beschreven met een stierkop (Jalkoet).”

De joodse exegeet Kimchi beweert in zijn commentaar op II Kon. 23, 10, dat buiten Jeruzalem een bronzen, hol beeld van Moloch stond. Van binnen waren er zeven compartimenten.

Ook volgens Rasji (commentaar Jer. 7, 31) was het beeld van Moloch hol en van brons; men deed het gloeien en wierp er dan kinderen in, terwijl men met trommel-lawaai hun geschrei overdonderde, verdoofde.

Het holle Molochbeeld van de Kartagenen had, volgens Dioscorus van Sicilië, de armen uitgestrekt. In het beeld maakte men vuur tot het gloeide en dan legde men hem als offer een kind in de armen, dat spoedig tot as was verteerd.

Een oud oosters kornalijnen skarabee-beeldje stelt Moloch voor met de kop van een stier en gezeten. Het Molochbeeld te Ammon – hij was de hoofdgod van de Amonieten – was met een gouden kroon versierd, toen de stad veroverd werd door David (II Sam. 12, 30).

De stralen waarmee K. te Gadara de kop van Moloch omringd zag zullen dan waarschijnlijk die kroon hebben moeten verbeelden.

Straks beschrijft K. een beeld van Beëlzebub, alsook de praktijk van de heidenen om zijn beeld met heilige kevers te vereren.

Wij zeggen hier vooraf een kort woord over dit gehaat insect om aanstonds het verhaal beter te begrijpen. In het nabije Oosten werd dit

insect als heilig beschouwd en druk vereerd. Hier hielden er de boze geesten zich in op, naar Katarina zag, en daarom vluchtten en vlogen deze diertjes bij het naderen van Jezus onmiddellijk weg.

In haar leven werd K. door al wat heilig is aangetrokken, van al wat zondig is, afgestoten. Vandaar de afschuw die deze afgodisch-heilige dieren hier inboezemden.

Enkele wetenswaardige bijzonderheden over die insecten:

Ze speelden een grote rol in het godsdienstig, cultureel en kunstleven van de volken in het nabije Oosten, vooral van de Egyptenaren. Skarabee-beeldjes werden als amuletten of onderpanden van goddelijke bescherming gedragen. Zegels, stempels hadden aan hun bovenkant de vorm van zulk een kever. Ten gevolge daarvan werden stempels ook skarabee genoemd.

In eindeloos getal werden ze teruggevonden in Egypte, Palestina en het hele Oosten; ze zijn uit allerlei soorten van materie gemaakt en dragen op hun ondervlak de naam van een Farao of ook emblemen in beeldschrift.

In Egypte en Palestina krioelt het van die insecten: het klimaat begunstigt hun vermenigvuldiging; ze gelijken op onze meikevers, maar zijn groter, kunnen zelfs de lengte van 5 cm bereiken. Boven de vliegvlugels hebben ze ook schildvlugels; de pootjes eindigen stekelig, met een soort tang; ze hebben een buikig lichaam en korte voelhorens. Onder de meer dan 400 variëteiten, trekken enige de aandacht door hun schitterende metaalglanzige kleuren.

Op te merken valt ook dat de afgod hier weer onder een boom staat (zie fasc. 5, nr. 131, voetnoot 293). Straks beschrijft K. dit gedierte.

Jezus gaat naar Dion (= Dium).

731.

29 september = 8 Tisri. –

Terugblik op de dag van gisteren.

De heidenen, wier kinderen *Jezus gisteren genezen had*, vroegen Hem waarheen zij zich wenden moesten en wat hun te doen stond, aangezien zij de afgodendienst verzaken wilden.

- *Jezus sprak hun van de doop en gaf hun de raad zich voorlopig nog rustig te houden en nog wat geduld te hebben;*
- *Hij beschreef God als een Vader, aan wie wij onze lusten en ongeregelde begeerten ten offer moeten brengen. Andere offers dan die van onze harten verlangt die Vader niet van ons.*
- *Hij verklaarde steeds duidelijker aan de heidenen dan aan de Joden dat God onze offers niet nodig heeft;*
- *Hij vermaande hen tot berouw en boetvaardigheid, tot dankbaarheid jegens God voor zijn weldaden en tot barmhartigheid jegens armen en ongelukkigen.*

In de Jodenstad sloot Hij nog de sabbat, nam een maaltijd en dan begon de sabbat van de vastendag, ingesteld om de aanbidding van het gouden kalf. Deze vasten valt jaarlijks op 7 Tisri (zoals de joodse kalender het heden nog aangeeft), doch daar 7 Tisri dit jaar op een sabbat viel, was de vastendag verplaatst naar 8 Tisri. (Bemerk dat K. hier nogmaals een vastendag sabbat noemt; fasc. 13, nr. 432, voetnoot 194).

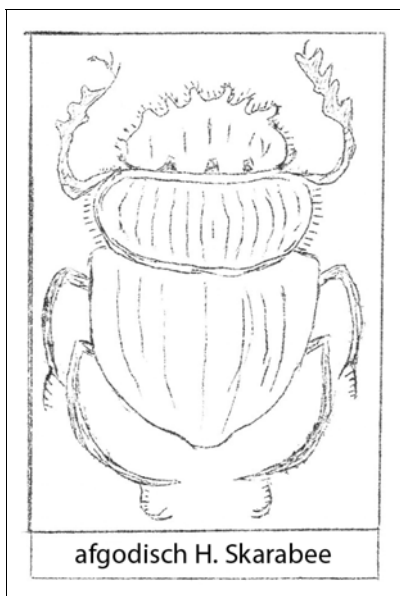
Hedenmorgen, 8 Tisri, leraarde en heelde Jezus nog te Gadara, maar verliet de stad in de namiddag. De heidenen, wier kinderen Hij genezen had, dankten Hem nogmaals vóór de heidenstad. *Hij zegende hen* en ging met bijna 12 leerlingen afwaarts door het dal ten zuiden van Gadara, dan over een andere berg, ook zuidelijk en tot bij een riviertje; dit daalt af uit het gebergte onder Betaramfta-Julias, waarin de metaalmijnen ten oosten van hier gelegen zijn.

Bij dit riviertje, ongeveer 3 uren ten zuiden van Gadara nam Jezus hedenavond zijn intrek in een herberg. Daar waren allerlei lieden vruchten aan het inzamelen, *tussen wie door Hij onderrichtend op en neerging*; dit waren Joden, maar daar was ook een groep heidenen in de buurt, die op de boorden van het riviertje witte bloemen van hagestruiken of van een zeker kreupelgewas verzamelden. (Misschien wel agnus castusstruiken,

die men in 't H. Land en rond de Middellandse Zee overal vindt op de boorden van rivieren; ze bereiken een hoogte van 2 à 3 m en hebben paarse, of blauwe en witte bloemen.)

Ik weet niet waartoe zij die bloemen gebruikten; maar zij verzamelden ook grote, vreselijke kevers en insecten, waarvoor ik huiverde.

Toen Jezus tot hen naderde, trokken zij zich terug, als waren ze bang; ik kreeg toen een vreemd tafereel te zien, dat me nu nog doet gruwen en ik had op dat ogenblik zulk een griezellig gevoel dat ik schudde van angst en schrik; ik wil het vertellen.

Beëlzebub.

732.

Terwijl ik de heidenen die kevers zag verzamelen, werd mij een tafereel getoond bij de stad Dion, ongeveer een uur meer zuidelijk, aan de westzijde van een berghelling. Daar zag ik, vóór

de stadspoort onder een boom, een afschuwelijke afgod zitten; de boom was een grote wilg, dunkt mij, zo groot als een notenboom.

De afgod had een tamelijk menselijke, maar toch meer aapachtige gestalte, met korte armen en dunne poten, doch was op menselijke wijze gezeten; zijn kop was boven zeer spits en had twee kleine, kromme hoornen gelijk maansikkels; zijn aangezicht was dat van een mens, doch gruwelijk, met een loodrechte, zeer lange neus; de mondstreek in verhouding zeer klein, de kin laag of plat, maar vooruitstekend, de muil breed als van een dier, het lijf slank en om de schoot voorzien van een schort, de benen tamelijk dun en de tenen van de lange voeten hadden klauwen.

In de ene hand hield hij een kelk bij de kolom; in de andere de figuur van een grote vlinder, die uit zijn pop scheen te sluipen, alsof hij naar de kelk toe wilde vliegen. Deze vlinder zag er gedeeltelijk uit als een vogel, gedeeltelijk als een walgelijk insect. Van achteren, waar de afgod hem vasthield, was hij nog als in een pop of larve gedraaid en gewonden. Vóór de hand sloeg hij een paar vleugelen breed uit en zijn kop had rode blinkende ogen en een opengesperde snavel.

De afgod zat als in een troon, die hem omringde; onder zijn gescheiden benen was een vuurhaard in zijn zetel; de vlinder was geheel en al blinkend en bont; maar het gruwelijkste voor mij was het volgende: rondom de kop van de afgod, boven het voorhoofd, had hij een krans op, gelijkend op een kroon van afstotelijke, grote, walgelijke kevers en vliegende wormen; de ene had de andere vast en boven het voorhoofd, in het midden van de spitse kop tussen de hoornen zat een groter en walgelijker kever dan alle overige, en aan dezen sloten de twee uiteinden van de krans zich aan; het waren blinkende kevers van allerhande kleuren, maar gruwelijk en giftig van wezen met lange buiken, poten, (die eindigden met) tangen en stekels.

Deze dieren zijn mij, reeds om zichzelf, altijd zeer hatelijk geweest, maar deze hier waren mij het nog meer.

Nauwelijks had ik ze gezien en was de gedachte mij ingevallen omdat ze zo stil zaten, dat het nagemaakte waren, of opeens op het ogenblik dat Jezus in de nabijheid van de heidenen kwam, die zulke dieren voor de afgod aan het riviertje zochten, stoof en vloog de ganse kroon uiteen; waren ze mij allegaar ineens op het lijf gevlogen, ik zou niet erger hebben kunnen schrikken.

Ik zag dat zij als een donkere zwerm, die zich verspreidt, in holen en hoeken van het gewest vlogen, en ik ontwaarde allerlei afgrijselijke, zwarte gestalten van geesten, die zich met hen schenen te verbergen, want ze kropen als bevreesd met hen in de holen.

Dit waren de boze geesten die met deze kevers in de Beëlzebub geëerd werden. Dat de kevers op zijn kop in een kring stil zaten, dit kwam hierdoor, geloof ik, dat zij de afgod bloed of wat anders op het voorhoofd smeerden. Ik bezit geen woorden om de walg te beschrijven, welke die insecten mij inboezemden.

Jezus te Dium.

733.

30 september = 9 Tisri. –

De maandag, omstreeks 10 uur in de voormiddag kwam Jezus vóór Dium aan. (De ligging van deze niet teruggevonden stad is onbekend. Op grond van K.'s aanwijzingen lokaliseren wij ze op onze kaart BIJ BENADERING.) Ze ligt ongeveer een uur ten zuiden van de herberg bij het riviertje, op de oostelijke berghelling naar de Jordaan toe, een paar uren ten oosten van Skytopolis. (Wij vermoeden dat de zin van de aanwijzing zou kunnen zijn: op de berghelling, die de oostelijke helling van het Jordaandal is).

Hij kwam er aan vóór het joodse stadsgedeelte, dat aan de ene zijde ligt en veel kleiner is dan de heidenstad. Deze ligt opwaarts en mooi gebouwd in de boezem van een berghelling, heeft

meerdere tempels en strekt zich opwaarts uit; de Jodenstad is er volkomen van afgescheiden. Het is niet vóór deze kant dat Beëlzebub staat.

Waar Jezus vóór de stad aankwam, waren de loofhutten van de Joden grotendeels al klaar, en in een van deze werd Hij door de priesters en stadsoverheden met de gebruikelijke voetwassing en welkomsverkwikking officieel ontvangen.

Hierna begaf Hij zich aanstonds naar de talrijke zieken, die onder de loofhutten tot bij de stad lagen en stonden. De leerlingen hielpen Hem en handhaafden de orde. Het waren zieken van allen aard: lammen, stommen, blinden, waterzuchtigen, jichtigen; *Hij genas en vermaande er vele*. Ook waren daar enigen, die zich tussen driepotige krukken rechthielden; op die krukken konden zij leunen, zonder op hun voeten te moeten staan, bijna gelijk de loopstoelen die onze kinderen gebruiken.

Het laatst kwam Hij tot de zieke vrouwen, die nader bij de stad plaats hadden genomen; zij leunden, lagen of zaten onder een lange loverhut, die op een aardterras opgericht was. Deze aardwal was met een fijn, schoon gras begroeid, dat van bovenaf als zacht zijden haar omneerhing en waarop tapijten uitgespreid waren. Verder verwijderd stonden verscheidene vrouwen die aan bloedvloeiing leden; ze waren geheel in hun sluiers gehuld en van de andere afgescheiden.

Ook waren daar enige melancholische zieken, die zeer somber en paarsbleek zagen en nog verscheidene andere zieken.

Jezus sprak hen allen zeer liefdevol toe en genas de ene na de andere; Hij legde hun ondermeer op, een reinigingsbad te nemen en vermaande hen tot uitroeiing van enige gebreken en zonden en tot boetvaardigheid. Hij genas en zegende ook vele kinderen, waarmee moeders tot Hem gekomen waren.

Deze arbeid duurde tot in de namiddag en werd bekroond met een algemene vreugde. Alle genezenen, vergezeld van hun gelukkige verwanten, vrienden en dienaars, trokken in een schone rangschikking, volgens de orde waarin zij genezen waren, naar de stad. Ze hadden hun bedden en krukken op de schouders, Gods lof op hun lippen en grote vreugde in het hart.

Jezus met de leerlingen en levieten was in hun midden: de ootmoed en ernst van Jezus in zulke gevallen is onuitsprekelijk. De kinderen en vrouwen trokken vooruit en allen zongen de 40^e psalm van David: “Heil hem, die zich over de arme en behoeftige ontfermt.” Zij gingen naar de synagoge God bedanken.

Psalmen 40

Geloofsvertrouwen in nood

1. Voor de koorleider. Van David. Een psalm.
2. Vurig verwachtte ik de HERE; toen neigde Hij Zich tot mij en hoorde mijn hulpgeroep,
3. Hij trok mij op uit de kuil van het verderf, uit het slijk van de modderpoel; Hij stelde mijn voeten op een rots, mijn schreden maakte Hij vast,
4. Hij gaf mij een nieuw lied in de mond, een lofzang aan onze God. Mogen velen het zien en vrezen, en op de HERE vertrouwen.
5. Welzalig de man, die de HERE tot zijn vertrouwen heeft gesteld, die zich niet wendt tot de hovaardigen, noch tot hen die naar leugen afdwalen.
6. Talrijk hebt Gij gemaakt, o HERE, mijn God, uw wonderen en uw gedachten jegens ons; niets is bij U te vergelijken. Wilde ik ze vermelden en uitspreken, te talrijk zijn zij om te noemen.
7. In slachtoffer en spijsoffer hebt Gij geen behagen, – Gij hebt mij geopende oren gegeven –, brandoffer en zondoffer hebt Gij niet gevraagd.
8. Toen zeide ik: Zie, ik kom; in de boekrol is over mij geschreven;
9. ik heb lust om uw wil te doen, mijn God, uw wet is in mijn binnenste.
10. Ik verkondig de blijde mare van uw gerechtigheid in een grote gemeente: zie, mijn lippen weerhoud ik niet, HERE, Gij weet het.
11. Uw gerechtigheid verberg ik niet in mijn hart, van uw trouw en uw heil spreek ik, uw goedertierenheid en uw waarheid verheel ik niet voor een grote gemeente.
12. Gij, HERE, onthoud mij uw erbarming niet; uw goedertierenheid en uw waarheid mogen mij bestendig bewaren.
13. Want rampen omgeven mij, zonder getal; mijn ongerechtigheden hebben mij achterhaald, ik kan ze niet overzien; zij zijn talrijker dan de haren van mijn hoofd, en mijn hart is mij ontzonken.
14. Het behage U, HERE, mij te redden; HERE, haast U mij ter hulpe.
15. Laten tezamen beschaamd en schaamrood worden, wie mij het leven zoeken te benemen; terugdeinzen en te schande worden, wie mijn onheil begeren.
16. Laten verstommen van schaamte, wie over mij roepen: Ha, ha!
17. Laten in U jubelen en zich verheugen allen die U zoeken; laten wie uw heil liefhebben, bestendig zeggen: De HERE is groot!
18. Al ben ik ellendig en arm, de HERE gedenkt mijner. Gij zijt mijn hulp en mijn bevrijder; o, mijn God, vertoef niet.

Uit: NBG-vertaling 1951

Daarna was er in een loofhut een gastmaal van boomvruchten, vogelen, honigraten en geroosterd brood. Maar toen de sabbat begon, (een feest wordt weerom sabbat genoemd), begaven zij zich allen in rouwklederen naar de synagoge, want met de sabbatavond begon (de sabbat van de jaarlijkse plechtige boetedag,) de grote joodse Verzoendag, die op 10 Tisri gevierd wordt (= 1 oktober in het jaar dezer mededeling).

Jezus te Dium. – Verzoeningsfeest te Jeruzalem. – Brief van Elias. – Afgodendienst in onze tijd.

734.

1 oktober = 10 Tisri; Grote verzoendag. –

De vertellende was heden niet alleen zeer ziek, noteert Brentano, maar werd ook zo gestoord, dat ze slechts het volgende kon vertellen.

Gisteravond, 9 Tisri, met het begin van de sabbat of verzoeningsfeest, begon reeds de verzoendag, 10 Tisri.

Heden wijdden de JODEN te Dion de gehele dag aan de viering van dit feest *en Jezus nam er het woord in de synagoge. Hij hield boetpredicaties en sprak tegen de louter lichamelijke reinigingen die men verrichtte, zonder zich op de beteugeling van de ziel toe te leggen.*

Ik zag enige Joden onder wijde mantels zich om lendenen en benen kastijden en pijnigen. Ook de heidenen hadden in Dion een feest met verbazend vele bewierokingen; zij gingen op stoelen zitten, waaronder wierook gebrand werd.

Ook van de viering van het verzoeningsfeest te Jeruzalem heb ik veel gezien, vele reinigingen van de Hogepriester, moeizame voorbereidingen en onthoudingen, vele offeranden,

bloedbesprenkelingen en bewierokingen. (Op dit alles kan hier niet ingegaan worden; de beschrijving ervan vindt men in Lev. 16, 1-34; 23, 26-32; 25, 9; Ex. 30, 10; Num. 29, 7-11).

Ik heb ook de zoenbok gezien en hoe over twee bokken het lot geworpen werd (cfr. fasc. 17, nr. 717). De ene werd geslachtofferd, de andere de woestijn ingedreven met aan zijn staart iets gebonden, waarin, naar ik meen, vuur was. In de woestijn stortte hij van schrik in een afgrond. In deze woestijn (van Jericho), die achter de Olijfberg en Betanië begint, is ook David eens gegaan (II Sam. 16, 1-14).

De hogepriester (Annas) te Jeruzalem was heden geweldig terneergeslagen en in de war; hij wenste dat een ander in zijn plaats het hogepriesterambt waarnemen zou; hij betrad vol angst het allerheiligste, na met aandrang het volk gesmeekt te hebben voor hem te willen bidden; het volk meende daarom dat hij een zonde op zijn geweten had en het was vol kommer dat hem een ongeluk in het allerheiligste mocht overkomen.

Hij voelde inderdaad zijn geweten bezwaard, omdat hij medeplichtig was aan de moord op Zakarias, de vader van Joannes de Doper; zijn zonde woekerde en werkte door in zijn schoonzoon, die Jezus veroordeelde.

Het was niet de hogepriester Kaïfas, maar, meen ik, zijn schoonvader Annas³⁶².

³⁶² Dat Annas, anderhalf jaar vóór Christus' veroordeling door Kaïfas, het hogepriesterambt bekleedde, hierin kan K. gelijk hebben.

Men weet niet met zekerheid hoe de verhouding was van de twee hogepriesters tot elkaar en tot het hogepriesterambt, of zij elk een rol in de uitoefening van het ambt te vervullen hadden, dan of zij het om de beurt uitoefenden.

Joannes de Doper begon, volgens Lk. 3, 1-2, zijn predikambt onder het hogepriesterschap van Annas en Kaïfas; in het Grieks staat er: 'onder de hogepriester Annas en Kaïfas'. Voor deze uitdrukking hebben de exegeten nog geen bevredigende verklaring gevonden.

735.

Ik zag zijn handeling in het allerheiligste; het heilig voorwerp, de zegen (nr. 25 en 26) was niet meer in de Verbondsark, maar wel nog allerlei doekjes en vaten (of kastjes).

Ook was de ark naar de laatste eisen van de kunst geheel vernieuwd; de houding van de engelen was veranderd, zij waren gezeten en als met drie banen omgeven; één voet lag boven op de ark, terwijl de andere ter zijde ervan neerhing; de kroon was nog tussen hen; er bevonden zich nog heilige voorwerpen in de ark: olie en reukwerk; ik heb alle ceremoniën gezien, die de hogepriester verrichtte, maar ik ben die vergeten; ik herinner me nog slechts dat hij bewierokingen en bloedbesprenkelingen deed; dat hij een doekje uit de heilige ark nam, zich aan een vinger wondde of bloed aan die vinger had, dit bloed met water mengde en dit bloedachtig water aan een reeks van priesters te drinken gaf; **het was een soort voorafbeelding van de H. Communie**; ik weet niet zeker of hij ook niet het doekje, dat hij uit de ark had genomen, in het water legde.

Eertijds werd bij zekere gelegenheden water gedronken, dat over het heilig voorwerp (zinnebeeld van de geheimzinnige zegen) gegoten was. Zoals ik het in de mysteriën gezien heb. Misschien nam de doek waarin het voorwerp gewonden was geweest, nu de plaats in van dat heilige voorwerp zelf.

Ik zag ook dat de hogepriester door een straf van God zeer ellendig met melaatsheid geslagen werd; dit veroorzaakte een grote verwarring in de tempel.

Ik heb in hetzelfde visioen ook een zeer verschrikkelijke strafpredicatie in de tempel gehoord, ik meen, uit Jeremias.

In de lijdensgeschiedenis noemt de evangelist Joannes beiden hogepriester (Joa. 18, 19. 22-24), maar hier schijnt Kaïfas toch wel de hoofdrol te spelen (cfr. nr. 1825).

Ik heb ook nog zeer veel uit het leven van de profeten en uit de gruwel van de afgoderij in Israël gezien.

Wat ik me hiervan nog herinner, zal ik nu verhalen.

Ik meen, het is op deze dag geschied, of het kwam heden in de lezing voor, dat Elias na zijn dood een brief aan koning Joram schreef (II Par. 21, 12-15).

Ik heb ook gezien dat de Joden (joodse schriftgeleerden) en anderen (latere, ook katholieke schriftuurverklaarders) het niet geloofden en de schriftuurpassage zo verklaarden, alsof Elizeüs, die de brief aan koning Joram bracht, hem reeds bezat als een profetische brief en alsof Elias hem die brief reeds vóór zijn dood overhandigd had. (Anderen menen nog dat Joram alleen maar droomde dat Elizeüs hem een brief, die van Elias afkomstig was, overhandigde).

Maar dan overkwam mij iets ongewoons (ter weerlegging, wil K. zeggen, van die vrijzinnige verklaringen).

Ik werd snel, maar zeer zacht, naar het Oosten gedragen; ik zag in het voorbijgaan de profetenberg geheel met sneeuw en ijs bedekt, maar er stonden reeds torens op; dit was wellicht een aanwijzing hoe hij er uitzag ten tijde van koning Joram.

Ik kwam dan meer oostelijk in het paradijs en zag er, als gewoonlijk, de wonderbare en mooie dieren wandelen en spelen. Ik zag er ook de schitterende muren en zag daar, tegenover elkaar, gelijk voortijds, de twee mannen onder de poort liggen slapen.

Ik constateerde dat Elias in de geest alles zag wat in Palestina gebeurde en dat een engel een witte, fijne rol en een rietpen bij hem legde, waarna de profeet zich oprichtte en op zijn knieën schreef.

Dan zag ik een kleine wagen met een zitstoel over een heuvel of over terrassen van uit het paradijs ter zijde van de poort te voorschijn komen; de wagen was met drie uiterst bevallige witte

dieren bespannen. Ik zag Elias hierop de wagen bestijgen en als op een regenboog snel naar Palestina rijden. Hij hield stil boven een huis in Samaria.

Nu zag ik dat Elizeüs, die in dit huis aan het bidden was, omhoog keek en dat Elias de brief vóór zijn voeten liet neervallen en dat Elizeüs deze naar koning Joram bracht.

Van de 3 dieren aan Elias' wagen, waren er twee van voren en het derde van achteren aangespannen; het waren onbeschrijfelijk lieve, fijne dieren; hun grootte was ongeveer die van kleine reeën; ze waren sneeuwwit en hadden lang wit haar gelijk zijde, zeer sierlijke fijne poten, beweeglijke koppen en op het voorhoofd een bevallige, even naar voren gebogen hoorn.

Vroeger bij zijn hemelvaart had ik zijn wagen met juist dezelfde dieren bespannen gezien³⁶³.

³⁶³ De brief die Elias door de profeet Elizeüs aan koning Joram liet overbrengen, luidt als volgt:

“Zó spreekt Jahwe, de God van uw vader David: Omdat Ge het voorbeeld van uw vader Josafat en uw vader Asa, de koning van Juda, niet hebt nagevolgd, maar integendeel het wangedrag van de koningen van Israël, en zodoende Juda met de burgers van Jeruzalem tot afgoderij hebt verleid, zoals het huis Achab gedaan heeft; omdat ge ook uw broers hebt vermoord die beter waren dan gij, daarom zal Jahwe uw volk, uw zonen, vrouwen, bezittingen een geweldige slag toebrengen; zelf zult ge door een vreselijke ziekte worden getroffen, nl. door een kwaal in de ingewanden, zodat na 2 jaren ziekte uw ingewanden uit uw lijf zullen puilen.” (II Kron. 21, 12-15).

Reeds is tussen de tekst gezegd dat sommigen de episode van deze brief anders dan letterlijk verklaren.

Uit het visioen dat K. op dit gebeuren had, blijkt nochtans de profetische oorsprong en echtheid van deze brief.

Terwijl evenwel de H. Schrift zwijgt over het 'hoe' van dit gebeuren, krijgt de zienster er een voorstelling van: ze ziet de profeet een reiswagen bestijgen en de reis naar Samaria ondernemen, maar hier zijn we geheel vrij dit dichtelijk tafereel als een louter figuurlijke voorstelling te beschouwen, waardoor haar de echtheid van het feit te kennen gegeven werd.

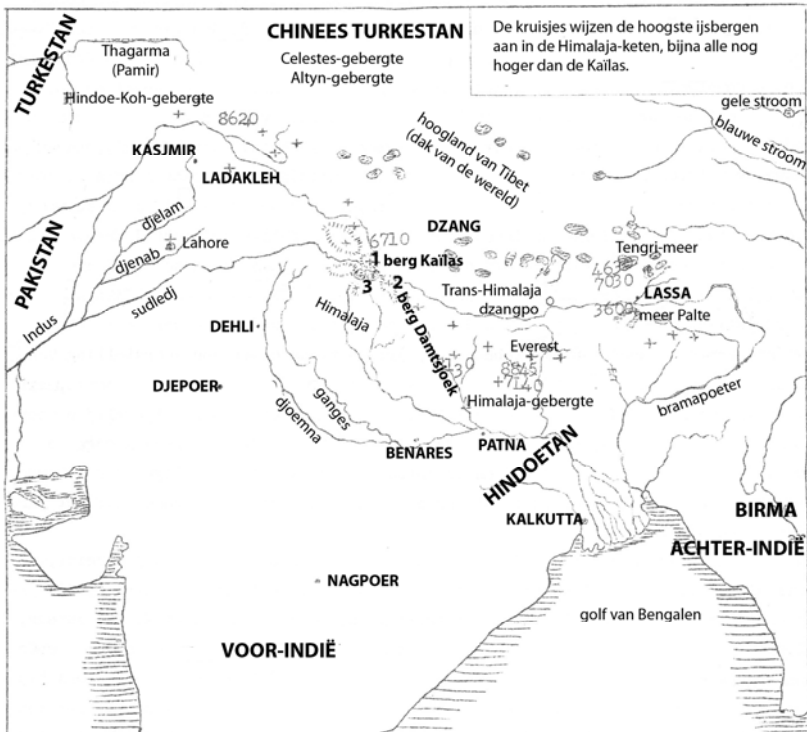
De 2 mannen die zij bij de ingangpoort van het paradijs tegenover elkander bemerkt, zijn:

- Elias en
- Enoch, die volgens een constante traditie levend naar het paradijs opgenomen werden.

K. spreekt hier en ook nog elders van een zekere **profetenberg**, die zij bereikt, wanneer zij op sommige visionaire reizen voorbij de Ganges-stroom in Centraal Azië gekomen is.

Bij die berg ontspringen de grote, machtige stromen van Azië.

Een auteur, nl. Hein Houben, de schrijver van een klein leven van A.C.E. (1925), meende die profetenberg te kunnen vereenzelvigen met de berg Kaïlas in Midden-Azië.

De heilige berg Kaïlas in Midden-Azië

Zonder ons bij deze mening aan te sluiten, kunnen wij toch niet weerstaan aan de bekoring hier een beknopte beschrijving van die heilige wonderbare berg te geven en zijn ligging te bepalen; men kan de bijzonderheden der beschrijving nagaan op het kaartje hierna.

De berg Kailas is op het kaartje aangeduid met een kruisje, waarbij cijfer 1. Hij verheft zich ten noorden van twee buur-meren, nl. het meer Rakas, links, en het heilige meer Manasarovar, rechts.

Dit laatste, kristalhelder, wordt door sommige reizigers het bekoorlijkste meer van de wereld genoemd en daarin komen de Midden-Aziaten van zeer ver de asse van hun verbrande overledenen uitstrooien, bijna met dezelfde fanatieke ijver, waarmee de Indiërs op hun rituele baden in de Ganges gesteld zijn.

Ten zuidoosten van dit meer rijst **de hoge berg Damtsjoek** op (6710 m, op kaartje cijfer 2).

- Uit zijn westvoet komt het begin van de Sudledj-rivier; ze doorkruist de twee meren en gaat zich na een enorme boog en lange loop verenigen met de Indusstroom.
- Uit de oostvoet van dezelfde berg komt de Dsangpo-rivier, die na een lange loop de naam Bramapoeter aanneemt.

Op enige afstand van de Kailas en de twee meren ontspringt ten westen de Ganges-stroom en ten zuiden meerdere grote bijrivieren.

Ten noorden van de Kailas begint de Indus die na een geweldige noordwaartse halfcirkelboog en lange loop de wateren ontvangt van de Sudledj, zijn grootste bijrivier.

Het is dus werkelijk zó, dat die machtige Aziatische stromen rondom de heilige berg ontspringen en hun wateren ontvangen van hem en de ijsbergen er omheen.

Nu een woord over **de Kailas** zelf.

Deze ijskegel, geheel op zichzelf staande en afgesneden van de bergketens die rondom hem beginnen, ligt even noordelijk van het heilige meer Manasarovar.

Tussen berg en meer loopt een karavaanweg, die van noordwesten naar zuidoosten West-Azië met Oost-Azië verbindt; de berg is rond van vorm en heeft aan zijn voet een omtrek van 14 uren. Wegens zijn ligging in een hoogland van louter sneeuw- en ijsbergen, is hij nauwelijks te bereiken. Toch komen zonder onderbreking dagelijks vele bedevaarders uit Midden-Azië en Indië om de bedetocht te doen rond de berg. Wat een beklimming

er van betreft, wegens zijn steilte, hoogte, sneeuw en ijs, daar kan zelfs geen sprake van zijn. Er om heen liggen vele boeddhistenkloosters.

De berg geeft ononderbroken een overheerlijk schouwspel te zien. 's Morgens en 's avonds gloeien en glanzen hoog in de lucht en het zonnelicht de hemelhoge rotskoppen, terwijl aan de voet alles nog – of reeds – met duisternis bedekt is. In de middagzon schitteren op zijn hellingen en top de blanke gletsjers en eeuwige ijsschollen, waarvan het water in de zengende zon, stromelings en onuitputtelijk neervloeit als van een muur van opstaande wateren.

Rond de berg zweeft halverhoogte een geheimzinnige kring van wolkjes, voortkomend van het verdampende water. Dit schouwspel is met geen toverpenseel noch magische kleuren in beeld te brengen.

Bij betrokken hemel is de bovenste helft van de kegel achter de wolken verborgen; zijn niveau is op de top 6710 m.

Hoewel lager dan veel andere toppen in dat bergland en slechts even hoog als zijn buur de Damtsjoek is hij door zijn vorm, zijn uitzicht en heilig karakter boven alle andere bergen aldaar indrukwekkend en aan de Aziaten dierbaar als hun heiligste bedevaartsberg.

Volgens de reeds genoemde Hein Hoeben zou K.'s profetenberg, waarmee de kritiek nogal fel de draak gestoken heeft, met deze berg te vereenzelvigen zijn. Toch erkent hij spoedig daarop de mogelijkheid dat hij eerder symbolisch te verstaan zou zijn.

Hierover kunnen wij ons geen positief oordeel vormen.

Betreffende zulke mysterieuze visioenen voelen wij ons, gelijk zo dikwijls Brentano, als geplaatst vóór een muur, waarachter wij de zienster niet langer kunnen volgen.

In elk geval komt K. op haar weg naar de profetenberg door de streek van de Ganges tot over deze rivier in dit sneeuw- en ijsgewest.

Wij menen echter dat K., op dit punt van haar visionaire reis gekomen, IN DE GEEST overgeplaatst wordt op haar profetenberg en daarna in het paradijs, hetzij deze alleen maar in het visioen bestaan, hetzij ze als overblijfsel van het oorspronkelijk paradijs buiten de aarde, buiten de tijd en de ruimte bestaan.

Op zulk een manier bereikte K. toch ook soms van op een bepaald punt der aarde een vagevuurverblijf.

Visioenen op het paradijs of de vermelding van zijn bestaan vinden wij ook bij andere mystieke reuzenheiligen.

Uit dat paradijs kreeg Lydwina van Schiedam de bovennatuurlijke geneesmiddelen die haar uiteenvallend lichaam in stand hielden. –

In dit visioen op het leven van de profeten zag ik ook de geschiedenis van Elizeüs en de Sunamietin en vele andere trekken en wonderdaden uit zijn leven, want hij heeft nog groter wonderwerken gewrocht dan Elias (cfr. II Kon. 4 tot 8); hij was fijner in manieren en kleding.

Elias was op en top een godzman, niet naar de zeden, regels en gebruiken van de mensen; hij had in karakter, spreken en doen veel weg van Joannes de Doper; zij schenen uit hetzelfde blok hout gesneden (cfr. Mt. 17, 9-13; Lk. 1, 17).

Ik zag ook in verband met Elizeüs, hoe zijn knecht Giëzi, Naäman de Syriër, die door Elizeüs van de melaatsheid genezen was, achterna liep; dit geschiedde in de nacht, terwijl Elizeüs sliep; hij haalde de genezene bij de Jordaan in en buiten het weten van zijn meester vroeg hij hem om geschenken, en dit in de naam van zijn meester (II Kon. 5). Ik zag ook dat de knecht de volgende dag gans gerust als wist hij van tuiten noch blazen en als was hij onschuldig als een engel, aan houten schermwanden arbeidde; ze moesten dienen voor het maken van cellen en ik zag dat Elizeüs hem onder dit werk kwam vragen: “Waar ben je deze nacht geweest?” Zonder het antwoord af te wachten zegde hij hem op de man af al wat hij gedaan had en voorspelde hem dat hij en zijn nakomelingen (van Giëzi) melaats zouden worden.

Van haar kant zegt de H. Hildegardis: “...**En nu nog bestaat, tot verkwikking van de zalige geesten, het paradijs als een plaats van geluk, met zijn bloemen en planten in hun eerste frisheid en ongereptheid, met zijn zoete reukwerken en geurige kruiden en talloze schoonheden; het paradijs deelt aan de dorre aarde een overvloed van vruchtbaarheid en levenskracht mee, zoals de ziel de vitaliteit aan het lichaam, want het heeft niet opgehouden op de aarde in te werken, niettegenstaande de verblindheid en het bederf die er heersen ten gevolge van de zonde.**” (Vie d’A.C.E. I, 199).

Afgoderij in onze tijd.

Wanneer mij de afgoderij van de mensen, de dieren- en beeldenaanbidding van de eerste tijden af, het herhaaldelijk zich wenden van de Israëlieten tot de afgoden en **Gods grote barmhartigheid in het zenden van profeten getoond werd**, wanneer ik mij hierop verwonderde hoe de mensen zulke gekheden en gruwelen konden aanbidden, werden mij in een visioen al diezelfde gruwelen getoond, die nu nog bestaan, doch in een andere, verfijnde, meer subtiële vorm.

Ik zag nl. in ontelbare taferelen over de gehele wereld hoe de afgodendienst in de christenheid gepleegd wordt en ik zag die dienst nagenoeg in alle vormen, waarin hij eertijds uitgeoefend werd.

- Ik zag priesters die naast het H. Sacrament slangen aanbaden; hun verschillende hartstochten geleken op verscheidene figuren van zulke slangen.
- Ik zag bij intellectuelen, toonaangevers en geleerden allerlei zulke dieren welke zij aanbaden, terwijl zij over alles wat de godsdienst betreft, hun gevoelens uitkraamden. Ik zag padden en allerlei nog walgelijker dieren bij geringe, arme, verworden lieden.
- Ik zag ook sekten, verzonken in de afgodendienst, b.v. een donkere, gereformeerde kerk in het noorden, met een ledig, gruwelijk altaar, waarop raven ter aanbidding geplaatst waren. Deze dieren zagen zij weliswaar niet, maar in hun ijdelheid en opgeblazen laatdunkendheid aanbaden zij die.
- Ik zag geestelijken voor wie grijnzende nar- en mopsfiguren, terwijl zij hun brevier baden, de bladen omkeerden. Ja, ik zag bij sommigen zelfs de oude, authentieke afgodsbeelden, zoals Moloch, Baäl en andere midden tussen hun boeken op de tafel staan, hen beheersen en hun brood en verkwikking overreiken.

Anderzijds zag ik dat er ook eenvoudige, deugdzame mensen, gelijk de profeten waren, die door die verlichte welwetters veracht en bespottelijk gemaakt werden; **ik zag dat het nu niet minder gruwelijk is dan toen**, dat de afgodsbeelden niets toevalligs hadden, en ook dat, indien de goddeloosheid en afgoderij van het moderne mensdom op eenmaal een lichamelijke gedaante kreeg en hun denkwijze en gevoelens een lichamelijke vorm kregen, diezelfde afgoden weerom zouden bestaan³⁶⁴.

Jezus in Jogbeha.

736.

2 oktober. –

Jezus leerde deze morgen nog in Dion. Toen Hij daarna de stad verliet, kwamen uit de heidenstad verscheidene mensen Hem zeer bevreesd tegemoet: zij hadden zijn genezingen in Gadara vernomen; *zij kwamen met zieke kinderen die Hij genas.*

Hij bewoog ook hun ouders zodanig, dat zij besloten zich te laten dopen. Daarna ging Hij met zijn leerlingen,

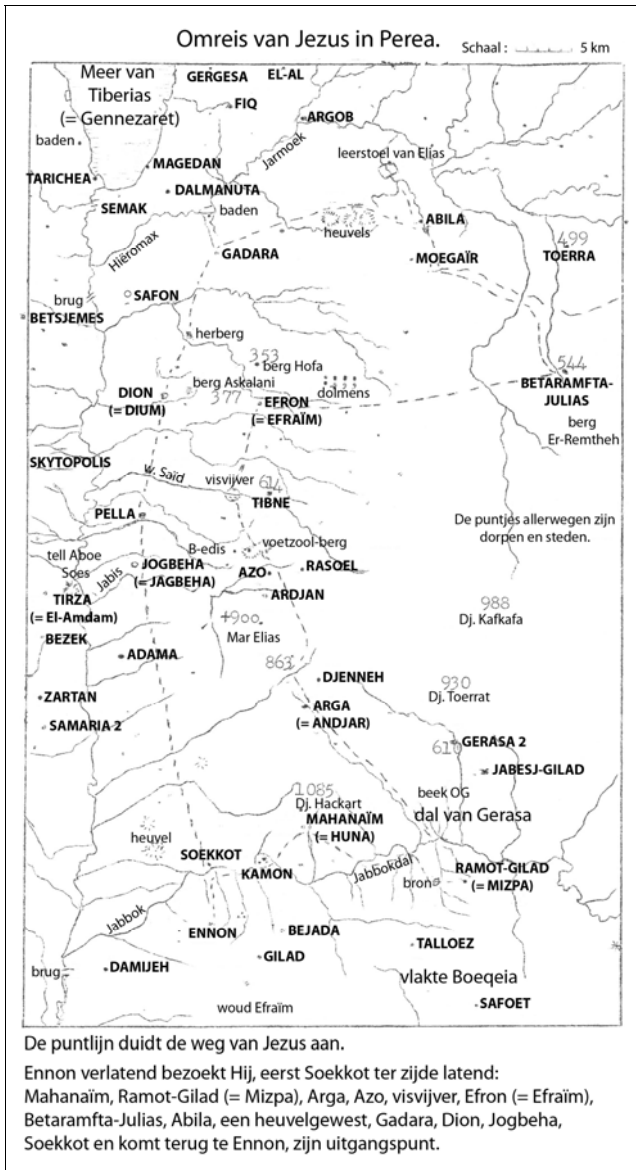
³⁶⁴ Hoe treffend deze bedenkingen van K. over de afgoderij in onze tijd!

Er is niets aan toe te voegen of op te helderen, maar deze bedenking is er mee te vergelijken: Was de geestelijke bezetenheid door de duivel van ontelbare mensen zichtbaar, was ze ontdaan van haar verfijnde valsheid, dan zouden we getuige zijn van dezelfde woede, razernij, gevloek, getier en doodsbedreiging tegen Christus en zijn volgelingen als ten tijde van Christus; het zou tien- en honderdmaal erger zijn.

Hoeveel moorden hebben in onze eeuw zulke bezetenen niet bedreven? Het is de duivel die handelt in zijn werktuigen. Zo zijn ook de goddelozen van nu slechter dan de afgodendienaars van toen.

En toch ontkent in onze dagen menig theoloog het bestaan van de duivel, durft ook de Paus verwijten een pseudo-exegeet te zijn, omdat hij het geloof aan de duivel als een levend geestelijk wezen handhaaft en te geloven voorhoudt.

ongeveer ten getale van twaalf, 5 uren zuidwaarts en over de beek die uit het dal van Efron komt (nl. in 't begin van zijn tocht).

Een half uur (of liever: méér) ten zuiden van deze beek ligt in een bergengte achter een woud, Jogbeha of Jagbeha, een kleine en vergeten stad; ze ligt verborgen in een dal waarin zich een heuvel verheft; ze dankt haar ontstaan aan een profeet en verkenner van Mozes en van Jetro. Zijn naam was Malachai, te onderscheiden van de laatste profeet Malachias.

Jetro, de schoonvader van Mozes³⁶⁵, had hem in zijn dienst als knecht; hij was zeer getrouw en verstandig en Mozes zond hem hier in het land. Hij kwam hier wel een jaar vroeger dan Mozes, doorliep het land, drong noordelijk nog verder tot om het Meer en bespiedde alles. Toen woonde Jetro nog langs de kanten van de Rode Zee en eerst na Malachai's verkenning, trok hij met de vrouw en de zonen van Mozes naar Agra³⁶⁶;

³⁶⁵ Jetro, schoonvader van Mozes. – In nr. 703 noemde K. de schoonvader van Mozes Raguel en zijn zwager of schoonbroeder Jetro en dit laatste schijnt wel de juiste verhouding geweest te zijn.

De H. Schrift levert dezelfde moeilijkheid op, daar ook zij Jetro nu eens schoonbroeder en daarna schoonvader noemt.

Er moet daar zonder twijfel reden toe geweest zijn en zij die genoemde verhouding als de juiste beschouwen, redeneren als volgt:

- "Toen Mozes in Midian kwam en Raguels dochter ten huwelijk kreeg, was hij (Raguel) stamhoofd en schoonvader van Mozes.
- Nadat hij in de loop van de volgende jaren gestorven was, gingen zijn rechten als vader, stam- en familiehoofd op zijn zoon Jetro over. Deze volgde ook zijn vader als priester op.

Als Jetro na de uittocht uit Egypte aan Mozes een bezoek op de Sinaï brengt, zegt de H. Schrift: "Jetro nam Sippora, de vrouw van Mozes en haar twee zonen (om tot Mozes te gaan)".

Ze zegt niet: "Hij nam zijn dochter".

Dit is alles wat hierover door ons, zowel als door de exegeten gezegd kan worden; zekerheid is niet te verkrijgen.

³⁶⁶ Eerst na Malachai's verkenning trok Jetro naar Arga.

Dus is het onjuist dat Jetro van Arga uit Mozes op de Sinaï bezocht, zoals K. zegde in nr. 703. Dus hebben wij te doen met een tegenspraak en onjuistheid en deze is zonder twijfel te zoeken in nr. 703.

Deze Malachai werd tenslotte als spion achtervolgd; men spoorde hem op en men wilde hem hier overvallen en vermoorden. Er was hier toen nog geen stad, maar er woonden enige mensen in tenten. De nagezette verkenner sprong in een moeras of in een regenbak en bad.

Ik zag nog veel, wat me nu niet meer klaar voor de geest staat, b.v. dat deze profeet en verkenner de verschijning had van een engel, die hem hielp. Op een lange, smalle strook perkament bracht hij hem het bevel nog 3 jaren in dit gewest te blijven en zijn verkenning voort te zetten. De omwonende tentbewoners trokken hem hun klederen aan; zij droegen rode, lange rokken en rode jakken. Hij ging ook het gewest van Betaramfta verkennen; hij leefde hier als een tentbewoner en verbeterde het bestaan van de mensen door zijn hulpbetoon, waartoe zijn schrandereid hem in staat stelde.

737.

Op de bodem van het ravijn was een lange watergracht, die vol riet stond, en op de plaats waar Malachai zich verborgen had, was een verstopte bron. Ik zag dat ze naderhand begon op te borrelen en zeer veel zand opwierp; dikwijls kwam er als damp en fijne kiezel uit; allengskes wierp zich rondom de bron een heuvel op, waarop schoon gras ontkiemde; het moeras werd met de aarde van een berg gevuld en daarna met huizen bebouwd; zo ontstond rondom deze bron, die nu met een schoon bronhuis overbouwd werd, de stad Jogbeha, wat betekent: 'hij zal verhoogd worden'. Reeds in veel vroeger tijd zal de verstopte bron ommuurd geweest zijn, want er waren nog mosbegroeide overblijfselen van muren te

Wat daar gezegd is gebeurde dan van Midian uit, d.i. de streek van de Akabagolf.

Wij vermoeden en veronderstellen Jogbeha, op grond van K.'s aanwijzingen, in de vallei van de Jabis-rivier, 3 uren ten zuidoosten van Skytopolis. Het is allerbest mogelijk dat Jabis een vervorming is van de naam Jogbeha.

Dit Jogbeha heeft niets te maken met een ander Jogbeha in de stam Gad uit nr. 32, 35, thans Djubeihat ten zuiden van de Jabbok.

zien; er waren holen in, als om te dienen voor vissen of wat anders. De ruïne geleek enigszins op het fundament van een oud tentkasteel.

Ook leerde Malachaï de mensen hier metselen met zwarte aardpek (d.i. asfalt, bitume of jodenhars genoemd; het wordt overvloedig door de Dode Zee uitgeworpen.)

In deze verborgen gelegen stad werd Jezus door de inwoners zeer vriendelijk onthaald. Er zijn hier afgezonderde mensen die tot een sekte behoren en als zodanig genoemd worden: Karaïeten; zij hebben lange gele lappen als scapulieren op de rug hangen; voor het overige dragen zij witte klederen en voorschoten van ruwe huiden. De jongelingen dragen een korter kleding en hun benen zijn met banden omwonden; hier zijn er nog ongeveer 400 zulke mannen; voortijds was hun getal sterker, maar ze hebben veel verdrukking geleden; zij stammen af van Esra en hogerop van een nakomeling van Jetro (cfr. fasc. 17, nr. 709, voetnoot 344).

Eens had een van hun leraren een groot dispuut tegen een gezaghebbend leraar van de Farizeeën; misschien waren het wel – maar ik ben er helemaal niet zeker van – Sjammaï en Hillel³⁶⁷.

³⁶⁷ Sjammaï en Hillel. –

Hillel en zijn school kenmerkten zich door een zekere gematigdheid en lieten zich in de interpretatie van de Wet inspireren door het belang en voordeel van de evenmens, waren vijanden van de vermenigvuldiging der voorschriften.

Sjammaï was de strengheid in persoon. Zijn onbuigzame ijver breidde de toepassing van de Wet zo ver mogelijk uit.

Het zijn wellicht de twee meest beroemde schriftgeleerden. In Jezus' openbaar leven liet hun invloed zich nog krachtig gelden. Menige typerende anekdote is aan hun persoon verbonden.

Zeer interessant is hieromtrent in D.B. de lezing van kol. 1538-1539 onder IV: "*Les scribes célèbres: Hillel et Schammaï.*"

Karakteriserend voor beide is dat zij er op gesteld waren in alle twistvragen een tegenovergestelde mening er op na te houden. Sjammaï was een tijdgenoot van Hillel, die leefde 50 vóór tot 10 na Christus.

De Karaïeten hielden zich zeer streng aan de letter van de Wet en verwierpen alle mondelinge toevoegingen; zij leefden zeer eenvoudig en armoedig en bezaten alles gemeenschappelijk: niemand van hen mocht met geld of goed wegtrekken; zij lieten niemand arm of behoeftig, maar voorzagen in elkanders onderhoud en ondersteunden zelfs buitenstaanders en vreemdelingen; zij hadden een grote eerbied voor oude mensen, die hier talrijk waren. De jongeren waren jegens hen zeer eerbiedig. Zij hadden oversten die zij ‘oudsten’ noemden. Zij waren verklaarde tegenstanders van de Farizeeën, terwijl deze voorstanders, bevorderaars, verdedigers waren van de mondelinge toevoegingen aan de Wet; zij hadden in hun geloofsleer enige overeenkomst met de Sadduceeën, maar niet in hun zeden, waarin zij strenge opvattingen huldigden.

Eens had een van hen een vrouw uit de stam van Benjamin gehuwd en zij hadden hem uit hun midden gebannen; het was ten tijde van de strijd tegen Benjamin (Recht. 21); zij duldden hoegenaamd geen beelden, en geloofden dat de zielen der overledenen in anderen overgingen, ja zelfs, meen ik, ook in dieren, en dat zij zich dan verlustigden in de omgang met de liefelijke dieren in het paradijs; zij leefden in de verwachting van de Messias en baden vurig voor zijn komst, doch ook zij verwachtten Hem als een werelds koning.

Jezus, die hen nu bezocht, hielden zij voor een profeet; zij waren zeer zindelijk, doch wilden niets weten van reinigingen, noch van het wegwerpen van schotels (die door het gebruik onrein geworden zouden zijn), noch van zware voorschriften aan de Wet van Mozes toegevoegd (cfr. Mt. 23, 25); zij onderhielden stipt de

“Ten tijde van Christus’ geboorte zetelden in de raad van de schriftgeleerden Hillel en Sjammaï;

- de eerste, een grootmeester in de Wet, gematigd en wijs, als vorst het voorzitterschap waarnemend;
- de tweede, zijn mededinger in de school, was zijn plaatsvervanger in de Hoge Raad.” (Fahsel).

Wet, doch interpreteerden ze veel ruimer en minder bekrompen dan de Farizeeën.

Zij woonden hier zeer stil en afgezonderd, duldden geen ijdelheid, noch opschik en voorzagen in hun onderhoud door hun nederige arbeid. Met de takken van de waterwilgen die hier (zoals nu nog, overvloedig) groeiden, vlochten zij korven, ook bijenkorven, want men imkerde er hier veel; zij vervaardigden ook grove deksels en licht houten vaatwerk; zij arbeidden in lange tenten; hun loofhutten stonden nu buiten de stad reeds in gereedheid. Zij onthaalden Jezus op honig en op as gebakken brood en *Jezus hield een leerrede voor hen.*

De verhouding van die sekte tot de Joden geleek op die van zeer strenge en vrome protestanten tot de katholieken, maar zij hadden niet hun heiligste voorwerp (de zegen of een deel er van of zijn omhulsel, nr. 25-26) verloren, zoals de protestanten het H. Sacrament verloren hebben (waarvan de zegen een voorafbeelding was).

Jezus onderrichtte hen in alles en zij aanhoorden Hem ook zeer eerbiedig; *Hij drukte ook de wens uit dat zij zich in Judea zouden vestigen.*

Ik vernam nog veel van de aard en het wezen, van het geloof, van de herkomst, de bloei en het verval, de af- en toename dezer sekte, ook van Jezus' rechtzetting van het verkeerde in hun geloof, doch door storing is me alles weer ontgaan.

*Ik vernam ook dat de sekte tot heden toe nog bestaat*³⁶⁸.

³⁶⁸ De Karaïeten. – Zoveel interessants zou te zeggen zijn over deze sekte, die inderdaad, zoals K. zegt, tot heden stand heeft gehouden. De Karaïeten verwerpen de overleveringen van de Talmoed en houden zich eenvoudig, maar dan ook streng, aan de tekst van de Wet. Hij wordt in het Hebreeuws genoemd 'Qara' en van daar hun naam 'Qaraim', door ons

gespeld: 'Karaïeten' of 'voorstanders van de pure, onvervalste, niet aangevulde schrift';

ze noemden zich dan ook '*bene miqra*', 'zonen van de schrift of loutere tekst'; men kan ze de puriteinen van het traditioneel judaïsme noemen.

Tegenover de christenen was hun houding welwillender dan die van de overige joden en Farizeeën.

In de 8^e eeuw beleefde de sekte een heropleving onder de stuwning en bezieling van een zekere Anan Ben David; sommigen houden hem zelfs voor hun stichter, maar in strijd met deze mening is het gevoelen van de schriftkenner Van der Ploeg, dat hij in 'Vondsten in de woestijn van Juda', blz. 29 en 84 formuleert als volgt: "Er zijn allerlei overeenkomsten vastgesteld van karaïetische gebruiken of opvattingen met gebruiken of opvattingen, waarvan melding gemaakt is in de handschriften, die sinds 1947 bij de Dode Zee ontdekt zijn. In de liturgische teksten van de Karaïeten vindt men uitdrukkingen, die ook in de liturgie van de broederschap van Qoemram aangetroffen worden."

Dit wijst bijgevolg op een gelijktijdig bestaan van de sekten der Essenen en Karaïeten, te meer daar ook andere argumenten er voor pleiten.

Bij de geschiedenis van de Karaïeten, hun bloei en verval, hun heropbloei hier, hun nieuw verval in andere plaatsen, mogen wij hier niet stil blijven. Alleen nog dit om K.'s laatste woord over hen te rechtvaardigen.

Het voortbestaan van het Karaïsme werd pas in de 17e eeuw in West-Europa bekend door de publicaties van R. Simon en P. Morin, die hun gegevens ontleenden aan het boek van de Karaïet Mardocheüs Ben Nissan. Hieruit blijkt dat zij zich in de loop der eeuwen op vele plaatsen en in vele landen gehandhaafd hebben.

In 1870 vermeldt Guérin een gemeente van Karaïeten met synagogen, scholen en twee hospitalen te Jeruzalem.

Een van hun synagogen te Jeruzalem in de buurt van de Morenpoort werd in de oorlog van 1948 verwoest door de Transjordaniërs.

In 1900 raamde men de overgebleven Karaïeten op 6.000.

In 1950 schatte een bevoegd geleerde hun getal op 12.000, waarvan 10.000 in de Krim en het zuiden van de U.R.S.S., de rest in Polen, in de U.S.A., Tsjecho-Slovakije, Egypte en Israël.

Een deel van de Egyptische Karaïeten zijn naar Israël teruggekeerd.

Nog altijd houden de Karaïeten vast aan de letter van de Wet van het oud Testament. Zij verwerpen hardnekkig de talmoedische toevoegingen en interpretaties; zij maken geen gebruik van gebedskwasten en riemen; hun kalender verschilt ietwat van de gewone joodse kalender, zodat sommige van hun feesten op een andere datum vallen. (cfr. fasc. 13, nr. 451, voetnoot 207).

738.

Ligging van enige plaatsen.

Brentano plaatste deze bijzonderheden in 't oorspronkelijk werk in nota.

Tegenover Jogbeha ligt een berg aan de westzijde van de Jordaan³⁶⁹ en een uur van de Jordaan ligt aan de westzijde van

Daar zij de rabbijnen niet erkennen en dezen evenmin de 'chachamim' of 'overheden der sekte', zijn huwelijken tussen Karaïeten en de overige Joden onmogelijk, want alleen het godsdienstig huwelijk is wettig (cfr. Guides bleus, Israël, blz. 51).

De sekte bestaat uit zelfstandige groepen of communititeiten met eigen oversten, onafhankelijk van het gezag van de Opperpatriarch.

Welke invloed het communisme in Rusland op hun bestaan uitgeoefend heeft, moet nog worden nagegaan.

³⁶⁹ **Berg tegenover Jogbeha.** – Berg kan bij K. gewoonweg een heuvel of hoogte zijn (zie VOORREDE, nr. 7, fasc. 9). Dit komt treffend uit.

Tirza = el-Amdam. –

Op de aangeduide plaats bij de Jordaan en ten oosten van Tirza dat heel zeker el-Amdam is, is op de 16-delige kaart Pal. Grid die heuvel zeer duidelijk aangetekend en op onze grote kaart 1 overgetekend; dáár heet hij tell Aboe Soes.

Even ten noorden van die heuvel mondt in de Jordaan de vallei Jabis uit, waarin wij bij benadering Jogbeha lokaliseerden; de heuvel verheft zich 30 m boven zijn voet, wellicht 50 boven de Jordaan. Hij is 300 m lang van oost naar west en zijn breedte is 200 m.

De enorme ruïnes die lang te el-Amdam te zien waren, *magnitudine conspicuae*, opvallend door hun omvang, zegde de H. Hiëronymus, zijn zonder enige twijfel de resten van Tirza en van het koninklijk paleis.

Tirza 2 = nabij het latere landgoed van Lazarus in het Jordaandal. –

Niets belet ons aan te nemen dat de eerste koningen van het Noorderrijk hun hoofdstad hadden nabij het latere landgoed van Lazarus (fasc. 13, nr. 433 – 20 maart) en tevens hier in het Jordaandal een verblijf of residentie hadden in Tirza 2.

deze berg Tirza, de voormalige residentie van Israëls koningen voor Samaria.

Dáár waren mooie dreven en tuinen en men noemde het gewest aldaar ook ‘profetenhof’³⁷⁰.

Skytopolis ligt ongeveer tegenover Dion.

Een deel van de stad (een afzonderlijke wijk) ligt (afgescheiden) aan de oostzijde van de stroom, het andere, (veel groter) deel aan de westzijde, doch van de Jordaan verwijderd.

Dit deel is door landbruggen met de stroom verbonden, alsof hij daar menigwerf overstroomde.

Een stad Safon³⁷¹ ligt aan de Jordaan op de oostkant en ten zuiden van de uitmonding van de Hiëromax.

Toen Jezus, anderhalve maand geleden van Tarichea, waar Hij melaatsen genezen had, over de Jordaan naar (Galaäd en vandaar naar) Gerasa ging, overschreed Hij de benedenloop van de Hiëromax; Hij had de uitmonding rechts, en na over de benedenloop van de Hiëromax gegaan te zijn, had Hij Safon rechts (fasc. 16, nr. 597).

Mizpa in Gilad (niet Ramot-Gilad, dat ook Mizpa heet) ligt oostwaarts boven Dion, ongeveer 2 uren ten westen van Efron,

³⁷⁰ **Hof van de profeten.** –

Dit zal wel een benaming zijn in de trant van ‘Gennasar’, dit is ‘tuin van de koning of koninklijke tuin’, naam gegeven aan een hele landstreek bij het Meer Gennesaret. Nu reeds heette een district zo, zegt K.

Omstreeks 392 wees men de beroemde bedevaartster Sylvia een lieflijke tuin aan met in zijn midden een heldere bron, 200 stappen van de huidige ruïne el-Amdam. Men noemde hem, zegt zij, de ‘tuin van Joannes’.

Daar deze de profeet bij uitstek of de grootste van alle profeten was, is het best mogelijk dat men de oude benaming uit Christus’ tijd ‘profetentuin’ van Joannes is gaan verstaan en vandaar dat men er zijn doopplaats heeft gelokaliseerd of verondersteld.

³⁷¹ **Safon** is een stad in de stam Gad (Jos. 13, 27); ze komt ook voor in de geschiedenis van Jefe (Recht. 12, 1; zie fasc. 17, nr. 692, voetnoot 337).

aan de voet van de berg, waarop Jeftes dochter naar haar vader uitzag.³⁷²

Boven (*über*) Dion lag ook het altaar, dat de Rubenieten oprichtten, toen zij met de andere stammen niet offeren wilden (moet eigenlijk zijn: toen zij ervan verdacht waren niet te willen offeren met de andere stammen, Jos. 22).³⁷³

Op zijn weg van Azo over de berg, waarvan de Midianiet in de droom het brood had zien neerrollen, zag Jezus Pella op een geringe afstand links liggen. Pella is groot en heeft vele verwoeste gebouwen³⁷⁴.

3 oktober. –

In Jogbeha leerde Jezus in de voor- en de namiddag; Hij genas ook vele zieken, waaronder zelfs wel honderdjarige. Hij preees deze mensen wegens de eerbied van de kinderen voor hun ouders,

³⁷² **Mizpa-Gilad** is aangetekend op grote kaart 1.

De berg waarop Jefte's dochter naar haar vader uitzag, is een van de twee toppen die even ten noorden van Efron boven de afdalende, noordwaarts afhellende bergstreek uitsteken, nl. Hofa, 353 m en kh. Askalani, 377 m.

In noordelijke richting omvat de blik de gehele streek tot ver ten noorden van het Meer Gennezaret.

³⁷³ K. wijst het 'altaar van de Rubenieten' (Jos. 22) aan ten oosten van de Jordaan, boven Dion, d.i. meer oostelijk en hoger op.

Het is werkelijk treffend, wanneer men een paar uren ten oosten van Dion en een uur ten oosten van Efron, rondom het dorp Djemha een heel district vindt met vele dolmen's, d.i. natuur-altaren of rotsblokken, door mensenhanden met een godsdienstige bedoeling daar geplaatst.

Uit de context van Jos. 22 blijkt dat dit altaar ten oosten van de Jordaan gebouwd werd. Misschien richtten de Rubenieten hun altaar op die plaats op, omdat zij er natuurstenen in overvloed voorhanden hadden.

³⁷⁴ **Pella** is één van de vrijsteden der Dekapolis

De aanzienlijke resten: Khirbet Fahl (dezelfde naam, 'p' = 'f') liggen 3 uren ten zuidoosten van Skytopolis.

van de leerlingen voor hun onderwijzers en in het algemeen allen wegens de hier heersende hoogachting voor de ouderlingen.

Ook prees Hij hen om hun zorg voor armen en zieken, aan wie zij in goed ingerichte gestichten hun beste krachten wijdden.

Van hier ging Jezus naar Soekkot, nagenoeg 7 uren meer zuidelijk gelegen. Onderweg lag Hem Adama aan de Jordaan rechts.

Opmerking van Brentano.

De verhaalster was heden zo ziek en lijdend, zij had het zo lastig van inwendige bekoringen en uitwendige storingen, dat zij al het geziene van Jezus' aankomst en handelingen heden te Soekkot vergeten was. Tot hier Brentano.

Daar Jezus in de namiddag te Jogbeha nog leerde,
zal Hij na een weg van 5 à 6 uren eerst laat in de avond te Soekkot aangekomen zijn; Hij heeft er dus nauwelijks overnacht, daar Hij reeds de volgende morgen, 4 oktober, zijn weg naar Ennon voortzette.

Jezus te Ennon. – Maria de Sufanietin.

739.

4 oktober. –

Jezus kwam 's morgens van Soekkot over de Jabbok naar Ennon. Het is een weg van een paar uren, die zeer aangenaam is, want door de dopelingen en de hier gelegeerde karavanen – op deze plaats trekken er vele over de Jordaan – heerst hier een bestendige grote drukte. Langs de weg staan steeds vele tenten en er strekken zich mooie groene velden uit, maar nu is hij met een lange rij loofhutten afgezet; de mensen zijn druk in de weer om met de hutten klaar te komen, want met het einde van de sabbat (avond van 5 oktober) begint het loofhuttenfeest.

Jezus leerde en heelde hier en daar op de weg.

Vóór Ennon was door de zorgen van Maria de Sufanietin een

mooie tent opgericht om er Jezus door een luisterrijke ontvangst alle eer aan te doen.

De notabelen van de stad, de priesters en Maria met haar kinderen en vriendinnen waren hier aanwezig. De mannen wasten Jezus en de leerlingen de voeten; er werd hun een verversing van fijner brood en kostbaarder wijn dan de gebruikelijke aangeboden. De kinderen van Maria en andere kinderen waren ermee belast hun die beleefdheid te bewijzen. De vrouwen wierpen zich gesluierd voor Jezus op het aangezicht. *Hij groette en zegende ze alle vriendelijk.* Maria weende nog steeds van dankbaarheid en vreugde en nodigde Jezus naar haar huis uit; en toen Hij de stad binnentrad, omringden de kinderen van Maria, twee meisjes en een knaapje, samen met de andere kinderen Jezus met lange slingerkransen van bloemen met wollen banden; ze gingen vóór, naast en achter Hem.

Met enige leerlingen trad Jezus onder een loofhut op het voorhof van het huis van Maria en deze wierp zich nogmaals voor Hem neer en weende en dankte Hem. Hetzelfde deden de kinderen en *Jezus liefkoosde ze.*

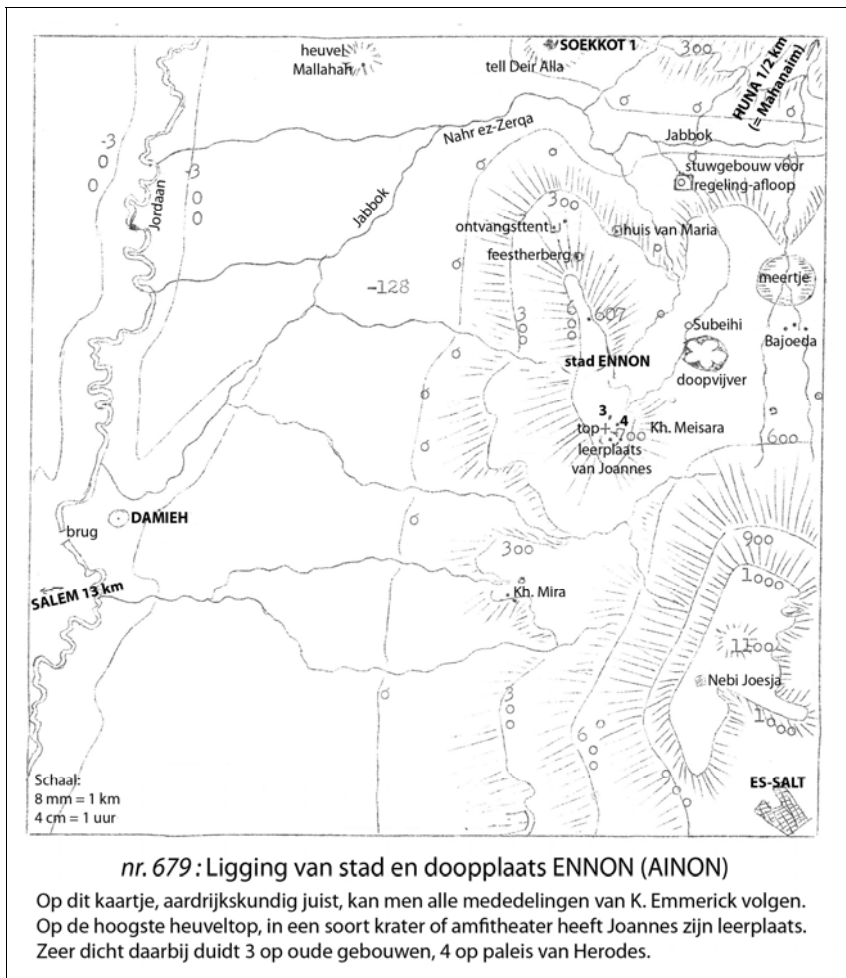
740.

Zij vertelde tegen Jezus dat Dina, de Samaritaanse vrouw, hier bij haar was geweest en dat Dina's man, met wie zij tot nog toe geleefd had, zich had laten dopen; zij kende die vrouw, want haar eigen wettige man woonde met haar drie wettige kinderen in Damascus.

Zij en de Samarietin hadden naar best vermogen Jezus ten overstaan van allen uitbundig geprezen; zij was vol vreugd en liet Jezus vele kostbare priesterklederen en ook een hoge priestermijter zien, die zij voor de tempel vervaardigd had; in al zulke werken was zij trouwens zeer bedreven en zij beschikte over veel geld en goed. *Jezus was zeer liefdevol jegens haar; Hij sprak met haar ook over haar man, die zij moest opzoeken om weer met hem samen te komen,*

omdat daaruit veel goed zou volgen; haar onechte kinderen zou zij ergens wel kunnen laten opvoeden; ik geloof dat zij nu allereerst een bode tot haar man moest zenden, om hem te ontbieden.

Jezus ging van hier nog naar de doopplaats en *voerde daar het woord op de leerstoel* (op geringe afstand van de doopvijver, zie kaart fasc. 17, nr. 679).

nr. 679 : Ligging van stad en doopplaats ENNON (AINON)

Op dit kaartje, aardrijkskundig juist, kan men alle mededelingen van K. Emmerick volgen. Op de hoogste heuveltop, in een soort krater of amfiteater heeft Joannes zijn leerplaats. Zeer dicht daarbij duidt 3 op oude gebouwen, 4 op paleis van Herodes.

Daar kwamen tot Hem ook Lazarus, Jozef van Arimatea, Veronika, Simeons zonen en nog andere leerlingen uit Jeruzalem; zij kwamen te Ennon de sabbat vieren. Andreas, Joannes en ook leerlingen van de Doper waren hier nog; (ze waren hier gebleven, toen Jezus zijn reis door Perea begon (fasc. 17, nr. 686)). Jakobus de Mindere was echter nog niet aangekomen.

De ontombare Joannes de Doper liet Jezus nogmaals het verzoek overbrengen om toch naar Jeruzalem te gaan, en daar openlijk, ten aanhoren der gehele wereld, te verklaren wie Hij was. Joannes is zo ongeduldig! hij smacht, verzucht en verkwijnt, omdat hijzelf Hem niet meer kan verkondigen, hoewel hij nog met een ontombare ijver daartoe beziel is.

Na zijn predicatie op de leerplaats ging Jezus in de synagoge de sabbat vieren, die aanbrak; *Hij sprak daar over de schepping van de wereld, de wateren en de zondvloed, en hield, aan de hand daarvan, een duidelijke toespraak over de Messias.*

Ook de lezing uit Jesaja, hoofdstukken 42 en 43 (cfr. Mt. 12, 17-21; Jes. 42, 1-4) stelde Hij op aangrijpende wijze voor als vervuld, in Hem (de Verlosser) en in het volk (het nieuwe godsvolk; waarlijk prachtige hoofdstukken, ter lezing aanbevolen).

Jesaja 42

Eerste profetie aangaande de knecht des HEREN

1. Zie, mijn knecht, die IK ondersteun; mijn uitverkorene, in wie IK een welbehagen heb. IK heb mijn Geest op hem gelegd: hij zal de volken het recht openbaren.
2. Hij zal niet schreeuwen noch zijn stem verheffen, noch die op de straat doen horen.
3. Het geknakte riet zal hij niet verbreken en de kwijnende vlaspit zal hij niet uitdoven; naar waarheid zal hij het recht openbaren.
4. Hij zal niet kwijnen en niet geknakt worden, tot hij op aarde het recht zal hebben gebracht; en op zijn wetsonderricht zullen de kustlanden wachten.
5. Zo zegt God, de HERE, die de hemel schiep en hem uitspande; die de aarde uitbreidde met alles wat daaruit ontsproot; die aan de mensen die daarop wonen, de adem gaf en de geest aan hen die daarop wandelen:
6. IK, de HERE, heb u geroepen in gerechtigheid, uw hand gevat, u behoed en u gesteld tot een verbond voor het volk, tot een licht der natien:
7. om blinde ogen te openen, om gevangenen uit de kerker te leiden, uit de gevangenis wie in duisternis gezeten zijn.

De HERE trekt uit ter verlossing

8. Ik ben de HERE, dat is mijn naam, en mijn eer zal Ik aan geen ander geven noch mijn lof aan de gesneden beelden.
9. Het vroegere, zie, het is gekomen, en nieuwe dingen kondig Ik u aan; voordat zij uitspruiten, doe Ik ze u horen.
10. Zingt de HERE een nieuw lied, zijn lof van het einde der aarde, gij die de zee bevaart en haar volheid; gij kustlanden en hun bewoners.
11. Laten de woestijn en haar steden de stem verheffen, de dorpen waar Kedar woont; laten de rotsbewoners jubelen, laten zij van de top der bergen juichen.
12. Laten zij de HERE eer geven en zijn lof in de kustlanden vermelden.
13. De HERE trekt uit als een held; als een krijgsman doet Hij de strijdlust ontbranden; Hij heft de strijdkreet aan, ja schreeuwt die uit; Hij betoont Zich een held tegen zijn vijanden.
14. Ik heb van oudsher gezwegen, Ik heb gezwegen en Mij ingehouden; nu zal Ik schreeuwen als een barende vrouw;
15. Ik zal snuiven en hijgen tegelijk. Ik zal bergen en heuvels verschroeien en al hun gewas zal Ik doen verdorren; Ik zal rivieren tot land maken en plassen zal Ik doen opdrogen.
16. En Ik zal de blinden leiden op een weg die zij niet kenden; op paden die zij niet kenden, zal Ik hen doen treden; Ik zal de duisternis voor hen uit tot licht maken en de oneffen plaatsen tot een vlakke. Dit zijn de dingen die Ik doen zal en die Ik niet zal nalaten.
17. Zij zullen terugdeinzen en diep beschaamd worden, die op gesneden beelden vertrouwen; die tot gegoten beelden zeggen: Gij zijt onze goden.

Een zondig volk en een genadig God

18. Gij doven, hoort, en gij blinden, slaat uw ogen op om te zien.
19. Wie is er blind dan mijn knecht en doof als de bode die Ik zend? Wie is er blind als de volmaakte en blind als de knecht des HEREN?
20. Gij hebt wel veel gezien, maar gij hielt het niet in gedachtenis; gij hebt de oren wel open gehad, maar gij hebt niet gehoord.
21. De HERE had er behagen in ter wille van zijn gerechtigheid een grote, heerlijke onderwijzing te geven.
22. Maar dit is een volk, beroofd en uitgeplunderd; men heeft hen allen in kerkerholen geboeid, in gevangnissen zijn zij weggeborgd; zij werden ten roof en er was geen redder; tot plundering en er was niemand die zeide: Geef terug.
23. Wie onder u neemt dit ter ore, schenkt er aandacht aan en luistert in het vervolg?
24. Wie heeft Jakob tot plundering overgegeven en Israël aan berovers? Is het niet de HERE, tegen wie wij gezondigd hebben, op wiens wegen zij niet hebben willen gaan, en naar wiens wet zij niet geluisterd hebben?
25. Daarom stortte Hij de grimmigheid van zijn toorn over hen uit en het geweld van de oorlog. Dat zette hen rondom in vlam, maar zij sloegen er geen acht op; ja, het stak hen in brand, maar zij namen het niet ter harte.

Jesaja 43

1. Maar nu, zo zegt de HERE, uw Schepper, o Jakob, en uw Formeerder, o Israël: Vrees niet, want Ik heb u verlost, Ik heb u bij uw naam geroepen, gij zijt Mijn.
2. Wanneer gij door het water trekt, ben Ik met u; gaat gij door rivieren, zij zullen u niet wegspoelen; als gij door het vuur gaat, zult gij niet verteren en zal de vlam u niet verbranden.
3. Want Ik, de HERE, ben uw God, de Heilige Israëls, uw Verlosser; Ik geef Egypte, Ethiopië en Seba als losgeld in uw plaats.
4. Omdat gij kostbaar zijt in mijn ogen en hooggeschat en Ik u liefheb, geef Ik mensen voor u in de plaats en natiën in ruil voor uw leven.
5. Vrees niet, want Ik ben met u; Ik doe uw nakroost van het oosten komen en vergader u van het westen.

6. Ik zeg tot het noorden: Geef, en tot het zuiden: Houd niet terug, breng mijn zonen van verre en mijn dochters van het einde der aarde,
7. ieder die naar mijn naam genoemd is, en die Ik geschapen heb tot mijn eer, die Ik geformeerd heb, die Ik ook gemaakt heb.
8. Doet het volk uitgaan, dat blind is, al heeft het ook ogen, en dat doof is, al heeft het ook oren.

God, de Verlosser, doet nieuwe dingen

9. Alle volken zijn samen vergaderd en de natien hebben zich verzameld. Wie onder hen kondigt dit aan en doet ons het verleden horen? Laten zij hun getuigen voorbrengen, opdat zij in het gelijk gesteld mogen worden en men het hore en zegge: Het is waarheid.
10. Gij zijt, luidt het woord des HEREN, mijn getuigen, en mijn knecht, die Ik verkoren heb, opdat gij het weet en in Mij gelooft en inziet, dat Ik dezelfde ben; vóór Mij is er geen God geformeerd en na Mij zal er geen zijn.
11. Ik, Ik ben de HERE, en buiten Mij is er geen Verlosser.
12. Ik heb verkondigd, verlost en doen horen, en ben geen vreemde onder u; gij toch zijt mijn getuigen, luidt het woord des HEREN, en Ik ben God.
13. Ook voortaan ben Ik dezelfde en niemand redt uit mijn hand. Ik werk, en wie zal het keren?
14. Zo zegt de HERE, uw Verlosser, de Heilige Israëls: Om uwentwil zend Ik iemand naar Babel en doe al de Chaldeeën als vluchtelingen afdalen naar de schepen waarover zij jubelden,
15. Ik de HERE, uw Heilige, de Schepper van Israël, uw Koning.
16. Zo zegt de HERE, die door de zee een weg baant en een pad door machtige wateren;
17. die wagen en paard doet uittrekken, krijgsmacht en helden; tezamen liggen zij neder, zij staan niet weer op, zij zijn uitgeblust, als een vlaspit uitgedoofd:
18. Denkt niet aan hetgeen vroeger gebeurde en let niet op wat oudtijds is geschied;
19. zie, Ik maak iets nieuws, nu zal het uitspruiten; zult gij er geen acht op slaan? Ja, Ik zal een weg in de woestijn maken, rivieren in de wildernis.
20. Het gedierte des velds zal Mij eren, jakhalzen en struisen, want Ik geef water in de woestijn, rivieren in de wildernis om mijn uitverkoren volk te drenken.
21. Het volk dat Ik Mij geformeerd heb, zal mijn lof verkondigen.

Het heil des HEREN voor het zondige volk

22. Doch Mij hebt gij niet aangeroepen, o Jakob, of u om Mij moeite gegeven, o Israël.
23. Gij hebt Mij de schapen uwer brandoffers niet gebracht en met uw slachtoffers hebt gij Mij niet geëerd; Ik heb u niet lastig gevallen om spijsoffers en Ik heb u geen moeite aangedaan om wierook.
24. Gij hebt Mij voor zilver geen kalmoes gekocht en met het vet uwer slachtoffers hebt gij Mij niet gelaafd. Neen, gij zijt Mij lastig gevallen met uw zonden, hebt Mij moeite aangedaan met uw ongerechtigheden.
25. Ik, Ik ben het, die uw overtredingen uitdelg om Mijnentwil en Ik gedenk uw zonden niet.
26. Maak Mij indachtig, laat ons tezamen richten, spreek op, opdat gij in het gelijk gesteld moogt worden.
27. Uw eerste vader heeft al gezondigd en uw woordvoerders hebben tegen Mij overtreden;
- 28 daarom ontwijdde Ik oversten van het heiligdom en gaf Ik Jakob prijs aan de ban, Israël aan beschimpingen.

Uit: NBG-vertaling 1951

Na deze sabbatoefening was er nog een maaltijd in het openbaar feesthuis, waarvoor de bekeerde Maria de Sufanietin had gezorgd. De tafel en het huis waren mooi versierd met groen en festoen,

met bloemen en lampen en er waren vele gasten, waaronder ook genezenen. De vrouwen zaten door een scherm van de mannen gescheiden. Onder de maaltijd kwam Maria met haar kinderen in de plaats van de mannen, en zij plaatsten kostbare specerijen op de tafel, en Maria stortte een fles reukwerk op Jezus' hoofd uit en wierp zich voor Hem neer. *Hij was zeer minzaam met haar, vertelde parabelen* en niemand laakte de vrouw, want men had haar lief om haar milddadigheid.

741.

5 oktober; Sabbat. –

Jezus genas hedenmorgen verscheidene zieken en trad nogmaals op in de synagoge en sprak ook in de open lucht, waar de heidenen die reeds gedoopt waren en andere die nog op de doop wachtten, Hem mee konden aanhoren.

In de synagoge behandelde Hij nog hetzelfde onderwerp als gisteren, maar in de open lucht verhaalde Hij o.m. de parabel van de verloren zoon (Lk. 15, 11-32). Al het volk was bijeengekomen en Hij sprak zo levendig, natuurlijk en aanschouwelijk, als was Hij de vader geweest, die de zoon weervindt. Hij strekte zijn armen vooruit en zei: "Ziet! ziet! daar komt hij terug; we willen hem op een feest onthalen!" En alles was zo levensecht verhaald, dat de toehoorders links en rechts om zich heen zagen, want zijn woord maakte de indruk dat alles daar werkelijk en zichtbaar gebeurde.

Bij dit zien dacht ik nog aan de oude deken Overberg, die eveneens aan de kinderen de geschiedenissen van de Bijbel zo levendig en gekleurd kon vertellen en doen herleven.

Bij het vermelden van het kalf, dat de vader voor de weergevonden zoon liet slachten, sprak Hij nog anders en diepzinniger. Het was alsof Hij zei: "Maar welke liefde, wanneer de hemelse Vader, om zijn

verloren kinderen te redden, zijn eigen Zoon als slachtoffer prijsgeeft!” Ik kan dit evenwel niet meer geheel juist en even treffend herhalen.

In zijn leerrede had Jezus hier vooral de bekeerden op het oog, de gedoopten en de heidenen die Hij beschreef als de verloren, maar teruggekeerde zoon; en alle aanwezigen waren met vreugde vervuld en met wederzijdse liefde beziel. Deze lering had heilzame gevolgen, zodat op het loofhuttenfeest de heidenen hier zeer vriendelijk vergast en bejegend werden.

742.

In de namiddag ging Jezus met de leerlingen en vele mensen uit Ennon een wandeling maken (sabbatwandeling) tussen Ennon en de Jordaan. Daar waren schone weiden en bloemen en daar stonden ook de tenten van de heidenen. Allen hadden nog de mond vol van de verloren zoon, waren tevreden en gelukkig en vol liefde voor elkander.

De oefeningen voor het sluiten van de sabbat begonnen vroeger dan naar gewoonte (omdat daarna het loofhuttenfeest aanstonds begon).

Na eerst enige zieken genezen te hebben, leerde Jezus nogmaals (in de synagoge). Daarna begaf al het volk zich buiten de stad, waar zij toch nog op stadsgebied waren, maar niet meer op het met huizen bedekte terrein (*nicht in ihrem Inbegriff*), want ze was zeer hoekig gebouwd en had tuinen en open plaatsen tussen de huizen.

(moeilijke tekst, misschien wegens een fout in de 2^e Duitse uitgave).

Hier was (met het begin van het loofhuttenfeest) een groot feest in drie rijen loofhutten; men zag er een overvloed van bloemen, bomen en allerlei figuren van vruchten en guirlandes en talrijke lampen.

- In de middelste rij zaten Jezus, de leerlingen, de priesters en burgers van de stad in talrijke groepen.
- In de ene rij ter zijde zaten de vrouwen, en
- in de andere de schoolkinderen, jongens en meisjes gescheiden, uit drie klassen uit het hele gewest. De leraars zaten bij hen en elke klas had haar zangers. Met kransjes versierd gingen deze kinderen met fluiten, rinkelbellen en harpen spelend langs de tafels.

Ook zag ik dat de mannen palmtakken, waaraan kleine, ratelende knoppen waren, en wilgentakken met smalle bladertjes, en takken van een zeker boompje dat men bij ons in potten of bakken kweekt, in de hand hielden.

Mijn medezuster Söntgen had drie zulke stammetjes in potten; het boompje had zeer kleine, fijne bladertjes en was opvallend geel, maar dáár werd het boompje wel zo groot als een laurier.

Het waren myrte-boompjes, maar bij ons noemt men ze anders. (Waarschijnlijk waren de boompjes van K.'s medezuster, doet Brentano opmerken, zo geel omdat ze ziek waren.)

In de andere hand droegen zij een mooie gele appel; mij dunkt gehoord te hebben dat zulk een appel 'Esrog' heet; zij schudden

deze takken en zongen daarbij in het begin, in het midden en op het einde van het feest³⁷⁵.

³⁷⁵ De takkenbos waarmee men onder het zingen op bepaalde ogenblikken of passages zwaaide bestond uit één palmtak, twee wilgentakken en twee of drie myrte-takken.

De kleine ratelende knopjes die aan de takken vast waren, zullen waarschijnlijk sierappeltjes geweest zijn, want volgens Flavius Josephus waren er citroenen aan vastgemaakt (Ant. I, 201; II, 407).

Dit kan niet letterlijk te verstaan zijn en hij drukt zich wellicht zo uit, naar aanleiding van de vrucht die men in de hand droeg, want de nauwgezetheid blijft bij die joodse schrijver vaak in gebreke.

Het gebruik om zo'n speciale vrucht in de hand te houden om haar goede geur, was ook in voege in andere omstandigheden en andere landen, b.v. Perzië. Zo'n gebruik moet ons geenszins verwonderen, wanneer wij denken aan eigen gebruiken en noden.

K. vermeldt het gebruik bij rijke joodse vrouwen reukflesjes bij zich te hebben en in de hand te houden. Het is dan ook niet te verwonderen dat zo'n vrouw al eens de inhoud van zulk een flesje over Jezus' hoofd uitgoot; dit zullen wij overigens bij K. meermalen zien gebeuren.

Het gebruik een welriekende appel op het loofhuttenfeest in de hand te houden wordt ook door de Talmoed, Soekka III, 5 bevestigd. Op een loofhuttenfeest wierpen de Joden, naar het zeggen van Flavius Josephus die appelen naar het hoofd van de gehate Alexander Janneüs. In de H. Schrift wordt die appel 'Etrog' geheten. Bij K. luidt de naam 'Esrog', maar beide vormen zijn één en dezelfde naam ('t' = 's'; zie VOORREDE, nr. 4).

K. onderscheidt de appel Esrog van wat men noemt: paradijsappel, hoewel beide soorten goed op elkaar gelijken, maar ook bij de geleerden heerst over dit soort vruchten en bomen en hun variëteiten zoveel onzekerheid dat ik mij er wel wil voor wachten te proberen om hierover het laatste woord te zeggen. Integendeel!

Willen de geleerden de appel 'Esrog' met een gekende vrucht vereenzelvigen, dan denken zij ondermeer aan de muskuscitroen, de cedraatappel, de paradijsappel, de pompelmoes en meer andere variëteiten van dat soort.

De nu volgende regels over deze kwestie, zijn misschien niet onbelangrijk: "Flavius Josephus noemt de 'Esrog' citroenen (of heb ik een minder goede vertaling gebruikt?), maar ook 'de appel van Perzië'."

De laatste naam zegt heel wat, aangezien volgens K. de loofhuttenfeestappel in Palestina niet inheems was en uit warmer landen, waartoe alleszins Perzië behoort, ingevoerd werd.

Het zal wel die appel zijn, waarvan O. Dapper in zijn boek Perzië, blz. 86 zegt: "In Perzië vindt men nog een ander soort meloen, 'sjamme' genaamd, niet groter dan een oranjeappel of citroen, met rode, gele en groene vlekken (kunstmatig?) afgemaald, waartussen de schil glinsterend blinkt; hij smaakt niet zeer zoet, maar riekt zeer aangenaam. Om zijn kleur en geur houdt men hem voor het genoegen in de handen."

K. kent de 'etrogboom' en die van de paradijsappel nu eens de vorm toe van struik en ook leiboom, maar ook die van een ware, grote boom. In verband hiermee moet men weten dat deze boom en meer andere in beide vormen bestaan.

Over de ceder of een soort acaciaboom zegt Guérin: "Men treft hem aan, nu eens in de toestand van een zeer mooie boom met reusachtige stam en wijd uitgespreide kruin, dan weer in de vorm van een eenvoudige struik." (T.S. 199; Sam. I, 33). Dit moge verder b.v. nrs. 839, 1283 verwondering voorkomen.

Aan de nota over de Esrog- of Etrogappel kan dit worden toegevoegd. Etrog is de officiële joodse benaming van de loofhuttenfeestappel. Katarina meende de naam te hebben horen uitspreken als 'Esrog', doch beide vormen hebben dezelfde waarde, zijn even goed, zoals hiervoor reeds gezegd is ('t' = 's', zie VOORREDE, nr. 4).

De joodse Encyclopedie gebruikt uitsluitend 'Etrog', andere boeken spreken van de 'Esrog'.

Een vriend kocht voor mij op de Antwerpse markt een kleine, langwerpige, citroengele, bobbelige, geribde appel, die, zoal niet een echt-strikte Etrog, dan toch een variëteit of soort er van is en door de Joden op loofhutten gebruikt wordt. Bij mij is dit appeltje geheel uitgedroogd zonder te bederven en nu is de dikke schil zo hard als het hout van een plank. In deze gedroogde vorm is de vrucht 8 cm lang en op de dikste plaats van de buik meet de doorsnede 4 cm. Er zal dus wel niet veel eetbaars aan zijn, maar het is gemakkelijk in de hand te dragen. Het heeft deze vorm:

Die appel groeit niet in Palestina zelf, maar wordt er ingevoerd uit een heter land. In Palestina treft men die vrucht hier en daar op sommige plaatsen wel aan, maar ze is er niet zo vitaal en wordt ook niet goed rijp, zij krijgen ze door karavanen uit warmer landen; het is een gele vrucht als een kleine meloen; ze heeft van boven een kleine kroon, is een weinig plat en heeft ribben. In het midden (binnen) lopen roodachtige strepen door het vlees en daarin zitten 5 kleine pitten dicht bij elkaar, doch zonder klokhuis. De steel is een weinig gekromd, de bloeiwijze is een witte, grote bloemtuil, zoals bij ons de bloemtrossen van nageltjes (Spaanse vlier). Uit de takken dalen onder de grote bladeren scheuten naar de grond, waar ze weer wortel schieten, waaruit de nieuwe bomen opgroeien, zodat ze loofhutten vormen. De vruchten zitten tussen de bladeren met een steel aan de tak vast.

Ook de heidenen hadden hun deel aan het feest; zij hadden eveneens loofhutten en die van de gedoopten stonden het naast bij die van de Joden; zij werden vriendelijk door de Joden vergast. De atmosfeer was nog doortrokken van de ontroering over de inhoud van Jezus' verloren-zoon-parabel; de maaltijd duurde tot laat in de nacht.

Jezus wandelde op en neer tussen de tafels, deed leerrijke verhalen, en waar iets ontbrak, liet Hij dit door zijn leerlingen aanbrengen. Een geheimzinnig, waarneembaar geroezemoes van blijde stemmen, af en toe door gebed en gezang onderbroken, vervulde het gewest, dat schitterde

De warme oosterse landen zijn het best voor deze vrucht geschikt, doch ze komt ook voor in Europa, nl. vooral op het eiland Corfou, dat een zeer gunstig klimaat heeft. – Corfou ligt dicht bij de Griekse westkust. – In de Encycl. Judaïca is een marktscène te Antwerpen met een kraam van 'Etrogim' (meervoudsvorm) afgebeeld.

Het plantenboek 'Illustrierte Flora Mittel-Europas' van Dr. Gustav Hegi, Band V, Teil 1, blz. 65, trefwoorden: 'Esrog', 'Ethrog der Juden', 'Cedro di Sorrent', bevat een artikel over de Esrog, de paradijsappel, enz., waardoor me nochtans niet alles duidelijk geworden is.

van fakkellicht. Ook op de daken in Ennon waren loofhutten opgericht en de mensen sliepen er 's nachts in.

Ik beschouwde dit tafereel uit de hoogte. In de loofhutten vóór de stad bleven vele, echter meer geringe lieden en dienaren slapen, als waren zij, nadat het feest geëindigd was en allen voor de nachtrust huiswaarts gingen, met de bewaking van de feestplaats belast.

Jezus te Soekkot op een verzoeningsfeest.

743.

6 oktober = 15 Tisri; Loofhuttenfeest. –

Jezus leerde en heelde deze morgen te Ennon, en daarna, vergezeld van zijn leerlingen en vele burgers, ging Hij omstreeks 10 uur naar Soekkot, dat mij ternauwernood (oordelend op het zicht) een uur (feitelijk een paar flinke uren) van daar scheen te liggen. Het grootste gedeelte van de weg was met loofhutten en tenten afgezet, want velen uit het gewest vierden hier het feest, en bovendien lagen hier tijdens het feest de gedurig doortrekkende karavanen nog stil; de hele weg was als een feestelijk versierde straat voor een intocht. Achter de loofhutten stonden spijskramen, als kasten met tenten overspannen; men kon er allerhande voedingswaren voor geld verkrijgen. Over deze weg deed Jezus verscheidene uren, want Hij werd overal begroet en *Hij stond ook hier en daar stil om de mensen te onderrichten*, zodat Hij pas om 5 uur in de namiddag te Soekkot in de synagoge aankwam.

(In het begin van zijn reis door Perea had Jezus Soekkot ter zijde gelaten; daarom bezoekt Hij het nu; dit was wel zó door Jezus beschikt, daar Hij te Soekkot een lokaal feest met zijn tegenwoordigheid wilde vereren en tot velen het woord wilde richten.)

Soekkot lag aan de noordelijke zijde van de Jabbok; over een kleine brug ging Jezus er naartoe. Op een andere plaats bereikt men varend de overkant. Aan of op de zuidoever, van waar Jezus er aankwam, ligt iets meer oostwaarts een stad, waar Jezus onlangs geweest is, toen Hij zijn reis door Perea begon.

Ik vermoed, zonder het te kunnen verzekeren dat haar naam Kasbon is. (Wij nemen beter aan dat het Kamon was, daar een Kasbon uit de geschiedenis der Makkabeeën eerder in Galilea aangetroffen wordt en K. in fasc. 17, nr. 687, einde, deze stad gewoonweg Kamon noemt.)

Van hier vervolgde Jezus toen zijn weg naar Ramot-Gilad. Ter zijde van Soekkot, meer naar het oosten, ligt ook Mahanaïm. Op die plaats heeft Jakob eerst zijn kamp opgeslagen (Gen 32, 1-2). Vervolgens trok hij tot tegen Ennon, en zijn weiden strekten zich sedertdien tot Ennon uit.

Soekkot was thans een schone stad met een prachtige synagoge. Hier werd heden, samen met het loofhuttenfeest ook het gedenkfeest gevierd van Jakobs verzoening met Esäu (die plaats had, nadat Jakob de Jabbok overgetrokken was; Gen. 33, 1-16). Aan dit lokale feest wijdden zij een ganse dag. Uit het hele gewest waren mensen hier samengekomen om het te vieren. Gisteren te Ennon waren onder de schoolkinderen ook vele weeskinderen uit de school van Abel-Mehola, waar Jezus leerde niet zolang geleden. Dezelfde waren nu vandaag hier te Soekkot; het was immers heden de ware historische gedenk- of verjaardag van Jakobs en Esäu's verzoening, die, volgens de joodse overlevering, op deze datum had plaats gehad. (Bedoeld is waarschijnlijk, lokale traditie).

744.

De synagoge, die reeds op zichzelf ene der schoonste was, die ik ooit gezien had, zag er heden door de feestversieringen met ontelbare kransen, guirlandes van groen en mooie, blinkende lampen, nog veel prachtiger uit.

(De beschrijving die K. hier er van geeft, is hierna in tekening gebracht. Op deze kan men de beschrijving best volgen en de cijfers die wij hier tussen haakjes plaatsen, verwijzen naar de schets).

De synagoge heeft acht zuilen en is hoog (6, 6).

Aan beide zijden van het gebouw lopen of vertrekken gangen (20, 20), die tot lange gebouwen leiden, waarin levietenwoningen en schoollokalen zijn (21, 21, enz.).

Een deel van de synagoge is verheven en hier, op dit hoger gedeelte (1, 1) staat vooraan in het midden een versierde zuil (9) met kastjes of vakken en een borstwering rondom; in die kastjes worden de wetsrollen bewaard. Achter deze installatie staat een tafel, waar omheen men met een voorhangsel of gordijn een

afgezonderde ruimte kan maken (8) (7).

Een paar schreden verder naar achter bevindt zich een rij zeer schone zetels voor de priesters en in het midden een ietwat hoger zetel (misschien op een podium) voor de leraar (5, 5).

Achter deze zetels staat een reukaltaar (4), waarboven een opening in het dak is, en achter dit altaar aan het einde van het gebouw staan de tafels waarop de giften geplaatst worden.

Beneden (onder dit hoger achtergedeelte en onder de zuil) is in het middengedeelte van de synagoge de plaats van de mannen (2), volgens hun klassen. Links even hoger is de plaats van de vrouwen (12); ze is met tralies afgezonderd (cfr. fasc. 4, nr. 98, voetnoot 209 en fasc. 10, nr. 252, voetnoot 70).

Rechts is de plaats van de schoolkinderen, volgens hun klassen en geslacht gescheiden en afgezonderd (14, 15).

Het hele feest van heden was een plechtigheid, die verzoening beoogde met God en de mensen en vergezeld ging van een zondenbekentenis die in het openbaar of in 't geheim geschiedde, volgens ieders keus. Allen gingen rond het reukaltaar (4) en offerden zoengiften; zij kregen ook een boete opgelegd en deden vrijwillige beloften; het had veel gelijkenis met onze biecht³⁷⁶.

³⁷⁶ Gelijkenis met onze biecht. – De zondenbekentenis was een bij de Joden van oudsher bekende praktijk; ze sproot zelfs voort uit de Wet.

Op de verzoendag beleed de hogepriester in algemene bewoordingen – de formule is in de Talmoed bewaard – de zondes Schuld van hemzelf, van zijn familie en van het volk (Lev. 16, 21).

Dit boek zegt op meerdere plaatsen, na sommige misdrijven opgenoemd te hebben: "Die zich schuldig zal gemaakt hebben aan een van die fouten, zal zijn misdrijf belijden. Bovendien zal hij aan Jahwe voor de smaad Hem aangedaan, voldoen door de offerande van een schaap of een geit en de priester zal hem met Jahwe verzoenen." (Lev. 5, 5; cfr. Num. 5, 6-7).

De hoofdstukken 4 en 5 en 6 van Levieten veronderstellen eveneens een bekentenis van de daar genoemde fouten. Zonden tegen de naaste moesten aan de verongelijkte beleden en goedgemaakt worden. Bepaalde, concrete zondige handelingen zullen wel in het geheim beleden mogen worden.

De priester op de leerstoel handelde over Jakob en Esau, die zich heden met God en ook onderling verzoend hadden, en ook hoe Laban en Jakob met elkaar vrede gesloten en daarop geofferd hadden (Gen. 31, 45-55). En alle toehoorders vermaande de spreker tot boetvaardigheid.

745.

Vele aanwezigen waren reeds vroeger door de predicatie van Joannes, en ook nog enkele dagen geleden door die van Jezus tot berouw gebracht en zij hadden slechts op deze dag gewacht. De mannen die hun geweten bezwaard voelden, gingen door het traliewerk (of borstwering van het verhoog) bij de stoel van de wet en achter het altaar om (4 op de schets) en plaatsten hun offer op de tafels (3, 3). Daar stond een priester die het aanvaardde. Dan traden zij vóór de priesters (5, 5) achter de kast der Wet (9) of bewaarplaats van de wetsrollen en beleden hetzij openlijk aan hen allen hun zonden, hetzij in het verborgen aan een van hen, die zij uitkozen en om wie zij vroegen. Deze trad dan met hen achter het voorhangsel (7) aan de tafel (8) en zij beleden hem hun zonden in het geheim en hij legde hun een penitentie op.

Er werd daarbij reukwerk op het altaar gestrooid en de rook moest op een bepaalde wijze wolkend naar boven en naar buiten trekken, en aan zulke tekenen meenden de mensen dan te herkennen of het berouw van de zondaar goed was en of hem zijn zonden vergeven waren. Inmiddels zongen en baden de overige Joden.

Bij de doop van Joannes werden de zonden beleden: "Het hele land van Judea en allen uit Jeruzalem liepen naar hem uit en lieten zich door hem dopen in de rivier de Jordaan, terwijl ze hun zonden beleden." (Mk. 1, 5).

De zondenbelijdenis heeft Jezus tot een sacrament verheven. Het is een oefening van eigen beschaming, van zelfoverwinning en -vernedering, van betrouwen op Gods vergevingsgezindheid en hoe echter deze inwendige akten zijn, des te volkomener krijgt men vergiffenis.

De zondaars legden een soort geloofsbelijdenis af, een soort van belofte van getrouwheid aan de Wet, aan het uitverkoren volk van Israël en aan de Allerheiligste. Dan wierpen zij zich op de grond neer en bekenden waarin zij gezondigd hadden en zulks niet zelden onder tranen. De boetvaardige vrouwen kwamen na de mannen; hun offers werden door de priesters ontvangen en zij lieten de priester achter een tralie-afsluiting roepen, waar zij hem de bekentenis van hun zonden aflegden.

De Joden beschuldigden zich van de overtreding van hun gebruiken en van de 10 geboden. Maar er was ook iets vreemds in hun belijdenis, hetgeen ik niet meer juist en volledig weet weer te geven; zij beschuldigden zich daarin van de zonden hunner voorouders, en spraken van een zondige ziel hunner voorouders, die zij van hen ontvangen hadden³⁷⁷ en van een heilige ziel, welke zij van God bezaten, en het was geheel alsof zij van twee zielen spraken. Ook in de toespraak van de leraren kwam daarvan iets voor. Het scheen mij dat het volgende gebed daarin voorkwam: "Onze zondige ziel blijve niet in ons, maar moge onze heilige ziel altijd in ons blijven!". Men sprak van een 'door elkaar en in elkaar en uit elkaar' van een zondige en een heilige ziel, maar wat zij daarmee bedoelden is mij geheel ontgaan.

Maar achteraf leerde Jezus anders daarover en kwam tot het besluit dat dit voortaan anders zou zijn, dat hun zondige zielen in het vervolg niet langer in hen zouden zijn. (In de doop wordt de oude mens afgelegd en een nieuwe aangedaan!).

Het was een indrukwekkende leer en uiteenzetting, want ze legde hierop de nadruk dat Hij voor alle

³⁷⁷ De zondige ziel die zij van hun voorouders ontvangen hadden, schijnt wel **de erfzonde te zijn met de neiging tot zonde**, cfr. Rom. 6, 6; I Kor. 5, 7; Efez. 4, 22; Kol. 3, 9; Ps. 50, 12, enz.

Jezus verklaart dat Hij gekomen is om hen van die zondige ziel, van de oude Adam te verlossen en aan hun heilige ziel de overhand te geven.

zielen zou voldoen en ze alle zou verlossen. Dit laatste was wel voor mij, doch niet voor de Joden van toen verstaanbaar en klaar.

Zij beschuldigden zich aldus van de zonden hunner ouders en het was als meenden zij te weten dat allerlei kwaad erdoor over hen kwam, en als geloofden zij nog verslaafd te zijn aan de zonde door de zondige ziel (of neiging tot zonde) die zij van hen geërfd hadden (erfzonde)³⁷⁸.

Jezus kwam pas toe, wanneer dit biechten van de Joden reeds volop aan de gang was; Hij werd vóór de synagoge ontvangen en Hij nam in het begin plaats aan de ene kant, boven bij de leraars (1 op schets), terwijl een andere het woord voerde.

Hij kwam om 5 uur aan. De offeranden van de boetvaardigen bestonden in velerhande vruchten, doch ook in geld en kledingstukken voor de priesters, ook in stoffen, zijden kwasten, franjes, gordels, enz., doch het meest in reukwerk, waarvan een weinig verbrand werd.

Zondenbekentenis van een echtbreekster.

746.

Nu was ik getuige van een ander zielroerend schouwspel. Reeds terwijl andere vrouwen biechtten en offerden, zag ik een

³⁷⁸ Beschuldigden zich van de zonden hunner voorouders. – De gedachte 'der vaderen zonden' komt herhaaldelijk in de H. Schrift terug, b.v. bij Jesaja en Jeremia.

Hier werkt dit woord van Jeremia illustrerend: "Onze vaderen hebben gezondigd; ze zijn niet meer en wij dragen de straf van hun ongerechtigheid." (Klaagl. 5, 7).

Bij hun professie legden de Essenen deze schuldbekentenis af: "Wij hebben gezondigd, wij en onze vaderen, ingaande tegen Gods geboden, doch rechtvaardig is Gods oordeel over ons en onze vaderen en Hij heeft de barmhertigheden van zijn goedheid voor alle eeuwigheid aan ons betoond."

voornamē vrouw die achter een tralie (11) een aparte plaats en erestoel had, zo dicht mogelijk bij de afgeschermdē biechtplaats (8). Zij zat daar ongeduldig en nerveus in haar zetel te wachten. Haar dienstmeid was bij haar en had haar offergaven in een korf op een voetbank naast zich staan. Die vrouw was te opgejaagd om haar beurt bedaard af te wachten, en toen zij het eindelijk van droefheid en van verlangen naar verzoening niet langer uithouden kon, trad zij, gesluierd en voorafgegaan door haar meid, die het offer droeg, door de tralie op de priesters toe in de ruimte waar de vrouwen geenszins gewoon waren te komen.

De daar staande ordehouders wilden haar terug drijven, doch de dienstmaagd verdedigde haar, drong tussen hen door en riep: “Maakt plaats voor Mevrouw! plaats! zij wil offeren, zij wil zich verzoenen en boeten, plaats voor haar! zij wil haar ziel reinigen!” Zo drong deze dame zeer bewogen, rouwhartig en vermorzeld tot vóór de priesters, waarvan een deel haar tegentraden. Zij viel op haar knieën en smeekte hen dat zij haar met God verzoenen zouden. Zij wezen haar echter terug, want hier was het niet haar plaats.

Evenwel nam een jonge priester haar bij de hand en sprak: “Ik zal u met God verzoenen; behoort ook uw lichaam niet tot deze plaats, uw ziel behoort er toch toe, omdat gij berouwvol boetvaardigheid wilt doen.” Hij wendde zich nu met haar tot Jezus en zei: “Meester! beslecht Gij haar zaak!”

Toen wierp de vrouw zich vóór Jezus op het aangezicht neer. *Hij sprak: “Ja! haar ziel behoort tot deze plaats, laat dit menskind boeten!”* En de priester trad met haar in de tent of afsluiting (8-7), hoorde haar biecht en toen zij na haar schuldbelijdenis weer buiten kwam, wierp zij zich nogmaals plat ter aarde en riep onder tranen: “Vaagt uw voeten aan mij af, want ik ben een overspeelster!” En de priesters raakten haar met de voeten aan.

Ondertussen was haar man naar hier geroepen; haar geval was hem geheel onbekend. Hij werd door de redevoering van Jezus, die nu op het leer- of spreekgestoelte stond, zeer ontroerd. Hij weende en zijn vrouw, gesluierd op de grond vóór hem neerliggend, bekende onder zulk een tranenvloed haar schuld, dat zij meer op een stervende, dan op een levende geleek; *en Jezus zei haar: “Uw zonden zijn vergeven, sta nu op, kind van God!”* En de man was in de ziel geroerd; vergevensgezind reikte hij zijn vrouw de hand. Nu werden hun handen met de sluier van de vrouw en met de smalle, lange huisdoek van de man samengebonden en na een zegening weer losgemaakt: het was als een nieuwe trouw!

Na haar verzoening was de vrouw als uitzinnig van blijdschap. Reeds te voren, bij het overreiken van het offer, had zij geroepen: “Bidt! bidt! Brandt wierook, offert opdat mij mijn zonden worden vergeven!” En stamelend bad zij nu luidop allerlei gedeelten van psalmen, terwijl ze door de priesters naar haar getraliede zitplaats (11) teruggeleid werd.

Haar offer bestond in een grote hoeveelheid kostbare vruchten, die tijdens het loofhuttenfeest gebruikt worden (fasc. 18, nr. 742, voetnoot 375). Ze waren kunstig op mekaar gestapeld, in dier voege dat de onderste niet door de bovenste gedrukt werden; zij offerde ook zomen en zijden franjes en kwasten voor priesterklederen; zij liet verscheidene kostbare zijden kledingstukken verbranden, waarmee zij gezocht had aan haar medeplichtige te behagen.

“Ach God! zo schrok ik, zo iets verbranden! Had ik ze maar om er kindermutsjes van te maken!”

Die vrouw was groot, sterk, schoon gevormd, beziel met een levendige en vurige geest. Om haar groot berouw en haar spontane, openbare schuldbekentenis werd haar de straf kwijtgescholden en haar man verzoende zich hartelijk met haar. Zij had geen kinderen uit de echtbreuk, maar had in het verborgen

met die boel omgang gehad; zijzelf had die betrekking het eerst afgebroken en haar medeplichtige tot boetvaardigheid gebracht en op de goede weg teruggezet; zij moest hem aan de priesters niet noemen en ook haar man moest hem niet kennen; het werd hem verboden er naar te vragen en aan haar hem te noemen. Haar man, die een vroom en deugdzaam persoon was, vergat en vergaf van harte.

Uit dit voorval had het volk, weliswaar, de juiste toedracht van de zaak niet vernomen, maar toch de onregelmatigheid en de storing gezien, en dat zich iets vreemds had voorgedaan, want zij hadden het luide roepen van de vrouw gehoord, dat er voor haar zou gebeden en geofferd worden. Allen baden vurig en liefdevol voor haar en verheugden zich over haar bekering. In deze stad woonde immers zeer goed volk, zoals in het algemeen ten oosten van de Jordaan; zij hadden veel meer van de zeden der aartsvaders bewaard dan op de westzijde van de stroom.

Jesus leerde nog zeer schoon en indrukwekkend; ik herinner me duidelijk dat Hij over de zonden van de voorvaderen en ons eigen aandeel er in sprak; Hij zette het een en andere recht in de opvattingen, die zijn toehoorders nopens dit punt hadden. Hij bediende zich daarbij eenmaal van de uitdrukking: "Uw vaderen hebben wijnbessen gegeten en uw tanden zijn er stomp van geworden." (Ezek. 18, 2). Ook werden de schoolleraren naar de gebreken van hun kinderen ondervraagd en deze dan daarover vermaand; aan hen die hun schuld spontaan bekenden en er spijt over hadden, werden ze vergeven.

Vóór de synagoge bevonden zich vele zieken, en, hoewel het op loofhutten de gewoonte niet was zieken binnen te laten, *toch liet Jesus hen door de leerlingen in de gangen tussen de synagoge en de woningen van de leraren brengen.*

Na het sluiten van het feest, toen de hele synagoge reeds lang

schitterde van lampen, *kwam Jezus daar tot hen en genas er velen.*

748.

Toen Hij in deze gangen trad, zond de bekeerde vrouw iemand tot Hem er liet Hem verzoeken eventjes met haar te komen spreken. *Jezus ging tot haar, waar ze stond en trad met haar ter zijde;* zij wierp zich hier voor Hem neer en sprak: “Meester, de man met wie ik gezondigd heb, smeekt dringend om door U met God verzoend te worden.” *Jezus antwoordde haar dat hem na de maaltijd een onderhoud op deze plaats (in deze gangen) zou toegestaan worden.* Na de genezing van de zieken had op een stadsplein in loofhutten de genoemde maaltijd plaats. Jezus, de leerlingen, de levieten en de aanzienlijksten uit de stad hadden daar hun plaats in een mooie ruime loofhut. De overige loofhutten stonden er omheen; de vrouwen waren van de mannen gescheiden. Ook de armen werden gespijzigd en ieder stuurde hun iets van het beste zijner tafel. Jezus ging van tafel tot tafel en ook tot de tafels van de vrouwen.

De verzoende was vol blijdschap en al haar vriendinnen zaten vreugdig rondom haar en wensten haar van harte geluk. Terwijl Jezus nog steeds aldus rondwandelde, was zij zeer ongerust; zij keek voortdurend naar Hem om en dacht: “Als Hij nu maar niet nalaat de boetvaardigheid van de man, die op Hem wacht, te gaan aannemen”, want zij wist dat deze reeds op de aangeduide plaats wachtte. *Jezus naderde tot haar en stelde haar gerust met de woorden: “Ik ken uw bezorgdheid; alles zal op zijn tijd geschieden.”*

749.

Na enige tijd gingen de gasten uit elkaar en de Heer ging naar zijn verblijf in de synagoge-gebouwen. Ik zag daar die man in de gangen bij de synagoge wachten, zich voor de aankomende Jezus neerwerpen en Hem zijn schuld bekennen.

Jezus troostte hem, maar waarschuwde hem tevens tegen het hervallen en Hij legde hem ook een penitentie op; hij moest - ik weet niet meer juist waartoe, maar in elk geval tot een liefdadig doel - een tijdlang wekelijks aan de priesters enig geld uitbetalen. Ik meen dat dit zijn offer en een belofte was, want hij had in het openbaar niet geofferd, om het vermoeden van de zo grievend beledigde echtgenoot niet op zich te trekken en hem geen reden tot verontwaardiging te geven; hij had zich achteruit gehouden en in stilte tranen van berouw gestort.

Hier in Soekkot, meen ik, zag Jakob de twee legerscharen bij Mahanaïm, als een voorafbeelding, op zijn heenreis naar Mesopotamië.

Bij zijn terugkeer zag hij die nogmaals, doch nu als een beeld van de werkelijkheid, daar die aankondiging in vervulling was gegaan in de twee scharen van familie en vee, die hij meevoerde, en ook in zijn en Esau's leger³⁷⁹.

³⁷⁹ Nu het loofhuttenfeest gesloten is, willen wij er een heel kort woord over zeggen, alsook, naar aanleiding van de prachtige synagoge van Soekkot, een leerrijk woord over de synagoge in 't algemeen; hierdoor zal menige mededeling van K. over die instelling opnieuw bevestigd worden.

1) Loofhuttenfeest.

Met het paas- en pinksterfeest vormt het de drie hoogfeesten van het godsdienstig leven of liturgische jaarkring van de Joden. Het viel op 15 Tisri en duurde 8 dagen.

De Israëlieten herdachten op dat feest de weldaden en wonderbare bescherming die God hun had verleend gedurende hun tocht door de woestijn na de uittocht uit Egypte.

De laatste dag, 22 Tisri, was, zowel als de eerste, een rustdag. Gedurende die 8 dagen moesten zij in loofhutten wonen ter herinnering aan de tenten, waarin zij woonden in de woestijn. De loofhutten konden overal

worden opgericht: op huis- en stads- en poortpleinen, in voorhoven, tuinen en open landschap.

Niet alleen dankte men God voor zijn weldaden in de woestijn, maar ook voor de vruchten van het verlopen jaar, want nu eindigde de druiven- en olijvenoogst. Met het oog op de binnengehaalde rijkdom bracht men in de tempel overvloediger offers dan op elk ander feest.

De vreugde vertoonde zich ook hierin dat de Israëlieten die zich in het openbaar vertoonden hetzij om de feestelijkheden in de tempel bij te wonen, hetzij om deel te nemen aan vergaderingen in de synagoge, een tuil of bundel twijgen als zegeteken in de rechterhand en een speciale boomvrucht, een etrog-appel in de linkerhand hielden (zie nr. 742, voetnoot 375).

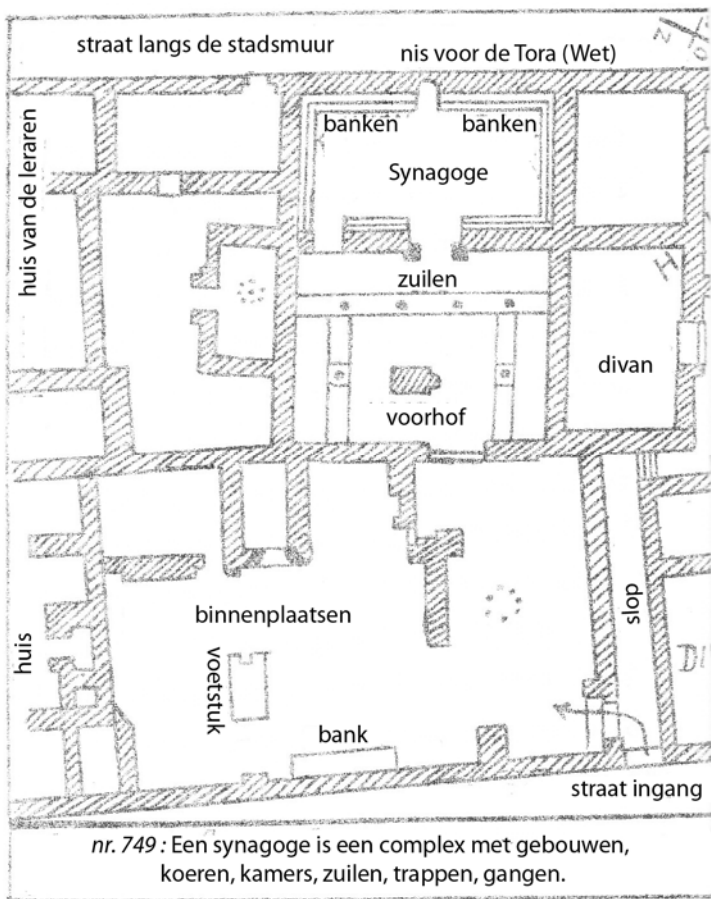
Wanneer de levieten in de tempel na het morgenoffer het 'Hallel' zongen, wuifden de aanwezigen driemaal met de takkenbos, nl. onder de verzen 1 en 25 en 29 van psalm 118.

Hier bij K. zien wij dat dit gebaar ook in de synagoge werd nagevolgd. Te Jeruzalem had een bepaalde ceremonie plaats, genaamd 'van het waterscheppen'.

Naar aanleiding hiervan was het, zegt men, dat Jezus te Jeruzalem de woorden sprak: *"Wie dorst heeft, kome tot Mij en drinke."*

2) De synagoge.

Van Katarina vernemen wij herhaaldelijk dat elke synagoge een school had, een verblijf voor de leraren en een herberg voor vreemde, reizende rabbijnen. Dit wordt door de archeologie bevestigd, want ze brengt telkens niet alleen de grondslagen van een hoofdgebouw, maar ook van vele bijgebouwen aan het licht. Die is hierna ook te zien op de plattegrond van een voorname opgegraven synagoge.

Dit is hedendaags nog zo voor de grote moskeeën.

- "Bij het **huis van gebed of hoofdgebouw** heeft men, zegt Beaufays in II, 21,
- het **huis van het onderricht of school**,
- het **gastenhuis** en
- nog een stel van koeren, gangen, magazijnen, kramen, terrassen, trappen, hoeken en uithoeken en
- tenslotte **woningen** tegen het heiligdom aangebouwd."

Op de schets ziet men hoe moeilijk het was voor K. de ligging van een bepaalde plaats of zaal in dit complex ten opzichte van het hoofdgebouw te bepalen. Bemerk bovendien dat het complex zich aan beide kanten nog verlengt; de gravure is verkort moeten worden, zoals het te zien is.

“De moderne synagoge, lezen wij ook in Guide bleu, 80, is terzelfder tijd een heiligdom of huis van gebed, een plaats van studie en van bijeenkomst; ze omvat dus een zaal voorbehouden aan de eredienst of godsdienstplechtigheden, een vergaderzaal, lokalen voor archieven en een bibliotheek voor de gelovigen.”

Dit maakt het begrijpelijk hoe en waarom de zienster niet altijd duidelijk onderscheid maakt tussen synagoge, school en herberg en huis van de leraars, want door de benaming synagoge kan ook geheel dit complex worden aangeduid, niet alleen het hoofdgebouw.

Dit laatste was een rechthoekige grote zaal en dikwijls door 2 rijen pilaren in 3 beuken ingedeeld.

Ook waren in de façade vaak 3 ingangen, beantwoordend aan de 3 beuken. Nochtans was de hoofdingang gewoonlijk in de lange oostelijke zijde en hij stelde de synagoge in verbinding met een voorhof dat door zuilengangen en gebouwen, tot de synagoge behorend, omgeven was: school, herberg, enz.

Men vermoedt dat de synagoge ontstaan is tijdens de Babylonische gevangenschap, wanneer de Joden geen tempel meer hadden om samen te komen en God als volk zijn hulde te brengen, maar er zijn ook tekenen die wijzen op een veel vroeger ontstaan.

In elk geval hebben de synagogen zich na de ballingschap en vooral in de twee eeuwen vóór Christus zich zozeer vermenigvuldigd, dat er om zo te zeggen geen dorp, hoe klein ook, bestond, dat niet zijn gebedshuis of synagoge had.

Daar kwamen de gelovigen op elke sabbat driemaal voor de oefeningen bijeen: op de vooravond, in de morgen of voormiddag en tegen de avond, d.i. zowat 1,5 uur eer de sabbat eindigde.

Om goed de sabbat te vieren was het niet vereist alle 3 de vergaderingen bij te wonen. Zo geschiedde ook op de feestdagen, waartoe ook de Nieuwe-maan-feesten gerekend werden en later ook de vastendagen; zelfs hield men tenslotte vergaderingen op de maandag en de donderdag.

Tot het dienstpersoneel behoorde **een overste of hoofd, ‘rosj’, d.i. voorzitter**, vaak het hoofd van de lokaliteit; hij droeg zorg voor het gebouw en het meubilair, voor de goede orde en het goed verloop van de bijeenkomsten.

Soms had een synagoge zijn **eigen predikant of schriftuurverklaarder**, maar wie de nodige bekwaamheid meende te hebben, mocht zich aanbieden om de lezingen te houden en uit te leggen. **Dit deed Jezus regelmatig en ook later de apostelen veelvuldig**. Was een bekend wetgeleerde, een vreemd of reizend leraar aanwezig, dan lag het voor de hand dat hij uitgenodigd werd om de lezing te doen en het woord te voeren.

Tot het personeel behoorde **een voorbidder of ook voorzanger en een dienaar, 'Hazzan' genaamd, een soort koster**, die voor de rollen zorgde, deze de voorlezer aanbood, en ze daarna weer in hun doeken hulde en wegborg; tevens was hij onderwijzer die de kinderen onderrichtte; ieder synagoge had een school of diende zelfs tot school. Eén persoon kon ook meerdere bedieningen vervullen.

Het heiligste meubelstuk in een synagoge was de 'TEBA' of kast, waarin de wetsrollen eerbiedig weggeborgen en bewaard werden, nadat men ze in kostbaar linnen gehuld en in kokers geschoven had.

Vóór de kast hing **een dubbel voorhangsel** en soms was er nog een deur vóór aangebracht; de kast stond gewoonlijk naar achteren toe, was ook wel in de achtermuur aangebracht.

Ook kon ze meer naar voren staan, dicht bij **het verhoog of preekgestoelte** dat een lessenaar had om de boeken open te rollen en een zetel voor de voorbidder, voorlezer en predikant of uitlegger.

Tussen dit gestoelte en de 'teba' stonden de **erezetels** voor de personen van aanzien, waartoe de Farizeeën zichzelf rekenden; ze namen plaats met de rug naar de 'teba' en het aangezicht naar het preekgestoelte en het publiek. Deze plaatsen waren ook wel anders geschikt, volgens de plaatselijke gesteldheid en de beschikbare ruimte.

De gelovigen namen plaats vóór de estrade of verhoog, dus lager en hier waren de vrouwen gescheiden van de mannen door tralies; meestal was hun plaats meer verheven, het was een soort tribune met een eigen ingang en door tralies van het overige afgescheiden.

Rond de zaal liep langs de muren dikwijls een stenen zitbank, ja, 2 of 3 boven elkaar; dit voor meer voorname personen; de gewone man hurkte op de grond.

De afscheiding tussen mannen en vrouwen was streng verplichtend. Zelfs nu nog wordt in de synagogen gewaakt over de zedigheid van de vrouwen, die niet gedecolleteerd noch met blote armen mogen verschijnen (Guide bleu, 80). Ook de meisjes hebben hun eigen plaats, waar zij van de jongens gescheiden en afgezonderd zijn.

(In K.'s beschrijving van de synagoge van Soekkot vinden wij dit alles terug, afgezien van een kleine afwijking: het schijnt dat de 'teba' of wetkast achteraan op het spreekverhoog was).

(Op de afbeelding hierboven, die er ene is van een arme synagoge, kan men zien wat zij hoogst waarschijnlijk verstaat door een dikke zuil, zó, dat ze een verhoog kan dragen. In rijke moderne synagogen gelijk dit verhoog, midden in de synagoge, op een kleine salon.)

Te Jeruzalem zag de pelgrim Leroux hoe een officiant, na de zang van de les, met de 'TORA' of wetsrol in de hand, rondom dit verhoog ging en de rol op plechtige wijze ter verering aan de aanwezigen toonde; hij werd luide toegejuicht; daarna rolde hij het perkament op zijn stokken, wikkelde die in kostbare doeken en legde het terug in de kast, die met een dubbel voorhangsel en een deur gesloten werd. "Het is een vermaning en een verwijt, doet De Géramb opmerken, dat die Joden zulk een eerbied bewijzen aan de boeken van het Oude Testament, terwijl de christenen nauwelijks enige aandacht en ontzag hebben voor de veel kostbaarder boeken van het Nieuwe Testament." –

Zelfs brandt er in de synagogen dag en nacht licht voor de kast van de wet met de heilige boeken. Tot het synagoge-meubilair behoorden ook trompetten. De oefeningen bestonden niet alleen in voorlezingen en verklaringen, maar ook in gebed en psalmgezang.

De synagoge vervulde een bewonderenswaardige rol.

- a) De reden van haar ontstaan en haar doel was **het onderwijs van het volk in de wet van God**. Daarom werd de school voor nog eerbiedwaardiger gehouden dan de synagoge; deze mocht dan ook in school veranderd worden en nog meer dienst doen als school, wat in arme dorpen wel gebeurde. Meestal echter behoorde een schoollokaal tot een synagoge.
- b) Het tweede voorname doel was de **godsverering** door het gemeenschappelijk gebed in de godsdienstige samenkomst, de gelovigen op te leiden tot, en te begeleiden in de dienst van God.

De synagoge was het hart van het Jodendom en speelde een invloedrijker rol dan de tempel. Naar de tempel trokken de verder wonende Joden slechts twee of drie keren per jaar, de buitenlanders nog minder. Men kwam er zijn liturgische plichten vervullen, nam er deel aan enige plechtigheden, bracht er zijn offers, betaalde de tienden, voldeed aan de reinigingsvoorschriften of stelde nog andere akten, maar in de synagoge kwam men elke sabbat en feest en zelfs een paar dagen in de week. Men ontving er onderricht in de Wet, de profeten, de godsdienstige en nationale geschiedenis, in de godsdienstwaarheden, de moraal en haar praktijk; men zong, men bad en bracht God hierdoor de verschuldigde eer en heiligde de dag des Heren of sabbat.

Zo was de synagoge met haar school in de handen van de schriftgeleerden, die het goed bedoelden, het middel om de mensen dit alles bij te brengen. Zo bevorderden synagoge en school de godsdienstige en nationale eenheidsband onder het volk, het solidariteitsgevoel, het geloofs- en gebedsleven, de kennis der grote waarheden van de godsdienst, van de

750.

7 oktober = 16 Tisri; 2^e dag van 't feest. –

Jezus keerde deze morgen van Soekkot naar Ennon terug, *leerde weer op de doopplaats en genas verscheidene zieken.* Daarna bezocht Hij de Joden in hun verspreide loofhutten en ook de heidenen. Enige kleine groepen mensen werden gedoopt; hier op deze plek was geen andere doopinrichting dan die van Joannes bij het dopen, zoals het geschied was bij zijn eerste dopen aan de Jordaan bij Ono, waar hij een tent en een doopsteen had. (Waarschijnlijk is bedoeld de nieuwe doopplaats in fasc. 12, nr. 396).

De dopelingen bogen zich over een leuning en hielden het hoofd boven de doopkom. *Jezus nam van velen hun zondenbekentenis af en absolveerde ze. Ook heeft Hij aan enige van de oudste leerlingen, ondermeer aan Andreas, deze macht gegeven.* Joannes de evangelist doopte niet; wel deed hij dienst als getuige en peter.

's Avonds was weer een maaltijd in de loofhutten.

vaderlandse gebeurtenissen; ze vormden het geweten van het Jodendom en smeadden de volksziel, die helaas! maar al te bewust werd van eigen grootheid en uitverkiezing! Hierdoor kwam het dat spijs alle genoemde voordelen de synagoge haar doel niet heeft bereikt.

Van de middelen heeft zij een doel gemaakt. In plaats van door dit alles de weg voor Christus te bereiden, de mensen tot de aanvaarding van Christus te brengen, is zij door haar eigenzinnigheid en eigenwaan geëindigd met de weg tot Christus te versperren, het volk van Hem te weerhouden, het er toe te brengen Hem te verwerpen.

Mochten onze kerken en geestelijken zich spiegelen aan het geval, de nodige lessen ten goede er uit halen, de waarschuwingen in acht nemen!!

Openbaar Leven van Jezus

Hoofdstuk XI –

Door West-Palestina terug naar Kafarnaüm

(8 oktober – 14 november).

Jezus verlaat Ennon.

8 oktober = 17 Tisri. –

Op 17 Tisri verliet Jezus met een deel van zijn leerlingen Ennon na een afscheidstoespraak. *Tevoren had Hij nog met Maria de Sufanietin in haar huis gesproken en haar met raad en troost geholpen.* Deze vrouw is in haar binnenste nu geheel veranderd; zij is vol liefde, ijver, ootmoed en dankbaarheid en wijdt al haar krachten aan de dienst van zieken en armen.

Ik heb heden ook in een bijvisioen gezien – wat ik vergeten heb te vertellen – dat Jezus na haar verlossing, alvorens over Ramot naar Basan te gaan, een leerling naar Betanië gezonden had om de H. Vrouwen van haar bevrijding en verzoening op de hoogte te brengen en om te vragen dat zij haar zouden komen bezoeken. Ik heb daarna inderdaad gezien dat Veronika, Joanna Chusa en ook Marta, meen ik, ondertussen hier bij haar waren en dat zij nu in hun vereniging opgenomen en daardoor zeer gelukkig is.

Ik had ook een duistere voorstelling – of althans herinner ik mij het feit slechts vaag – dat haar man, ingevolge een uitnodiging, van Damascus tot haar gekomen is en dat hij, na een bode vooruitgezonden te hebben, haar met haar onwettige kinderen heeft mogen ontmoeten; zij was hem een paar uren ver tegemoet gegaan en zij hebben zich met elkander verzoend. Ik meen zelfs dat de man heimelijk ook in haar huis is geweest, doch dit kan ik niet met zekerheid bevestigen. Hij is teruggereisd, ik geloof dat hij orde op zijn zaken wil stellen en

dat hij, volgens de beslissing of aanwijzing van Jezus, ergens naartoe zal trekken. Hoewel ik het mij slechts vaag herinner, weet ik toch dat die herinnering me niet bedriegt.

Vóór zijn afreis ontving Jezus van Maria (de Sufanietin) en vele andere mensen nog zeer rijke geschenken. Alles werd op een hoop gelegd en aanstonds aan de armen uitgedeeld. Vóór zijn vertrek uit de stad had men de straten die Hij doortrekken moest, met kransen, guirlandes en bogen van groen versierd. De inwoners vergezelden en begroetten Hem met toejuichingen en lofzangen. Vóór de stad wachtte Maria Hem op; bij haar waren haar kinderen en vele andere vrouwen en kinderen, die Hem nog kransen toereikten; ik geloof dat zulks een gebruik was op het Loofhuttenfeest. Ook trokken vele mensen uit Ennon met Hem mee (om Hem uitgeleide te doen).

Hij ging nog 2 uren aan die zijde in het Jordaandal zuidwaarts; dan gingen zij over de Jordaan en wendden zich naar het westen, gingen ongeveer een half uur in die richting en dan weer naar het zuiden over een beek, en vervolgens opnieuw westwaarts weer een half uur naar de berg van waar de beek neerkomt (en zij traden) in de stad Akrabis, die zich op deze berg opwaarts uitstrekt³⁸⁰.

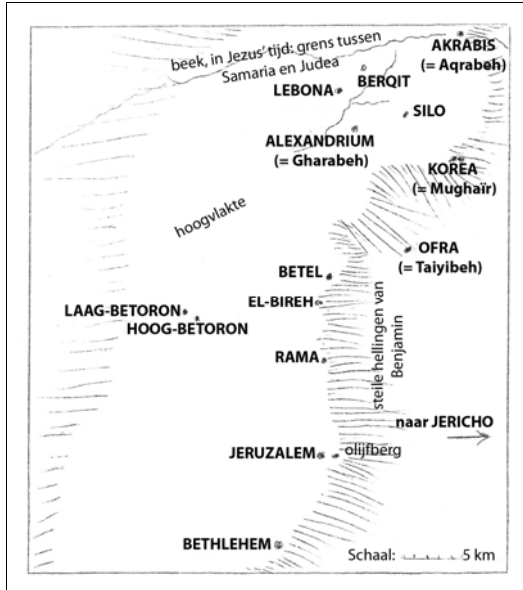
³⁸⁰ **Akrabis = Aqrabeh.** – De stad strekt zich opwaarts uit.

Inderdaad, in het zuidgedeelte is het niveau 625 m; in het middendeel 650, in de noorderwijk 675; en hier in de hoogstad is nog een heuvel bekroond met de resten van een burg.

Aan de west- en oostkant van de stad begint een beek en vallei die in tegenovergestelde richting neerdalen. De tweede beek heeft K. reeds vermeld, de vallei aan de westzijde zal ze nog vermelden.

Van Jezus' weg van Ennon naar hier kan de lezer zichzelf een denkbeeld vormen door op kaart 1 een aandachtige blik te werpen en er rekening mee te houden dat de afstandsopgaven hier te gering en de richtingen west, zuid, enz. niet zo strikt te interpreteren zijn, zie VOORREDE, nr. 9.

Akrabis, hoofdstad van een der toparchieën (= heerschappij over een klein stuk land) of districten waarin Palestina ingedeeld was, heeft haar oude naam nog bewaard; in zijn Arabische vorm leeft hij voort en luidt 'Aqrabeh'.

Oud bouw materiaal verwerkt in de burg en de huizen en rotsciternen getuigen voor de oudheid van deze plaats.

In 1870 was Guérin te Aqrabeh getuige van het volgende voorval:

”Men bracht op het kerkhof een daags te voren vermoorde man. Zodra zijn lichaam in het graf neergelaten en met aarde bedekt was begonnen een 10-tal vrouwen met losse haren een dodendans.

Voor de weduwe was ten prooi aan een soort razernij; onder wilde gebaren en onder krampachtige bewegingen riep zij met schrille stem de wraak des hemels neer op het hoofd van de moordenaar en dan herhaalden de overige vrouwen om strijd het wraakgeroep en de dreigendste verwensingen.” (Sam. II, 3-4).

De toparchie Akrabatene behoorde in Jezus' tijd tot Judea; de grens tussen Judea en Samaria liep toen aan de noordzijde van de stad. De beek ten westen der stad verlengde die grens naar 't westen.

In ons commentaar, is een district Akrabathene vermeld als grensgebied tussen Judea en Samaria. Wij willen hierbij doen opmerken voor hen die het niet weten, dat de naam Akrabathene ook gedragen wordt door een ander gewest ten zuidwesten van de Dode Zee in het gebied van het latere Idumea; het strekt zich vrij ver in het binnenland uit. Daar draagt een berg de naam Schorpioenberg, omdat zich daar vele van die venijnige dieren ophouden.

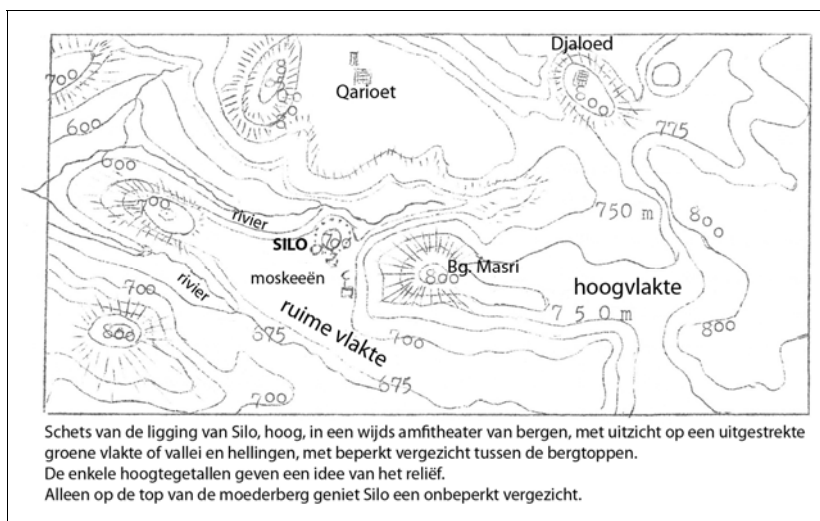
Zij kwamen hier met de avond aan. Vóór de stad werd Jezus met veel luister ontvangen, want men was van zijn komst op de hoogte. De loofhutten waren vóór de stad in een kring opgeslagen en in een schone, grote loofhut werd Jezus met de voetwassing en de welkomsverkwikking vereerd. Hier in de onmiddellijke nabijheid was de feestplaats waar men loofhutten vierde, maar de bijzonderheden daarvan ben ik vergeten.

751.

Eerst meende ik dat Jezus, van Ennon komend, zich naar Salim richtte, doch neen! Salim ligt ongeveer 2 uren van de Jordaan; Hij zal het later wel bezoeken. (Zijn ligging is onbekend; waar het ongeveer gelegen zal hebben, zie kaart 1; het ligt, zegt het Joannes-evangelie, 3, 23 nabij of naast Ennon; ook de streek heette Salim).

Salim ligt ongeveer 3 uren ten zuidoosten van de voet van de Gerizzimberg en een uur van de Jordaan.

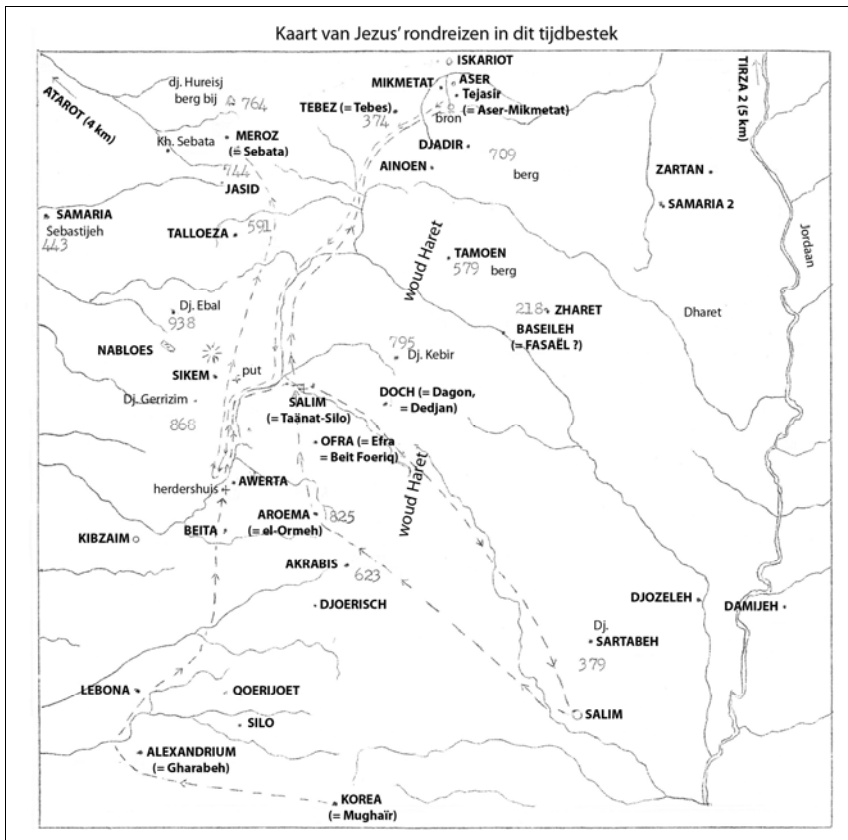
Een uur (beter: een paar uren) ten zuidwesten van Akrabis ligt Silo op een hoger berg (Akrabis: 650 m; Silo: 700 m; berg onmiddellijk boven Silo: 800 m; fasc. 12, nr. 361).

Ongeveer 5 uren ten zuiden van hier (van Salim) ligt Jericho; dit ligt ook zowat 3 uren van (het veld) Gilgal.

Ik meen dat Alexandrium ten zuiden van de Gerizzimspits, op een van zijn zuidelijke hoogten ligt. De Gerizzim is zeer golvend en in zijn omtrek zeer getand of hoekig. Naar de kant van Sikar heeft de Gerizzim een steile hoge top.

Hier, van Akrabis voort worden de dalen zeer eng, de bergen dichter en verscheurder en de dorpen veel talrijker. Door Akrabis trekken alle handelskaravanen, die van Samaria naar Jericho gaan om daar de Jordaan over te varen.

Salim is een schone stad en heeft een prachtige bron, die ook als heilig wordt aanzien. In dit gewest heeft Melchisedek zich opgehouden en toen heette een hele landstreek Salim. Tijdens zijn verblijf aldaar strooide hij er zijn weldaden uit. Salem en Jeruzalem waar hij bouwde en grondvesten legde, behielden tot heden (d.i. tot in Christus' tijd) hun naam; hij woonde het meest in de streek ten westen van de Jordaan, waar deze stroom in de later ontstane Dode Zee uitmondde (cfr. fasc. 12., nr. 398, voetnoot 157).

Toen was daar in de plaats van de Dode Zee een ruime en bekoorlijke bergvallei met mooie steden, tuinen, steendammen en ze was dooraderd, doorsneden en omgeven met waterlopen en riviervertakkingen³⁸¹.

³⁸¹ **Salim.** – Salim 3 uren ten oosten van de voet van de Gerizzimberg.

Gerizzimberg – bergdistrict met de naam Gerizzim. –

Indien men door Gerizzim de strikte berg verstaat, is de afstand 6 uren, ten zuidoosten, maar K. schijnt aan een heel bergdistrict de naam Gerizzim toe te kennen en dan is haar opgave ongeveer juist.

dorp Djoerisch (bij Akrabis). –

Dat de naam Gerizzim een heel bergdistrict aangeduid kan hebben vindt een bevestiging in het bestaan van een **dorp Djoerisch** bij Akrabis nabij de rand van de hoge bergvlakte en van hier is de afstand tot Salim 3 uur.

Alexandrium = Gharabeh. –

Op dezelfde manier moet het woord verstaan worden dat Alexandrium op een van de zuidelijke hoogten van de Gerizzim (het bergdistrict Gerizzim) gelegen is. De zo omstrede ligging van deze vesting wordt door K. klaar aangewezen. Alexandrium is Gharabeh; wij komen er op terug in nr. 768.

Sikar. –

De Gerizzim is zeer golvend: dit woord van K. is weer van het bergdistrict te verstaan; ook de epiteten getand en hoekig. Naar de kant van Sikar heeft die berg een hoge steile top; wat hieruit duidelijk blijkt: het niveau van de top is 868 m; aan de voet bij Sikar is het niveau 500 m.

9 oktober. –

Akrabis is een tamelijk grote stad op een berg, ongeveer 2 (beter: 4) uren van de Jordaan gelegen; het heeft 5 poorten en de verkeersweg van Samaria naar Jericho loopt er door.

Al wat van daar naar de Jordaanstreek komt, moet er door en daaraan heeft de stad haar bloei en nering te danken. Vóór de poort waar Jezus aankwam, waren karavaanherbergen en dáár stonden ook de loofhutten in ene waarvan Hij gisteren de ontvangst heeft genoten. Ook heeft Hij hier vóór de poort overnacht.

Heden zag ik Jezus om de stad rondgaan, want vóór elke poort waren loofhutten opgericht; ieder stadswijk had zijn loofhutten vóór de naaste stadspoort. Hij wendde zich om de stad van de oost- naar de noord- en westzijde en nog een weinig verderop naar de zuidkant, in welke richting (2 uren verder) Silo ligt. Maar daar kon Hij wegens het dal (dat zich westwaarts wendt en in 't zuiden door een berg begrensd wordt) niet verder rond de stad. En zo keerde Hij langs dezelfde weg op zijn stappen terug, bezocht de loofhutten en *leerde hier en daar*.

De stedelingen hadden allerhande feestgebruiken; zij aten b.v. 's morgens een deel van het ontbijt en spaarden het overige uit hun mond voor de armen; zij deden overdag allerlei werken, die door gezangen en gebeden onderbroken of afgewisseld werden en de stadsmagistraten staken voor het volk enige redevoeringen af. *Ook Jezus hield toespraken*.

Bij Zijn aankomst en vertrek werd Hem ontvangst en uitgeleide gedaan door jongens en meisjes, die Hem met bloemguirlandes omringden; dit was het gebruik, want met zulke kransen bezochten ook de verschillende poortwijken elkaar om een lering of een maaltijd bij te wonen. Ik zag de vrouwen allerhande werken in en bij de loofhutten verrichten. Bij voorbeeld, vele zaten in lange tenten te werken aan lange banen van stoffe,

waarop zij bloemen borduurden. Ook zag ik er vele bezig met het maken van sandalen, die van bruin grof geiten- of kamelenhaar gevlochten werden. De vrouwen hadden de grondstof als een breiwerk aan hun gordel bevestigd. Achteraf wordt van achteren en van voren een hak en een zool onder de sandaal aangebracht. Ook werden er gemaakt met pinnen en haken, om beter op de bergen te kunnen klauteren.

Het volk was Jezus zeer gunstig gezind en ontving Hem met alle eerbewijzen, maar hier waren de leraars minder oprecht dan hun collega's over de Jordaan te Ennon en te Soekkot; zij waren zeer hoffelijk, maar terughoudend en niet openhartig. In de namiddag kwam Hij aan de zuidoostzijde van de stad, waar geen loofhutten stonden, maar waar een school en een plaats was, waar zich vele zieken bevonden. *Jezus genas velen van hen en ook zieke vrouwen.* Hier boden de leraars Hem en zijn leerlingen een maaltijd aan in een zaal die van boven open was en Hij ging daarna – reeds begon de avond te vallen – 2 uren verder naar Silo.

Jezus te Silo.

753.

Donderdag, 10 oktober = 19 Tisri. –

Gisterenavond kwam Jezus naar Silo. Het ligt iets zuidwestelijk, in de rechte lijn een uur van Akrabis, maar daar men eerst in een dal neergaat en dan weer bergop moet, is de weg ruim 2 uren lang. Deze stad ligt hoog rond een berg, heeft een wijds uitzicht en is een weinig verlaten en grotendeels verwoest.

(Alles wat K. hier zegt en vertelt over Silo en Jezus' bezoek aan de stad, is te vergelijken met wat zij vertelde en wij zegden bij Jezus' eerste bezoek, fasc. 12, nrs. 361, 362, 363).

De stad omgeeft een hoogte of top, waarop in het midden eertijds de Verbondsark rustte, en dáár waren nog vele overblijfselen van oude pracht. Ook hier verbleven de inwoners in loofhutten vóór

de verschillende poorten; zij wisten van Jezus' aankomst en wachtten op Hem; zij zagen hoe Hij met zijn gezelschap de hoogte besteeg en daar Hij niet naar de Akrabispoort toe de stad benaderde, maar om de stad heen, meer noordwaarts naar de Samariapoort ging, liepen zij naar ginder om het daar te melden en zij ontvingen Hem daar in loofhutten, wasten Hem de voeten en boden Hem de gebruikelijke verversing aan.

754.

Jezus begaf zich aanstonds op de afgezonderde hoogte in de stad, waar eertijds de Verbondsark of Tabernakel had gestaan. Er liep daar aan een kant een groef of gracht, die neerhelde en uitmondde in een woeste, smerige diepte. Daarin vloeiden eertijds het bloed van de slachtofferanden en andere onreinheden neer en daarin wierpen zij ook nu nog alle vuiligheid, telkens als zij offerdieren slachtten.

Aan de andere zijde stond een halfverwoeste, zeer grote synagoge; in een deel ervan hadden zij nog hun school en in een vervallen zaal werden vele wetboeken en geschriften bewaard. Daar was ook de troon van de Wet: een versierde achthoekige zuil en daaronder een soort gewelf of kelder, waarin eenmaal het heiligste (de Verbondsark) gestaan had.

Jezus leraarde in de open lucht op een schone preekstoel. Ook hier boven zag men loofhutten in de nabijheid en herbergen, waar de spijzen gemeenschappelijk voor de loofhutten gekookt werden. Deze spijzen werden door mannen bereid, die mij geen echte Joden, maar slaven schenen te zijn. Jezus sliep hier boven op de heuvel in de synagoge, (niet in het huis van de leraren, want bij zijn vorig bezoek had Hij gezegd daar niet meer weer te zullen komen).

755.

Donderdag 19 Tisri was een soort feest (of speciale dag) in het achtdaagse feest. Ik weet niet of de kenmerkende plechtigheid verbonden was aan die dag, of alleen aan deze stad eigen was,

maar telken jare mocht op deze dag een leraar de leerstoel beklimmen en de inwoners in een lange strafrede openlijk over hun fouten terechtwijzen, zonder dat iemand hem mocht tegenspreken. Jezus nu was hoofdzakelijk naar Silo gekomen om dit sermoen te houden.

Ik zag 's morgens alle Joden, mannen, vrouwen, jongelingen, meisjes en kinderen uit alle loofhuttenwijken processiegewijs optrekken. Tussen de verschillende afdelingen of families, tussen alle klassen of bedrijven droeg men guirlandes van groen. De leerstoel stond op een schone plaats; hij was met tentdoek en loof overspannen en een terras was er omheen.

Jezus' rede duurde tot na de middag.

Hij sprak van Gods eindeloze barmhartigheid jegens zijn volk, dat desondanks onbegrijpelijk weerspannig en ontrouw is gebleven, ja, afvallig is geworden. Hij kondigde de straffen aan, die Jeruzalem boven het hoofd hingen, ook de toekomstige verwoesting van de tempel, indien zij de laatste genade, die hun in deze tijd aangeboden werd, ongebruikt lieten (zie fasc. 14, nr. 539, voetnoot 256).

Hij verklaarde dat de Joden, indien zij de genade nu niet aanvaardden, als volk geen genade meer zouden krijgen, en dit tot de jongste dag toe; dat boven Jeruzalem een veel groter verwoesting hing dan de vroegere, enz.

Het was een vervaarlijke boetpredicatie en allen hoorden stil en verslagen toe, want *Hij zei ondubbelzinnig dat HIJ het was, die het HEIL bracht, daar Hij hun aantoonde dat in deze tijd alle profetieën hun vervulling vonden.*

De Farizeeën van hier, die geen haar beter waren dan die van Akrabis en die, gelijk zij, Jezus met dezelfde geveinsde,

uitwendige eerbied ontvingen, bewaarden, zowel uit verbazing als uit verbittering, het stilzwijgen, doch de grote meerderheid van het volk juichte Jezus toe en gaf in lofzangen lucht aan zijn bewondering.

756.

Jezus stelde in zijn toespraak ook de wetsverdraaiingen van de Farizeeën aan de kaak, hun valse uitleggingen en toevoegingen.

‘s Avonds hielden de Farizeeën in hun loofhutten een gastmaal, doch Jezus onttrok zich aan hun uitnodiging, sloop stil weg en daalde af naar de loofhutten van het volk, *waar Hij hier en daar de mensen troostte en onderrichtte.* Op meer verwijderde plaatsen waar geen gevaar was om door de Farizeeën bespied te worden, kwamen, naar ik zag, vele mensen tot Jezus; zij vielen voor Hem neer, brachten Hem hulde, klaagden hun nood en beleden hun zonden; *Hij hielp hen met troost en raad.*

Het was buitengewoon indrukwekkend in de nacht een blik tussen de lichtschemerige loofhutten te werpen; men zag geen eigenlijke lichten; de lampen stonden tegen de tocht achter schermen, maar een schemerende lichtschijn verspreidde zich toverachtig op het groen, op de vruchten en de mensen. Men kon vanaf de hoogte van Silo op vele plaatsen in het rond zien; men zag overal het schemerlicht van de loofhutten en hoorde gezang heinde en verre.

Jezus deed hier geen genezingen; de Farizeeën weerhielden de zieken en de Silonaren vreesden algemeen en zeer de Farizeeën. Er woonde, meen ik, aan een zijde buiten de stad, een gemeenschap van Essenen, maar heden zag ik Jezus niet bij hen. In Akrabis en hier zeiden de Farizeeën bij het vernemen dat Jezus naderde: “Nou, welke nieuwigheid wil Hij ons weeral opdringen? Wat komt Hij hier nog een keer doen?”

Silo is een oude Kanaänietische stad; ze bestond reeds, naar ik meen, ten tijde van Jakob, want Dina wandelde hier rond, toen zij ten tweeden male door een Jebusiet geschaakt werd.

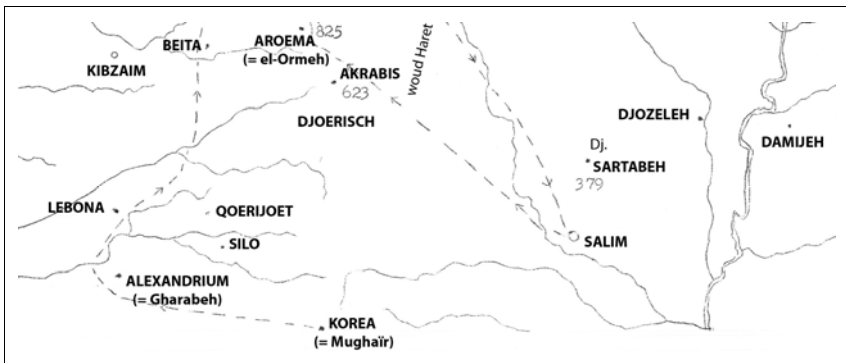
Jezus sliep in de synagoge-gebouwen.

Jezus in Korea. – Genezing van een blindgeborene.

757.

11 oktober. –

Silo verlatend ging Jezus deze morgen in zuidoostelijke richting afwaarts, ongeveer 1,5 uur ver naar Korea, een stad waarop men van Silo (in elk geval van de berg dicht ten oosten van Silo) kon neerzien.

Vóór de stad kwamen de Farizeeën van Korea³⁸² Jezus tegemoet om Hem te ontvangen.

³⁸² **Korea = Mughair.** – Een kort, belangrijk woord over Korea, dat men absoluut verkeerd lokaliseert, nl. ten noorden van de berg Sartabeh in de Jordaanvallei.

De ligging van Korea houdt verband met die van de beroemde vesting Alexandrium, die eveneens verkeerd op de berg Sartabeh aangewezen

Zij brachten een blindgeboren volwassen stadsgenoot mee, met wie zij voorhadden Jezus op de proef te stellen. Deze blinde had boven zijn klederen een brede doek of sjaal om de schouders, een doek als van lijnwaad, die ook zijn hoofd omhulde; het was een grote mooie man.

Toen Jezus naderde, wendde de blinde zich tot Hem en wierp zich voor Hem neer; dit baarde bij iedereen verwondering. *Maar Jezus hief hem op en ondervroeg hem over vele punten van zijn godsdienst: de 10 geboden, de Wet, de profeten.* De blinde antwoordde boven alle verwachting zeer wijs, ja, het was alsof hijzelf profeteerde. Zo sprak hij over

wordt. Reeds is gezegd dat Alexandrium de grote ruïne Gharabeh is. Nu zeggen wij dat Korea Mughair is.

Alexandrium = Gharabeh. –

Voor Alexandrium, zie verder bij nr. 768.

De naam Mughair zelf is een argument voor onze vereenzelviging van Korea met Mughair. De vorm Korea komt van Flavius Josephus die de namen wel eens even wijzigt of er een Griekse of Latijnse uitgang aan geeft.

Wij brengen Korea in verband met het Hebreeuwse 'Qor', 'Chor', uitgesproken als 'Khor'. Dit betekent 'grot'.

De naam 'Chori' (meervoud 'Chorim') wordt in de H. Schrift viermaal gebruikt en betekent 'grotbewoners' en wordt in 't Latijn weergegeven met 'Chorreus', 'Chorraei'.

Voeg bij 'Khor' de Latijnse uitgang en je hebt 'Korea', naam die bijgevolg wijst op grotten. Welnu, de Arabische naam 'Mughair' is er eenvoudig de vertaling van. Mughair is inderdaad een plaats met meerdere spelonken en op een zekere afstand in de omtrek zijn er nog te allen kante.

Nu is Mughair een dorp, maar voor de oudheid van de lokaliteit pleiten het oude bouw materiaal in de kleine moskee en in de huizen verwerkt, de rotsspelonken en waterbakken.

Flavius Josephus gebruikt de naam Korea tweemaal in het meervoud tegen één keer in het enkelvoud. Dit kan wijzen op de verschillende grotten of ook op de twee gedeelten waaruit de kleine stad volgens onze zienster bestond.

Samen met de overige argumenten die wij verder in nr. 768 zullen geven, mogen wij als zeker onze vereenzelviging van Korea met Mughair beschouwen (cfr. D.B. Horr en en V. Guérin, Samarie II, blz. 20, 21, 29).

de vervolgingen tegen Jezus en raadde Hem aan nog niet naar Jeruzalem te gaan, omdat men Hem daar wilde doden. Dit horend schrokken de mensen die zich rondom hen in groten getale verzameld hadden.

Jezus vroeg hem of hij dan de loofhutten van Israël, de bergen, de Jordaan en zijn ouders en vrienden, de tempel en de heilige stad, meer nog, of hij Hemzelf, Jezus die vóór hem stond, wenste te zien? De blinde antwoordde dat hij Hem zag en hij beschreef Jezus gestalte en kleding; hij zei dat hij Hem gezien had, zodra Hij genaderd was. “Ja, sprak hij, ook al het overige verlang ik te zien en ik weet dat Gij mij kunt ziende maken, indien Gij wilt.”

758.

Hierop legde Jezus hem de hand op het voorhoofd, bad, en tekende met de duim een kruis op zijn gesloten oogschelen en schoof die met de duim naar omhoog en open. Toen wierp de blinde zijn brede doek van hoofd en schouders, zag vol verbazing vreugdig rond en riep: “Groot zijn de werken van de Almachtige!” En hij wierp zich voor Jezus neer, *die hem zegende.*

De Farizeeën zwegen; de bloedverwanten van de blinde namen hem in hun midden; velen onder het volk hieven psalmen aan en de blinde, die steeds in een helderziende toestand was, sprak een profetische lofzang uit over Jezus, de vervulling van de Belofte, enz.

Jezus begaf zich vervolgens in de stad en genas nog vele zieken en ook blinden, die tussen de huizen en de stadswallen woonden. Vóór de stad in de loofhutten had men Hem de voeten gewassen en een verversing aangeboden. In zijn helderziendheid beschreef de gewezen blinde Jezus' gehele levensweg; hij maakte gewag van de Jordaan, van de H. Geest die over Jezus neergedaald was en van de stem uit de hemel.

‘s Avonds met de sabbat (die op de vooravond begon), leraarde Jezus in de synagoge. Hij sprak over het geslacht van Noach, over de bouw van de ark, de uitverkiezing van Abraham (Gen. 6-7-8-12).

Genesis 6

Het huwelijk der zonen Gods

1. Toen de mensen zich op de aarde begonnen te vermenigvuldigen en hun dochters geboren werden,
2. zagen de zonen Gods, dat de dochters der mensen schoon waren, en zij namen zich daaruit vrouwen, wie zij maar verkozen.
3. En de HERE zeide: Mijn Geest zal niet altoos in de mens blijven, nu zij zich misgaan hebben; hij is vlees; zijn dagen zullen honderd twintig jaar zijn.
4. De reuzen waren in die dagen op de aarde, en ook daarna, toen de zonen Gods tot de dochters der mensen kwamen, en zij hun (kinderen) baarden; dit zijn de geweldigen uit de voortijd, mannen van naam.

De zondvloed

5. Toen de HERE zag, dat de boosheid des mensen groot was op de aarde en al wat de overleggingen van zijn hart voortbrachten te allen tijde slechts boos was,
6. berouwde het de HERE, dat Hij de mens op de aarde gemaakt had, en het smartte Hem in zijn hart.
7. En de HERE zeide: Ik zal de mensen, die Ik geschapen heb, van de aardbodem uitroeien, de mensen zowel als het vee en het kruipend gedierte en het gevogelte des hemels, want het berouwt Mij, dat Ik hen gemaakt heb.
8. Maar Noach vond genade in de ogen des HEREN.
9. Dit is de geschiedenis van Noach. Noach was onder zijn tijdgenoten een rechtvaardig en onberispelijk man; Noach wandelde met God.
10. En Noach verwekte drie zonen: Sem, Cham en Jafet.
11. De aarde nu was verdorven voor Gods aangezicht, en de aarde was vol geweldenaarij.
12. En God zag de aarde aan, en zie, zij was verdorven, want al wat leeft had zijn weg op de aarde verdorven.
13. Toen zeide God tot Noach: Het einde van al wat leeft is door Mij besloten, want door hun schuld is de aarde vol geweldenaarij, en zie, Ik ga hen met de aarde verdelgen.
14. Maak u een ark van goferhout; met vakken zult gij de ark maken en haar van binnen en van buiten met pek bestrijken.
15. En zó zult gij haar maken: driehonderd el zal de lengte der ark zijn, vijftig el haar breedte en dertig el haar hoogte.
16. Gij zult aan de ark een lichtopening maken, en een el van boven af zult gij die afwerken, en de ingang der ark zult gij in haar zijkant aanbrengen; met een onderste, een tweede en een derde verdieping zult gij haar maken.
17. Want zie, Ik ga een watervloed over de aarde brengen om al wat leeft, waarin een levensgeest is, van onder de hemel te verdelgen; alles wat op de aarde is, zal omkomen.
18. Maar met u zal Ik mijn verbond oprichten, en gij zult in de ark gaan, gij en uw zonen en uw vrouw en de vrouwen uwer zonen met u.
19. En van al wat leeft, van alle vlees, van alles zult gij één paar in de ark brengen om het met u in het leven te behouden; mannetje en wijfje zullen zij zijn.

20. Van het gevogelte naar zijn aard en van het vee naar zijn aard, van al het kruipend gedierte van de aardbodem naar zijn aard, van alles zal één paar tot u komen om het in het leven te behouden.
21. En gij, neem u van alle voedsel, dat gegeten wordt, en verzamel het bij u, opdat het voor u en voor hen tot spijze zij.
22. En Noach deed het; geheel zoals God het hem geboden had, deed hij.

* * *

Genesis 7

1. En de HERE zeide tot Noach: Ga in de ark, gij en geheel uw huis, want u heb Ik in dit geslacht voor mijn aangezicht rechtvaardig bevonden.
2. Van alle reine dieren zult gij zeven paar nemen, het mannetje en zijn wijfje, maar van de dieren, die niet rein zijn, één paar, het mannetje en zijn wijfje;
3. ook van het gevogelte des hemels zeven paar, mannetjes en wijfjes, om het geslacht in het leven te behouden op de gehele aarde.
4. Want over nog zeven dagen zal Ik het op de aarde veertig dagen en veertig nachten doen regenen, en Ik zal alles wat bestaat, hetgeen Ik gemaakt heb, van de aardbodem verdelgen.
5. En Noach deed naar alles wat de HERE hem geboden had.
6. En Noach was zeshonderd jaar oud, toen de watervloed over de aarde kwam.
7. En Noach ging met zijn zonen en zijn vrouw en de vrouwen zijner zonen met hem, in de ark vanwege de wateren van de vloed.
8. Van de reine dieren en van de dieren, die niet rein waren, van het gevogelte en (van) alles wat op de aarde kruipt,
9. kwamen er twee aan twee tot Noach in de ark, mannetje en wijfje, zoals God Noach geboden had.
10. Na zeven dagen kwamen de wateren van de vloed over de aarde.
11. In Noachs zeshonderdste levensjaar, in de tweede maand, op de zeventiende dag der maand, op die dag braken alle kolken der grote waterdiepten open en werden de sluizen des hemels geopend.
12. En de slagregen was veertig dagen en veertig nachten over de aarde.
13. Op diezelfde dag gingen Noach en Sem, Cham en Jafet, Noachs zonen, en de vrouw van Noach en de drie vrouwen zijner zonen met hem in de ark,
14. zij en al het wild gedierte naar zijn aard en al het vee naar zijn aard en al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt, naar zijn aard en al het gevogelte naar zijn aard, alle vogels van allerlei gevederte:
15. zij kwamen dan tot Noach in de ark twee aan twee, van al wat leeft, waarin een levensgeest is.
16. En die kwamen, kwamen als mannetjes en wijfjes van al wat leeft, zoals God hem geboden had; en de HERE sloot de deur achter hem.
17. En de vloed was veertig dagen over de aarde en de wateren wiesen en hieven de ark op, zodat zij oprees boven de aarde.
18. Toen de wateren zeer toenamen en sterk wiesen boven de aarde, dreef de ark op de wateren.
19. En de wateren namen geweldig sterk toe over de aarde, en alle hoge bergen onder de ganse hemel werden overdekt.
20. Vijftien el daarboven stegen de wateren, en de bergen werden overdekt.
21. En al wat leeft, dat zich op de aarde roert, het gevogelte, het vee en het wild gedierte en alle wemelend gedierte, dat op de aarde wemelt, benevens alle mensen, kwamen om.
22. Alles, in welks neus de adem van de levensgeest was, alles wat op het droge was, stierf.
23. Zo verdelgde Hij alles wat bestond, wat op de aardbodem was, mensen zowel als vee en kruipend gedierte en het gevogelte des hemels, zodat zij verdelgd werden van de aarde; Noach alleen bleef over en wat met hem in de ark was.
24. En de wateren hadden de overhand over de aarde, honderd vijftig dagen lang.

Genesis 8

1. Toen gedacht God Noach en al het wild gedierte en al het vee, dat met hem in de ark was, en God deed een wind over de aarde strijken, zodat de wateren daalden.
2. De kolken der waterdiepte en de sluizen des hemels werden toegesloten en de regen uit de hemel hield op,
3. en de wateren vloeiden gestadig van de aarde weg. Aldus namen de wateren na verloop van honderd vijftig dagen af.
4. En in de zevende maand, op de zeventiende dag der maand, bleef de ark vastzitten op het gebergte van Ararat.
5. En de wateren namen tot de tiende maand gestadig af; in de tiende maand, op de eerste der maand, werden de toppen der bergen zichtbaar.
6. Na verloop van veertig dagen opende Noach het venster, dat hij in de ark gemaakt had,
7. en hij liet een raaf uit, en deze vloog heen en weer, totdat de wateren van de aarde waren opgedroogd.
8. Daarna liet hij een duif uit om te zien, of de wateren afgenomen waren van de aardbodem.
9. Doch de duif vond geen rustplaats voor het hol van haar voet en keerde tot hem in de ark terug, omdat op de gehele aarde water was, en hij stak zijn hand uit, greep haar en bracht haar tot zich in de ark.
10. Toen wachtte hij nog zeven dagen en hij liet de duif weer uit de ark;
11. tegen de avond kwam de duif bij hem, en zie, een vers olijfblad was in haar snavel. Hieraan bemerkte Noach, dat de wateren afgenomen waren van de aarde.
12. Voorts wachtte hij nog zeven dagen en hij liet de duif uit, en zij keerde niet weer tot hem terug.
13. In het zeshonderd en eerste jaar, in de eerste (maand), op de eerste der maand, waren de wateren opgedroogd van de aarde; daarop verwijderde Noach het luik van de ark, en hij zag uit, en zie, de aardbodem droogde op.
14. In de tweede maand, op de zevenentwintigste dag der maand, was de aarde droog.
15. En God sprak tot Noach:
16. Ga uit de ark, gij en uw vrouw en uw zonen en de vrouwen uwer zonen met u;
17. doe al het gedierte dat met u is, van al wat leeft: het gevogelte, het vee en al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt, met u uitgaan, opdat zij wemelen op de aarde, en vruchtbaar zijn en talrijk worden op de aarde.
18. Toen ging Noach uit, en zijn zonen en zijn vrouw en de vrouwen zijner zonen met hem.
19. Al het wild gedierte, al het kruipend gedierte en al het gevogelte, alles wat zich op de aarde roert, naar hun geslachten, ging uit de ark.
20. En Noach bouwde een altaar voor de HERE, en hij nam van al het reine vee en van al het reine gevogelte en bracht brandoffers op het altaar.
21. Toen de HERE de liefelijke reuk rook, zeide de HERE bij Zichzelf: Ik zal de aardbodem niet weer vervloeken om de mens, omdat het voortbrengsel van des mensen hart boos is van zijn jeugd aan, en Ik zal al wat leeft niet weer slaan, zoals Ik gedaan heb.
22. Voortaan zullen, zolang de aarde bestaat, zaaiing en oogst, koude en hitte, zomer en winter, dag en nacht, niet ophouden.

Genesis 9

1. En God zegende Noach en zijn zonen en zeide tot hen: Weest vruchtbaar, wordt talrijk en vervult de aarde.
2. En de vrees en de schrik voor u zij over al het gedierte der aarde en over al het gevogelte des hemels, al wat zich op de aardbodem roert en alle vissen der zee; in uw hand zijn zij gegeven.
3. Alles wat zich roert, wat leeft, zal u tot spijze zijn; Ik heb het u alles gegeven evenals het groene kruid.
4. Alleen vlees met zijn ziel, zijn bloed, zult gij niet eten.

5. En waarlijk, Ik zal uw eigen bloed eisen; van al het gedierte zal Ik het eisen en van de mensen onderling zal Ik het leven des mensen eisen.
6. Wie des mensen bloed vergiet, diens bloed zal door de mens vergoten worden, want naar het beeld Gods heeft Hij de mens gemaakt.
7. En gij, weest vruchtbaar en wordt talrijk, wemelt op de aarde, ja, wordt talrijk daarop.

Gods verbond met Noach

8. En God zeide tot Noach en tot zijn zonen met hem:
9. Zie, Ik richt mijn verbond op met u en met uw nageslacht,
10. en met alle levende wezens die bij u zijn: het gevogelte, het vee en het wild gedierte der aarde bij u, allen, die uit de ark gegaan zijn, alle gedierte der aarde.
11. Ik dan richt mijn verbond met u op, dat voortaan niets dat leeft, meer door de wateren van de zondvloed zal worden uitgeroeid, en dat er geen zondvloed meer wezen zal, om de aarde te verdueren.
12. En God zeide: Dit is het teken van het verbond, dat Ik geef tussen Mij en u en alle levende wezens, die bij u zijn, voor alle volgende geslachten:
13. mijn boog stel Ik in de wolken, opdat die tot een teken zij van het verbond tussen Mij en de aarde.
14. Wanneer Ik dan wolken over de aarde breng en de boog in de wolken verschijnt,
15. zal Ik mijn verbond gedenken, dat tussen Mij en u en alle levende wezens van alle vlees bestaat, zodat de wateren niet weer tot een vloed zullen worden om al wat leeft te verdueren.
16. Als de boog in de wolken is, dan zal Ik hem zien, zodat Ik mijn eeuwig verbond gedenk tussen God en alle levende wezens van alle vlees, dat op aarde is.
17. En God zeide tot Noach: Dit is het teken van het verbond, dat Ik heb opgericht tussen Mij en al wat op de aarde leeft.

Noach en zijn zonen

18. De zonen van Noach, die uit de ark gegaan waren, waren Sem, Cham en Jafet; Cham was de vader van Kanaän.
19. Deze drie waren de zonen van Noach, en uit dezen is de gehele aarde bevolkt.
20. En Noach werd een landman en plantte een wijngaard.
21. Toen hij van de wijn gedronken had, werd hij dronken en hij ontblootte zich in zijn tent.
22. Toen zag Cham, de vader van Kanaän, zijns vaders naaktheid en hij vertelde het aan zijn beide broeders buiten.
23. Daarop namen Sem en Jafet een mantel, legden die op hun beider schouders, liepen achterwaarts en bedekten hun vaders naaktheid, terwijl hun aangezicht afgewend was, zodat zij hun vaders naaktheid niet zagen.
24. Toen Noach uit zijn roes ontwaakte en vernam, wat zijn jongste zoon hem aangedaan had,
25. zeide hij: Vervloekt zij Kanaän, een knecht der knechten zij hij voor zijn broeders.
26. Voorts zeide hij: Geprezen zij de HERE, de God van Sem, maar Kanaän zij hem tot knecht.
27. God breide Jafet uit, en hij wone in de tenten van Sem, en Kanaän zij hem tot knecht.
28. En Noach leefde na de vloed driehonderd vijftig jaar; 29 zo waren al de dagen van Noach negenhonderd vijftig jaar; en hij stierf.

Uit: NBG-vertaling 1951

Genesis 12 De roeping van Abram

1. De HERE nu zeide tot Abram: Ga uit uw land en uit uw maagschap en uit uws vaders huis naar het land, dat Ik u wijzen zal;
2. Ik zal u tot een groot volk maken, en u zegenen, en uw naam groot maken, en gij zult tot een zegen zijn.

3. Ik zal zegenen wie u zegenen, en wie u vervloekt zal Ik vervloeken, en met u zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden.
4. Toen ging Abram, zoals de HERE tot hem gesproken had, en Lot ging met hem; en Abram was vijfenzeventig jaar oud, toen hij uit Haran trok.
5. Abram nu nam zijn vrouw Sarai en Lot, zijns broeders zoon, en al hun have, die zij verworven hadden, en de lieden, die zij in Haran verkregen hadden, en zij trokken uit om te gaan naar het land Kanaän, en zij kwamen in het land Kanaän.
6. En Abram trok het land door tot de plek bij Sichem, tot de terebint More; en de Kanaänieten waren toen in het land.
7. Toen verscheen de HERE aan Abram en zeide: Aan uw nageslacht zal Ik dit land geven. En hij bouwde daar een altaar voor de HERE, die hem verschenen was.
8. Toen brak hij vandaar op naar het gebergte ten oosten van Betel, en hij spande zijn tent, met Betel tegen het westen en Ai tegen het oosten, en hij bouwde daar een altaar voor de HERE en riep de naam des HEREN aan.
9. Daarna trok Abram steeds verder, naar het Zuiderland.

Abram in Egypte

10. Toen er hongersnood in het land uitbrak, trok Abram naar Egypte, om daar als vreemdeling te vertoeven, want de hongersnood was zwaar in het land.
11. Toen hij op het punt stond Egypte binnen te trekken, zeide hij tot zijn vrouw Sarai: Zie toch, ik weet, dat gij een vrouw zijt schoon van uiterlijk.
12. Wanneer de Egyptenaren u zien, zullen zij zeggen: Dit is zijn vrouw; en zij zullen mij doden, en u in het leven laten.
13. Zeg toch, dat gij mijn zuster zijt, opdat het mij om uwentwil welga, en ik om uwentwil in het leven moge blijven.
14. Zodra Abram Egypte binnentrok, zagen de Egyptenaren, dat de vrouw zeer schoon was; 15. en toen de vorsten van Faraö haar zagen, roemden zij haar bij Faraö, zodat de vrouw naar het huis van Faraö gehaald werd.
16. En hij deed Abram wèl om harentwil, zodat hij schapen, runderen, ezels, slaven, slavinnen, ezelinnen en kamelen ontving.
17. Maar de HERE sloeg Faraö met zware plagen, evenals zijn huis, ter oorzake van Sarai, de vrouw van Abram.
18. Toen riep Faraö Abram en zeide: Wat hebt gij mij daar aangedaan? Waarom hebt gij mij niet meegedeeld, dat zij uw vrouw is?
19. Waarom hebt gij gezegd: Zij is mijn zuster, zodat ik haar mij tot vrouw genomen heb? En nu, ziehier uw vrouw, neem haar en ga heen.
20. En Faraö gaf enige mannen omtrent hem opdracht, en zij deden hem, zijn vrouw en al wat hij bezat, uitgeleide.

Uit: NBG-vertaling 1951

Bovendien verklaarde Hij uit Jesaja een plaats, waarin deze profeet gewag maakt van Gods verbond met Noach en van de regenboog (Hfst. 54-55).

Jesaja 54 en 55 (zie fasc. 16, nr. 645)

In een bijvisioen zag ik zeer duidelijk alles wat Hij leerde; ik zag het hele leven van alle geslachten der oudvaders, de zich afscheidende zijtakken en hoe door deze het heidendom ontstond.

Zolang ik dit beschouw is alles eenvoudig, klaar en verstaanbaar, doch zodra ik tot het gewone leven teruggekeerd ben en mijzelf teruggevonden heb, ben ik treurig over die afdwalingen, die ik niet kan begrijpen; ik versta het niet meer en vergeet het.

Ik heb Jezus ook horen spreken over het misverstaan van de H. Schrift en over de foutieve berekening van de tijden. Hij berekende het zeer eenvoudig en toonde aan hoe in de H. Schrift alles juist is aangegeven. Ik kan ook volstrekt niet begrijpen hoe men daarin zulk een verwarring gebracht en alles vergeten heeft.

Korea ligt ongeveer 1,5 uur ten zuidoosten van Silo (dit klopt perfect). Het bestaat uit 2 delen die gescheiden liggen, want het ene stadsdeel ligt boven op een bergterras, het ander meer oostelijk in een bergkloof, maar is er door een rij kleine huizen mee verbonden. Meerdere Farizeeën en vele zieken zijn naar hier meegekomen.

760.

12 oktober; Sabbat. –

Hoewel Korea een weinig westelijker ligt dan Akrabis (juist even westelijk) toch ligt het nader bij de Jordaan, want deze maakt een bocht in zijn richting (naar Korea toe, wat juist gezien is). De stad is niet zeer groot en de inwoners zijn niet rijk; hun geringe arbeid brengt niet veel op; zij maken grof vlechtwerk, manden, bijenkorven, grote stroken van stromatten, fijner en grover. Het stro of riet wordt uitgezocht en gebleekt. Ook maken zij met stromatten slaapcelwanden.

Hier in de nabijheid liggen nog vele dorpen. De bergen hier in het gewest zijn steil en verscheurd. (Inderdaad, Mughair ligt op de

lijn waar de hoogste bergvlakte een eerste maal naar lagere bergterrassen afdaald). Ongeveer tegenover Akrabis ligt aan de overzijde van de Jordaan het gewest waar Jezus het vorige jaar op het loofhuttenfeest door een dal (nl. Nimrin) naar Dibon ging.

(Zie fasc. 11, nr. 324; dit gezegde is *foutief*; het dal Nimrin ligt 5 uren zuidelijker; misschien neemt K. hier het Jabbokdal tegenover Akrabis voor het dal Nimrin, dat Jezus volgde om te Dibon te komen.)

Jezus heeft in de morgen van de sabbat in de synagoge geleerd en daarna, terwijl de Joden hun gebruikelijke sabbatwandeling hielden, *vele zieken genezen*; men had ze in een grote zaal bij de synagoge gebracht; *Hij genas hen, terwijl Hij tussen hen doorwandelde en tot hun onderricht gemeenzaam met hen sprak*. Daarna heeft Hij de sabbat gesloten en ook nog aan een maaltijd in de loofhutten met de Farizeeën deelgenomen.

Onder de maaltijd geraakte Hij in een twist met de Farizeeën; het ging over het profeteren van de blindgeborene die Hij gisteren genezen had; zij verweten hem dat hij reeds vroeger had willen profeteren, maar dat hij slechts allerlei onsamenhangende onzin had uitgekraamd en dat zijn voorzeggingen, geloof ik, niet uitgekomen waren. *Jezus antwoordde dat hij toen de Geest Gods nog niet ontvangen had*.

Ook kwamen zij in de loop van het gesprek op Ezeekiël. Tegen deze wisten zij in te brengen, als had hij vroeger niet nauwkeurig over Jeruzalem geprofeteerd³⁸³.

³⁸³ Hier weet K. te zeggen dat de Farizeeën tegen Ezeekiël in te brengen hadden dat hij niet nauwkeurig over Jeruzalem geprofeteerd had. Die Farizeeën bedoelden zonder twijfel dat hij haar ontrouw bestaft, enz. (zie Ezeekiël 16).

Bij die gelegenheid kreeg K. het grote visioen van Ezeekiël te zien, zonder twijfel van het wagenspan met de dieren en de wielen (Hoofdstuk 1 en 10). Dus zal dit visioen van Ezeekiël in dit onderhoud ter sprake gekomen zijn.

Jezus antwoordde dat de Geest Gods eerst in Babylon, bij de rivier Chobar in hem gekomen was, toen hij iets moest verslinden. Jezus bracht de Farizeeën tenslotte geheel tot zwijgen. (Hierbij kreeg K. het grote visioen van Ezeekiël geheel te zien, maar kon het niet verhalen. Zie Ezek. 1-2, 8-9; 3, 1-3).

In de volgende voetnoot zegt K. dat dezelfde Farizeeën zich venijnig over Ezeekiël uitlieten, deze profeet verachtten en zeiden: "hij is een knecht van Jeremias geweest en heeft in de profetenschool zeer verkeerde, duistere dromen gehad, die falikant uitgekomen zijn, enz."

Om al deze en meer andere redenen, minachtten zij hem.

Hoe treffend komt dit alles overeen met wat wij bij de exegeten over Ezeekiël lezen, b.v. in Dictionnaire historique de la Bible (Migne), bij de naam Ezeekiël: "De Joden hebben zich zeer misprijzend over hem uitgelaten; ze hebben hem een dienaar van Jeremias genoemd en beweerd dat zijn tijdgenoten hem bespot en uitgelachen hebben, zodat hij de bijnaam 'zoon van Buzi', d.i. 'zoon der verachting' kreeg; zij beschuldigden hem dingen geleerd te hebben die in strijd zijn met de Wet van Mozes, b.v. inzake offeranden.

Hij leerde dat de kinderen niet de straf voor de zonden van hun ouders of voorvaders moeten dragen, terwijl de zonden, volgens Mozes, overgaan op de kinderen en gestraft worden tot in het 3^e en 4^e geslacht.

Eenmaal beraadslaagde het Sanhedrin of zijn profetieën niet uit de lijst van de geïnspireerde boeken geschrapt dienden te worden.

Dit voorstel beviel aan de meeste raadsleden en zou uitgevoerd worden zijn, was niet de rabbijn Chanania ben Ezekiah tussen beide gekomen met het betoog dat veel tegenspraak weggewerkt kon worden en bovendien dat weldra Elias op aarde zou weerkeren om het Messiaans tijdperk aan te kondigen en dan alle problemen opgehelderd zouden worden."

Dit betoog doet ons denken aan de Samaritaanse vrouw die eveneens in de mening verkeerde dat de Messias bij zijn komst alle religieuze geschilpunten zou beslechten.

Uitvoeriger wordt over deze Ezeekiël-kwestie uitgeweid in de Encyclopaedia Judaica, Ezeekiël, T. 6, kol. 1094. Dit punt wordt ook aangeraakt in D.B. Ezechiël, col. 2159.

Uit dit alles is af te leiden hoe reëel en historisch juist de visioenen van onze K. zijn. Wat zij echter meedeelt, zijn maar 'trekken'.

De gewezen blinde ging nog in de stad rond, loofde God, zong psalmen en profeteerde. Hij was, geloof ik, reeds gisteren in de synagoge gegaan; hij had zich boven zijn klederen een brede gordel omgelegd en een belofte gedaan: hij was een Nazireeër geworden (cfr. fasc. 9, nr. 220 met voetnoot 22). Ook heeft een priester hem in die vereniging opgenomen; ik voorzie dat die man nog een leerling van Jezus zal worden.

761.

13 oktober = 22 Tisri; octaafdag van het Loofhuttenfeest; inwijdingsfeest van de tempel van Salomon. –

Gisteren, 12 oktober, op zaterdagavond na de sabbat, toen het al donker was, is er in Korea nog een groot feest en een rijke maaltijd geweest.

(Waarschijnlijk, noteert Brentano, voor de octaafdag van het loofhuttenfeest en voor het begin van de eerste dag van het inwijdingsfeest van Salomons tempel, doch wegens lijden, en storing van buiten, heeft zij er maar weinig bijzonderheden over kunnen meedelen)³⁸⁴.

³⁸⁴ Het grote feest op de avond van 12 oktober, 21 Tisri, ontleende zijn groots en vreugdig karakter aan het feit dat de octaafdag van Loofhutten een voornaam en verplichtend feest was op zichzelf en even plechtig gevierd werd als de eerste dag (Lev. 23, 36), en vooral omdat de inwijding van Salomo's tempel er mee samenviel.

Dit laatste zegt K. hier niet, maar ze verzekert het uitdrukkelijk in nr. 776. Dáár ziet zij de octaafdag van dit laatste feest plechtig vieren te Aroema op 29 Tisri, 20 oktober en bij die gelegenheid had zij zelfs visioenen op Salomo.

Hier geeft K. ons nog een keer de oplossing van een schriftuurprobleem. Inderdaad, de exegeten zitten nog altijd verveeld met een bepaalde passage uit I Koningen, 8, 65.

Nadat dit boek verhaald heeft hoe Salomon in tegenwoordigheid van heel het volk zijn nieuwe tempel met lange gebeden en ontelbare offers aan God had toegewijd, vervolgt het:

“In die tijd vierden Salomo en heel het bijeengekomen volk van Israël het feest voor het aanschijn des Heren, 7 dagen en 7 dagen, 14 dagen. Op de 8^e dag liet hij het volk naar huis gaan.” (I Kon. 8, 65).

Deze morgen was Jezus bij de ouders van de gewezen blinde; deze had Jezus ontboden en Hem erheen gebracht. Het zijn Essenen, van het soort dat in het huwelijk leeft; het zijn verre bloedverwanten van Zakarias van Hebron; zij zijn aangesloten bij de Essenergemeente van Masfa (Mizpa) (bij Bethlehem); zij hebben nog enige andere zonen en ook dochters; de genezene is de jongste; zij wonen in een afgezonderd deel van de stad en in hun buurt wonen nog meerdere, aan hen verwante Essenerfamilies; zij bezitten op de heuvelhelling schone afgetuinde akkers; ze zaaien alleen tarwe en gerst, geen rogge; zij

Een goedkope oplossing in een thans veel verspreide Nederlandse Bijbelvertaling is deze: "Salomo en heel het volk vierden het feest 7 dagen en de 8^e dag liet Salomo het volk heengaan naar huis." Dit vervalst de tekst en verkracht de waarheid.

Op grond van K.'s verhalen mogen wij aan die schriftuurwoorden de betekenis toekennen:

"Salomo vierde met het volk

- 7 dagen het loofhuttenfeest,
- 7 dagen het tempelwijdingsfeest.

14 dagen duurden de feestelijkheden en op de 8^e dag, de octaafdag, die octava, van het loofhuttenfeest werden de plechtigheden besloten en mochten de mensen huiswaarts keren."

Toch zijn er ook die deze oplossing hebben vermoed.

Zo noteert een joods kalender bij 22 Tisri:

"Op grond van I Kon. kan men met waarschijnlijkheid aannemen dat op deze octaafdag (van Loofhutten) het inwijdingsfeest van Salomo's tempel viel." Deze waarschijnlijkheid is nu voor ons zekerheid.

De genoemde waarschijnlijkheid volgde ook hieruit, dat men uit I Kon. 8, 2 kon gissen dat het volk naar Jeruzalem gekomen was eigenlijk voor het Loofhuttenfeest en dat Salomo deze gelegenheid waarnam om zijn tempel in te wijden.

Flavius Josephus bepaalt en verhaalt nog duidelijker dat Salomo het inwijdingsfeest van zijn tempel wilde vieren samen met het Loofhuttenfeest (Ant. II, 24). Duidelijker had hij kunnen zeggen dat Salomo het tempelwijdingsfeest liet aansluiten bij het Loofhuttenfeest.

behouden slechts het derde deel van de opbrengst; een ander deel is voor de armen en het derde voor de gemeenschap te Mizpa.

Zij kwamen Jezus vriendelijk tegemoet en ontvingen Hem vóór hun woningen; zij boden Hem een verversing aan en de vader gaf Hem zijn zoon, Hem smekend hem als de geringste onder zijn leerlingen te aanvaarden, hem te gebruiken als dienstbode om vooruit de herbergen te gaan bestellen. *Jezus nam hem ook aan en zond hem aanstonds met Silas en een van zijn Hebreeuwse leerlingen naar Betanië.*

Ik vermoed dat Jezus Lazarus een aangename verrassing wil bezorgen. Lazarus zal de man als blind gekend hebben.

762.

De vader van die jongeling had een naam die luidde als Syrus, Sirius of Cyrus, gelijk een koning ten tijde van de Babylonische gevangenschap. De naam van de zoon heb ik dikwijls geweten en weerom vergeten. Hij heeft reeds vroeger altijd een gordel onder zijn klederen gedragen, doch nu, na ziende geworden te zijn, heeft hij die boven zijn klederen aangedaan; hij legde voor een bepaalde tijd een formele belofte af. Hij bezat de gave van profetie en nog blind zijnde had hij zich vroeger altijd onder de leerlingen van Joannes opgehouden en ook diens doop ontvangen. Hij had ook dikwijls in Korea vele jongelingen rondom zich verzameld, die hij onderrichtte door profetieën vol vuur en geestdrift over Jezus. Zijn ouders hadden hem lief om zijn godsvrucht en deugden, hoewel blind, was hij steeds zeer zindelijk gekleed. *Hem genezend zei Jezus: "Ik geef u een dubbel licht, dat van het inwendige en het uitwendige gezicht."*

Zijn naam valt mij nu in; hij heette Manahem, zoals de Esseen die aan Herodes de koninklijke waardigheid voorspelde³⁸⁵.

³⁸⁵ Die voorspelling van de Esseen Manahem heeft K. reeds tweemaal genoemd, vooral in fasc. 11, nr. 312.

Wij menen de lezer een genoeg te doen met hier het mooie verhaal van hetzelfde feit van Flavius Josephus te plaatsen:

“De Esseën Manahem was tot zulk een graad van heiligheid opgestegen dat God hem de verborgenheden van de toekomst openbaarde.

Toen hij eenmaal Herodes als scholier met andere studiemakkers ontmoette, voorzegde hij hem zijn latere verheffing tot het koningschap.

Herodes meende dat de Esseën hem niet kende of de draak met hem wilde steken en antwoordde:

“Weet U al eens niet dat ik niet van koninklijken bloede ben en dat het dus zo iemand niet staat zulk een verwachting te koesteren?”

Maar met een zelfzekere glimlach tikte Manahem hem op de schouders met de woorden:

“Ik zei het u en herhaal het: gij zult koning worden en voorspoedig regeren, want het ligt zo in Gods beschikking.

Herinner u dan dit tikken op uw schouders en verwonder u meteen over de wisselvalligheden van het lot, maar vergeet vooral niet dat **de eerste bekommernis van een koning moet zijn: zijn leven en regeren aangenaam te maken aan God, altijd en in alles de rechtvaardigheid te betrachten en zijn onderdanen lief te hebben.**

Maar eens aan het bewind gekomen, zult gij juist het contrarie doen. Al zal enerzijds uw regering voorspoedig zijn en u geluk aanbrengen, anderzijds zult gijzelf uw ongeluk bewerken door uw ontrouw jegens God en uw onrechtvaardigheid tegenover de mensen.

Maar gij zult u aan Gods oppermacht niet kunnen onttrekken. Hij die uw verborgenste gedachten en bedoelingen doorziet, zal aan het einde van uw leven zijn gramschap op u uitwerken.”

Aanvankelijk stoorde Herodes zich weinig aan die woorden, waarvan hij de ernst niet begreep, maar hij herinnerde zich die, toen hij zich op de troon verheven zag en voorspoedig regeerde.

Hij liet Manahem ontbieden en stelde hem de vraag:

“Hoelang meen je, zal God me laten heersen? Mag ik op 10 jaren rekenen?”

“Of je op 10 jaren mag rekenen,” antwoordde de profeet? “doe er nog 10 bij en dan nog eens 10, en dit op zijn minst!”

Tevreden over dit antwoord, behandelde Herodes Manahem voorkomend, bewees hem eer en was sedertdien de Essenen gunstig gezind.

763.

De Farizeeën van de stad behandelden de genezen blinde met minachting, want zij misprezen zijn voorspellingen en noemden ze de dromerijen van een gek; ook zeiden zij dat hij het hoog op had, wegens zijn netheid in kleding. Zelf brachten zij hem tot Jezus (bij diens aankomst), in de overtuiging dat Hij hem niet zou kunnen genezen, daar men nooit het zwart in zijn ogen gezien had.

Nu hij echter ziende geworden was, zei menig slecht mens: "Hij is geenszins blind geweest, je moet weten, hij is een Esseen en zal alleen maar belofte gedaan hebben zich als blind voor te doen, enz." De Farizeeën die gisteren tegen Jezus zich over Ezeekiël venijnig uitlieten verachtten eveneens deze profeet en zeiden: "Hij is een knecht van Jeremias geweest en heeft in de profetenschool (fasc. 1, nr. 4, voetnoot 9) zeer verkeerde, duistere dromen gehad en deze zijn alle faliekant uitgekomen."

Ik zag dat Ezeekiël toen duistere visioenen had gehad, die verkeerd geïnterpreteerd werden, en dat eerst aan de stroom Chobar de Geest over hem is gekomen (Ez. 1, 1): Hij zag eerst in de stroom het licht van de geopende hemel; hij keek dan omhoog en kreeg nu het gezicht van de wagen Gods, enz.

Manahem had ook diepzinnige goddelijke waarheden gezien in visioenen in verband met Melchisedek en Malakias.

Van hier ging Jezus in de namiddag naar Ofra; Hij was van ongeveer nog zeven leerlingen vergezeld; de overigen waren deels weer naar Jeruzalem, deels naar hun woonplaatsen in Samaria en Galilea teruggekeerd.

Velen zullen aarzelen dit te geloven en toch heb ik het willen rapporteren, omdat God zich gewaardigt aan vele leden van die instelling zijn geheimen kenbaar te maken en dit om reden van hun heilige levenswandel!" (Ant, III, 67).

Jezus te Ofra.

764.

Nog 13 oktober; octaafdag van het loofhuttenfeest. –

Een uur ten zuidwesten van Korea en ongeveer een uur ten zuiden van Silo ligt de stad Ofra in een bergdiepte verborgen. Van Korea moet men eerst een weinig opklimmen en dan weer wat afdalen om Ofra te bereiken. Ten hoogste 1,5 uur ten westen van Korea ligt de bergvesting Alexandrium. Deze vesting ligt op de rand van een grote hoogvlakte (die hier de brede rug van het middengebergte vormt). Deze hoogvlakte strekt zich van Korea, aan de noordzijde (of noordeinde) van de woestijn (van Jericho), enige uren ver tot Bethoron uit. In noordwestelijke richting ziet de vesting naar de berg Gerizzim (in strikte zin), terwijl ze zuidwaarts op de bergen (berghellingen) van Benjamin en ten westen op de genoemde hoogvlakte uitzicht heeft. Over die hoogvlakte is Maria dikwijls gegaan; er wonen afzonderlijk en verspreid vele herders en de stad Betel is op dezelfde hoogvlakte gelegen³⁸⁶.

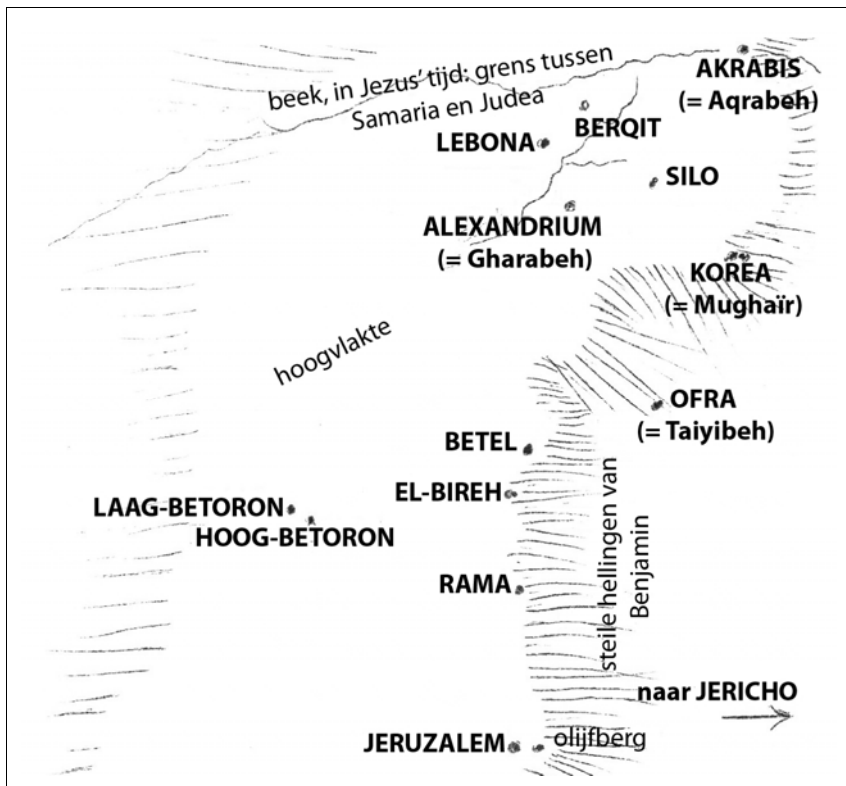
³⁸⁶ Blik op het gewest. – De alinea is zó vertaald, dat de tekst klaarder geworden is. Nochtans moeten wij er de nodige verbeteringen aan toebrengen.

Het kaartje voor ogen houdend, begrijpt men aanstonds alles:

Ofra ligt 9 km ten zuidwesten van **Korea** (Mughair) en 12 km ten zuiden van **Silo**. **Alexandrium** ligt 10 km ten westnoordwesten van Korea. De hoogvlakte heeft ten oosten steile hellingen die naar de Jordaan afdalen. Ten westen daalt de bodem geleidelijk, veel langzamer af naar de Middellandse Zee. Deze golvende hoogvlak ziet K. zich uitstrekken van Korea tot Bethoron; ze verlengt zich echter voort naar het zuiden.

Alexandrium, nabij de rand van die vlakte heeft uitzicht naar het noorden op de Gerizzim, naar het westen en zuidwesten over de vlakte en zuidwaarts over de woestijn van Jericho met de woeste, ruwe, steile hellingen van het gebergte, die grotendeels in de stam Benjamin liggen.

Ook **Betel** ligt nog op die vlakte, maar toch reeds op de rand.

Door Ofra lopen drie straten; van Hebron uit trekken vele karavanan hierlangs. De stad bestaat bijna geheel uit herbergen en handelshuizen; de inwoners zijn wat ruw en geldzuchtig.

Jezus' leerlingen waren reeds het vorige jaar eenmaal hier en sedertdien hebben de mensen zich een weinig gebeterd³⁸⁷.

³⁸⁷ Eerst hadden wij voor Ofra Taiyibeh genomen, hetgeen juist was.

Later, geïmponeerd door de nadruk die K. legt op het verborgen karakter van de stad, meenden wij beter onze keus te laten vallen op de oude stad Afara, zie fasc. 12, nr. 354, voetnoot 125.

Hier blijkt nu dat die verandering foutief geweest is en hier toont het kaartje ook goed hoe Ofra (= Taiyibeh) in een berghoek gelegen is, hoewel op een

Bij Jezus' aankomst waren de mannen van de stad in wijnbergen aan beide zijden van de weg bezig met het inzamelen van allerlei bessen en druiven, want heden avond moest nog een groot feest gevierd worden (zie voetnoot 388). In de loofhutten zag ik niemand meer (het loofhuttenfeest eindigde). Maar ik zag de kinderen, de jongelingen en meisjes processie-gewijs met vanen tussen de hutten door opstappen. Ook de priesters hadden hun taak; alle gebedsrollen en heilige zaken worden (door hen) uit de loofhutten naar de synagoge gedragen en daar werd op elke stoel een rol gelegd; de vrouwen zag ik ondertussen 's namiddags in de huizen, op hun best gekleed, uit rollen zitten bidden.

De mannen die Jezus vóór de poort hadden bemerkt, gingen tot Hem en leidden Hem in de stad; in de herberg bij de synagoge waste men Hem de voeten er bood men Hem de verversing aan. Hierna ging Jezus in verscheidene huizen, *waar Hij zieken genas en leerde.*

's Avonds was er een groot feest in de school³⁸⁸.

hoge heuveltop, dus, ten aanzien van het hele gebergte verborgen, tamelijk vroeg zonder avondzon.

³⁸⁸ 's Avonds was er weer een groot feest, dat begon na de sluiting van het loofhuttenfeest. Dit komt weer overeen met de joodse kalender die voor 23 Tisri noteert: "Vreugdefeest van de Wet of Simhat Tora, ter gedachtenis van het Verbond tussen God en Israël met als basis de Wet van Mozes.

Men bekrachtigt en viert plechtig het Testament; men herdenkt ook de dood van Mozes en viert tevens (verder de 2^e dag van) de inwijding van Salomons tempel."

Vandaar bij K. reeds in de namiddag de optochten van de jeugd, de bemoeiing der priesters die uit verlaten loofhutten de schriftrollen naar de synagoge brengen en ze daar op de zitplaatsen gereed leggen.

's Avonds in de feestelijke bijeenkomst wordt er uit die rollen gelezen; de volgende dag, op het feest zelf, treedt Jezus nog op in de synagoge en vermaant Hij in de huizen de mensen tot het onderhouden van de Wet.

Er werd in alle rollen gelezen en vervolgens de rol van de Wet rondgedragen en iedereen las daar nog iets uit.

Er werd hierna nog een maaltijd gehouden in het feesthuis, waarbij ook lammeren op de tafel kwamen. Ook hebben zij nog esrog-appelen gegeten, die men op het feest gebruikt had; ze waren met iets toeberaid; elke appel was in 5 delen gesneden en deze waren met een rode draad weer tot en gehele appel tezamen gebonden of genaaid. Vijf personen aten steeds aan een appel. De spijzen werden klaargemaakt door sabbatdienaren die geen Joden, maar een soort slaven waren.

766.

14 oktober = 23 Tisri; Vreugdefeest om de Wet. –

In de voormiddag ging Jezus van huis tot huis om de inwoners met weinige woorden tegen de win- en hebzucht, (strijdig met de Wet) te vermanen en hen tot zijn lering in de synagoge uit te nodigen. Hij stuurde hun allen tevens ook een soort van gelukwens toe als slot van het feest (van Loofhutten).

De mensen waren hier zo woekerachtig en ruw, dat men hen voor niet beter dan tollenaars hield; toch hadden zij zich een weinig verbeterd.

In de namiddag werden de takken van de loofhutten door de jongens in een optocht tot vóór de synagoge gebracht, op een hoop gesmeten en in brand gestoken. De Joden sloegen aandachtig het oplaaien van de vlammen gade en besloten daaruit tot allerlei geluk of ongeluk.

Jezus leerde daarna nog in de synagoge over het geluk van Adam in het paradijs, over zijn val en de belofte van een Verlosser (Gen. 2-3), en ook uit Josuë. Hij gebruikte hier ook weer het beeld van de leliën van het veld, die niet spinnen en toch heerlijk gekleed zijn, van de raven die niet zaaïen en toch het nodige hebben, enz. (cfr. Mt. 6, 24-34).

Hij noemde Daniël en Job zeer vrome mannen met drukke bezigheden en toch zonder overdreven zorgen.

's Avonds was er nog een maaltijd in het feesthuis.

Jezus werd hier niet gratis geherbergd: de leerlingen hebben in de herberg betaald. Ik vermoed dat Hij zich nu naar Samaria zal begeven.

Een bode uit Cyprus.

767.

In de avond van 16 oktober (dus overmorgen) vertelde de begenadigde iets dat hier op zijn plaats is.

Te midden van een ander gesprek vroeg ze opeens gelijk iemand die zich een vergeten bijzonderheid herinnert: “Cyprus, waar ligt dat wel? het eiland! Er kwam een man uit Cyprus te Ofra bij Jezus en de leerlingen. Hij kwam van Macherus, dat 10 uren van Ofra ligt; ik heb het gehoord; hij was naar de Doper gegaan. Een knecht van de hoofdman Serobabel van Kafarnaüm had hem daarheen begeleid. Hij had Serobabel in zijn landhuis bezocht, want deze woonde niet altijd in de stad Kafarnaüm; hij is door een voornaam man uit Cyprus afgevaardigd, een man die veel over Joannes en Jezus gehoord heeft en uit goede bronnen betrouwbare inlichtingen over hen verlangt.

Het is een geschiedenis als die van het gezantschap, door koning Abgar van Edessa naar Jezus afgevaardigd.”

Ik zag ook in een bijvisioen dat Jezus in zijn leven op Cyprus geweest is, maar dit moet nog gebeuren. In mijn bijvisioen zag ik Hem nu reeds daar te midden van vele goede mensen.

Die bode reisde weer snel van Ofra af, want hij moest nog een schip halen, dat afvoer. Het was een zeer beminnenswaardig, ootmoedig heiden. Op zijn verzoek had de knecht van de

hoofdman hem van Kafarnaüm tot Joannes te Macherus, en van daar bij Jezus te Ofra gebracht.

Jezus onderhield zich lang met hem en zijn leerlingen moesten voor hem in zijn tegenwoordigheid alles opschrijven wat hij verlangde te weten. Een voorvader van zijn heer is voortijds een koning op Cyprus geweest, die in de vervolging vele Joden onder zijn bescherming genomen en hen zelfs aan zijn tafel gespijzigd heeft. Dit werk van barmhartigheid droeg nu nog vruchten in deze nakomeling, zodat hij de genade bekwam in Jezus te geloven.

Ik zag in de geest dat Jezus na het volgende paasfeest de wijk naar Tyrus en Sidon zal nemen, naar dit eiland zal overvaren en daar zijn prediking voortzetten (nrs. 1242 tot 1372). Ik zag Hem op het schip en ginds onder goede mensen; ik meen dat slechts onbekende leerlingen Hem naar daar zullen vergezellen. (Leerlingen nl. die niet uit Palestina, maar van Cyprus afkomstig zijn.)

Zo vergezelden Hem ook later naar het land der drie koningen slechts drie onbekende leerlingen, die van daar stamden; deze reis ondernam Jezus later na de opwekking van Lazarus. (Later beschrijft K. deze reis van dag tot dag, nrs. 1489 tot 1628).

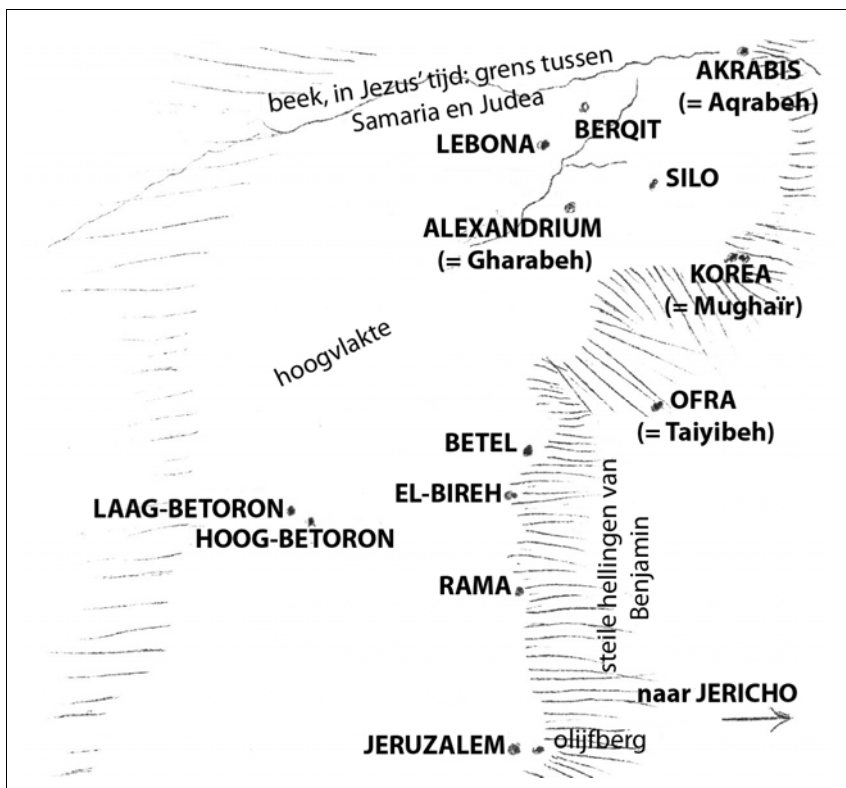
Van Ofra met een omweg naar Salem.

Nota van Brentano. – Door zware ziekten en intense zielesmartten als verpletterd, kon de zienster maar weinige mededelingen doen en dit nog op verwarde wijze. – aldus Brentano. De volgende dag deed zij nog enige aanvullingen en wij hebben ons de vrijheid veroorloofd deze twee korte verhalen te verbinden, te verwerken.

768 en 769.

15 oktober = 24 Tisri. –

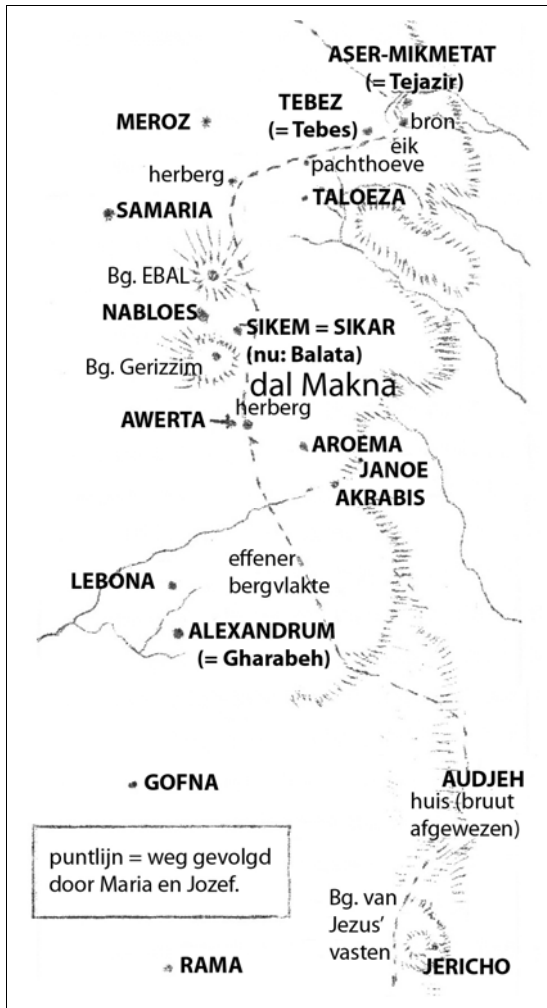
Ik meen dat Jezus in een dal tussen Alexandrium en Lebona noordoostwaarts, en daarna noordwaarts de vlakte doorkruist heeft (de hoogvlakte nl. van nr. 764 en voetnoot 386).

Hij ging tot bij een woud dat zich ten westen van Salim uitstrekt (het Salim in de Jordaanvallei tegenover Ennon); het dal kan zowat 5 uren lang zijn.

Lebona ligt ten zuiden van de (bergstreek) Gerizzim. Ik herinner me vaag dat Hij hier bij sommige landbouwers was; Hij heeft er bij een landbouwer (in het reeds vaak vermelde herdershuis te

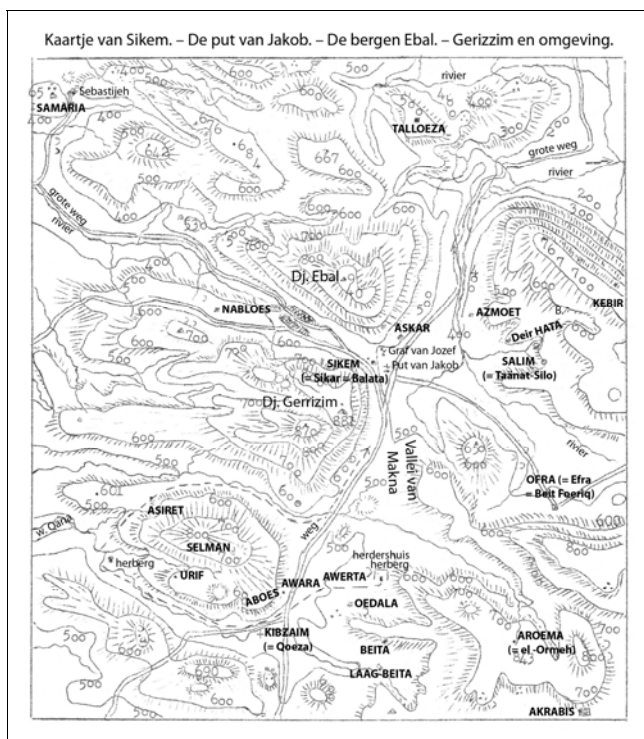
Awerta) overnacht. De Moeder Gods pleegt hier langs te reizen, wanneer zij niet over het gebergte van Samaria reist. De herberg van Jezus was een van die herdershuizen, waar Maria op haar reis naar Bethlehem een zeer goed onthaal te beurt viel (fasc. 4, nr. 108).

Dit huis kan een weinig westelijk van, en noordelijker dan Akrabis liggen; (het ligt 7 km ten noordwesten ervan). Hier is het

niet het gewest waarin Jezus de laatste maal, van Jeruzalem uit, onder boetpredicaties de steden en dorpen snel doortrok en waar de leerlingen het zo lastig hadden en zo moedeloos gestemd waren; dit gebeurde in een meer westelijk gewest. (Toch niet veel westelijker en zelfs kwam Jezus in de avond van die dag in dit herdershuis met zijn leerlingen samen.)

Jezus kwam toen van de westkant van de Gerizzim naar Sikar. (d.i. de herberg verlatend ging Hij nog eerst een paar uren westwaarts, overnachtte in een andere herberg en ging in de voormiddag van de volgende dag weer langs de oostkant naar de bron van Jakob bij Sikar). (Dit geschiedde op 30-31 juli, zie fasc. 15, nr. 540 evenals voorbemerking).

Het is hier een schoon vruchtbaar gewest. In dit gewest zijn ook vele mooie spelonken en moet ook de boom staan waaronder

Gideon zijn koren dorste. Hier zag ik de loofhutten nog niet volkomen afgebroken, doch slechts van de hoeken iets weggenomen. In het herdershuis, waarin Jezus overnachtte was Hij ook geweest, toen Hij na het laatste paasfeest, wegens de vervolgingsplannen van de Joden van de Jordaan (en doopplaats) naar Tyrus vluchtte (fasc. 13, nr. 460).

Tegenover deze plaats (herdershuis) is het (en tegenover Akrabis en Korea), dat de Jordaan zich zo westwaarts wendt in de richting van Jeruzalem, dat hij er voorbij zou vloeien, indien hij in die richting zijn loop kon vervolgen.

770.

16 oktober = 25 Tisri. –

Jezus ging deze morgen van de landbouwer, in wiens huis Hij deze nacht geslapen had (herdershuis te Awerta), een paar uren verder noordwaarts, en kwam een paar uren ten oosten van Sikar, bij andere boerenwoningen, ook aan de westkant van het woud Haret. Dit woud strekt zich ten westen van Salim op een hoog gebergte van het zuiden naar het noorden uit en vormt hier de oostgrens van de ruime vallei vóór Sikar, waarin het erfdeel van Jozef gelegen is (ten noorden van de Put van Jakob). Hier was Jezus reeds veel noordelijker dan Salim.³⁸⁹

³⁸⁹ Op meerdere kaartjes is al het vermeld in de voorgaande nrs. te vinden; men kan ook de grote kaarten 1 en 3 nazien.

Nog enkele bemerkingsen: K. vermeldt vele en mooie spelonken in de omstreken van het herdershuis. Dit ligt te Awerta, 6 km ten zuiden van Sikem. Te Awerta zelf zijn er 2 voorname.

De Joden en Samaritanen beweren dat de oude naam van Awerta 'Giba van Fineës' is en dat in de 2 genoemde spelonken ten oosten van het dorp begraven zijn:

- Eleazar, de zoon van Aäron, en
- Fineës, de zoon van Eleazar.”

Maar over de authenticiteit van deze graven bestaan discussies. Allerwegen treft men in deze provincie grotten aan.

Op de kaart Pal. Grid worden ze met een boogje aangetekend of met de benaming Irak, Arak, Mgt = Magharat, d.i. 'rotsheuvel met spelonken'. Voor een oppervlakte van 30 km lang en breed ten oosten van Nabloes vinden wij er op de vermelde kaart 230.

Ofra = Beit Foeriq. –

In 't gewest moet ook de boom van Gideon staan, zegt K. Zijn vaderstad was Ofra dat best met Beit Foeriq vereenzelvigd wordt, 4 km ten noordoosten van Awerta.

herdershuis te Awerta. –

Van het herdershuis te Awerta trekt Jezus 2 uren noordelijker naar een 2° herdershuis. Dit zal in K.'s verhalen nog meerdere keren voorkomen. Het is te lokaliseren tussen Sikem en het huidige dorp Salim, te onderscheiden van het Salim in de Jordaanvallei.

Salim = Taänat-Silo. –

Met dat Salim vereenzelvigen wij het Taänat-Silo van K. Emmerick. Deze herberg ligt vóór de stad; ze is voor Jezus gehoord.

het woud Haret. –

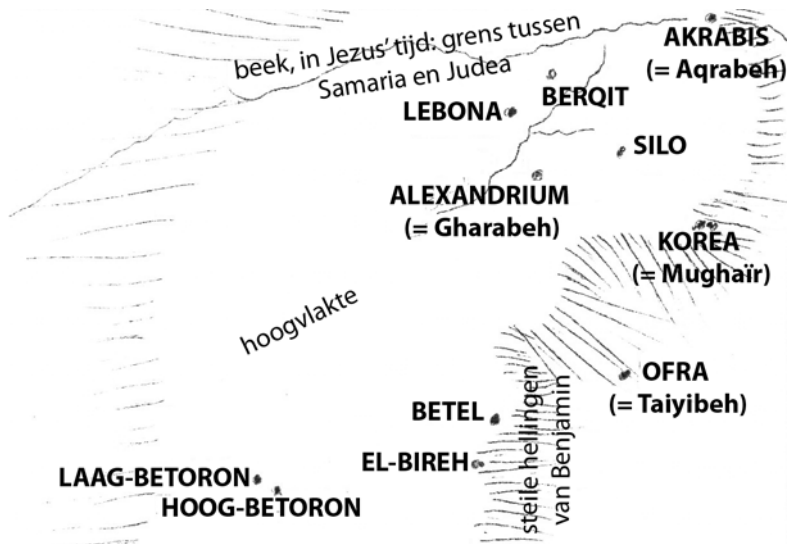
De plaats bevindt zich aan de westrand van het woud Haret. Een woud Haret is in de H. Schrift genoemd, als schuilplaats van David, maar zijn ligging is onbekend.

K.'s woud Haret bedekte over een aanzienlijke uitgestrektheid de bergrug ten zuidoosten, ten oosten en noordoosten van de Gerizzim, reikte in het zuiden tot Akrabis, in het noorden tot Aser-Mikmetat, in het oosten tot Salim.

Heel dit gewest behoorde tot de stam Efraïm, dat rijk was aan woud, zoals wij uit de H. Schrift weten (Jos. 17, 15. 18).

Misschien is de naam Haret nog blijven bestaan in 'Zharet' en 'Dharet', twee heuvels op de oostelijke helling van de centrale bergketen tegenover Sikem ('Z' = 'D'). De gelijkheid dezer namen met Haret komt nog beter uit, wanneer wij er rekening mee houden dat het woud Haret door Flavius Josephus 'Sarê' genoemd wordt.

Wat het meest in de voorgaande nummers treft, zijn de allereerste woorden van nr. 768. De zienster vermeldt er een dal tussen Alexandrium en Lebona, dal waardoor Jezus noordoostwaarts gaat. Haar woorden laten geen enkele twijfel meer over aan de ligging van de omstreken vesting Alexandrium. Zie de schets hieronder.

Alexandrium = Gharabeh. –

Alexandrium speelde een voorname rol in meerdere joodse oorlogen. Flavius Josephus brengt de ligging van deze vesting in verband met die van Korea, b.v. in deze teksten: "Toen Pompejus Pella en Skytopolis voorbij was en Korea bereikt had, waar dat gedeelte van Judea begint dat in het midden van het land ligt, bevond Hij zich in de nabijheid van de burg Alexandrium, die zich op de top van een berg verheft. Hierin had zich, naar hij vernam, Aristobolus teruggetrokken." (Ant. II, 441). Een andere keer wijst Flavius Josephus Alexandrium nogmaals aan in de buurt van Korea.

Door een misverstaan van de geciteerde tekst gaat men nu Alexandrium meer en meer zoeken en vereenzelvigen met de heuvel Sartabeh in de Jordaanvallei, maar bij Flavius Josephus is de uitdrukking 'midden in het land' te verstaan in verband met 2 uiterste streken, in ons geval met de Jordaanvallei en de kuststreek der Middellandse Zee.

Flavius Josephus spreekt ook eenmaal van het middendeel van Egypte, waardoor hij bedoelt de binnenlandse woestijn tussen het Nijldal en het kustland van de Rode Zee.

Wanneer hier Pompejus, na de Jordaan overgegaan te zijn en de vallei doorkruist te hebben, Korea bereikt had, bevond hij zich op de rand van het midden van het land, d.i. de centrale bergketen van Palestina en nog slechts

10 km van Alexandrium.

Dit lag op een strategisch punt, nl. het beheerste de weg die Jeruzalem met het noorden van het land verbindt.

- Een eerste maal duidde K. de ligging van Alexandrium zeer vaag aan: op een der zuidelijke hoogten van het bergendistrict Gerizzim (nr. 752).
- Een tweede maal reeds nauwkeuriger, maar nog onvoldoende, nl. in nr. 764 legt zij het 1,5 uur ten westen van Korea. Voor ons die Korea nu weten liggen, nr. 757, voetnoot 382, is dit reeds meer.
- Hier echter, nr. 768, wijst K. door een simpel woord de ligging duidelijk aan 'tussen Lebona en Alexandrium ging Jezus door een dal.'

Nu, ten zuidoosten van Lebona aan de overzijde van het dal worden op een hoge berg de resten van een zeer sterke burg gevonden, welke ruïne nu de naam Gharabeh draagt. De ligging is strategisch; zoals al gezegd, en buitengewoon sterk. Aan 3 kanten is de berg door zeer diepe valleien ingesloten.

De burg zelf had zeer dikke muren, gebouwd met stenen van zwaar kaliber, zonder cement (dat hierbij onnodig was) op mekaar gelegd. Men heeft daar het verre uitzicht dat K. aan Alexandrium toekent; het beheerst de omstreken in alle richtingen (cfr. Guérin, Samarie, II, 28-33).

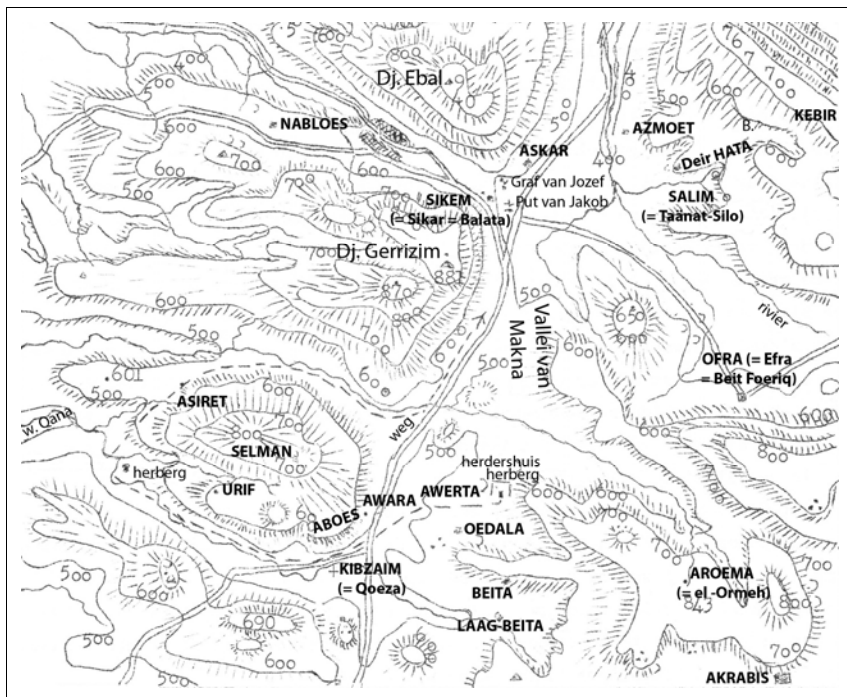
Deze geleerde heeft voorgesteld, doch zonder succes, Alexandrium met deze burg te vereenzelvigen.

Hij had het juist voor, maar was hiertoe gekomen door een valse vereenzelving van Korea met Qourijout, 5 km ten noordoosten van Gharabeh. Doch Qourijout is een veel voorkomende naam die een eigen betekenis heeft en met de naam Korea niets te maken heeft.

Alexandrium werd gebouwd door Alexander Janneüs, die het zijn naam gaf. Zijn zoon en kleinzoon, Aristobolus 1 en Alexander bedienden er zich van als van hun voornaamste bolwerk in hun oorlogen tegen de Romeinen en tegen de partij van de hogepriester Hyrkanus.

Na door de Romeinse veldheer Gabinius verwoest te zijn, werd hij herbouwd door Feroras, een broer van Herodes de Grote.

Deze laatste liet naar die burcht de lijken overbrengen van zijn twee zonen die hij te Sebaste, Samaria had doen verwurgen; hij liet hen daar bijzetten naast de overblijfselen van hun voorvader van moederszijde, Alexander.

Brentano doet hier weer opmerken dat allerhande bekommernissen de zienster hadden doen vergeten wat Jezus hier deed. Nochtans naar de een of andere aanleiding deed K. veel mededelingen over Holofernes en het boek Judit, doch dit onder het storten van overvloedige tranen onder de druk van haar zielsverlatenheid en menselijke miserie. Vandaar dat in deze mededelingen zeker verwarring heerst en alles zonder volgorde door elkaar gemengd is; we vermoeden zelfs dat gegevens uit andere oorlogen er in terechtgekomen zijn.

Enkele bijzonderheden schijnen nochtans aandacht te verdienen; het zijn de volgende:

Ten tijde van Holofernes' inval in het land was de tempel nog verwoest en waren nog niet alle Joden uit de ballingschap teruggekeerd. (Ze zijn inderdaad in twee malen teruggekeerd met een tussenruimte van 70 jaren).

Betulië ligt tussen Kana, Gennabris enerzijds en de baden anderzijds op de hoogte ...

In de omstreken in een betrekkelijke nabijheid liggen Jotapata, Tarichea, Nazareth, enz. De sterkste vesting die Holofernes ontmoette, was Betulië; hij omsingelde ze en wilde na haar val over de hele breedte van het land tot Jeruzalem optrekken. Zijn tent had 3 kamers:

- de eetplaats in het midden,
- het verblijf van zijn ordonnansen van voren en
- zijn slaapcel van achteren.

Judit was door Gods genade in de dagen van haar aanwezigheid in het kamp zo onzeglijk schoon, dat Holofernes er geheel overweldigd door was (Judit, 10, 1-5; 16, 9-11; 10, 17. 11, 19).

De avond te voren nam haar glans nog toe, doch toen Holofernes, door wijn bedwelmd en verstout, tot haar naderde om te schertsen en haar zelfs te kussen, moest hij voor een bovennatuurlijke statigheid, die uit haar straalde, terugwijken. Zij was daarbij buitengewoon aanminnig, gezellig en vrolijk en zij moedigde hem aan om zich aan de drank te goed te doen; hij dronk ook meer dan hij ooit in zijn leven had gedronken en was onmatig verblijd (Jud. 12, 20). Nadat hij in een staat van echte dronkenschap gekomen was, droegen zijn dienaren hem in zijn slaapcel en Judit begaf zich in haar kamer, die slechts door een gordijn van de zijne gescheiden was; de hoofdeinden van hun bedden stonden tegen elkaar; nu trokken de dienaars zich terug.

Ook al het overige heb ik gezien, zoals het in de H. Schrift beschreven is, behalve dat Judit nog veel behangsels van zijn bedverhemelte met parelen en edelstenen afgesneden en meegenomen heeft (Jud. 10, 19; 13, 10; 16, 23).

Toen Judit met het hoofd van Holofernes nog dezelfde nacht naar Betulië kwam, besteeg zij op de markt het stenen verhoog, van waar men de verordeningen placht af te kondigen (Jud. 13, 16). Daar sprak zij haar lofzang uit, toonde het hoofd van Holofernes

en hield een toespraak tot het volk, dat er met fakkels omheen was komen staan (Jud. 13, 17; 16, 1-21; 13, 16. 19). Na de definitieve nederlaag van het vijandelijke leger kwamen de priesters van Jeruzalem Judit eren (15, 9-12) en zij trok met hen naar Jeruzalem in de tempel, waar zij het zwaard van Holofernes, waarmee ze hem gedood had, als een zegeteken en wijgeschenk ophing (Jud. 16, 22-24).

Jezus te Salim.

771.

Nog 16 oktober. –

Van zijn laatste herberg (te Awerta) ging Jezus, zoals gezegd, een paar uren noordwaarts, waar aan de zijde van het woud, een van de voor Hem ingerichte herbergen stond. Ik geloof dat zijn komst aangekondigd en de herberg in gereedheid gebracht was. (K. was vergeten wat Jezus daar verrichtte).

Van hier ging Hij door het woud oostwaarts over de hoogte (de rug van de centrale bergketen) en daalde dan weer af tot de velden, waarop de burgers van Salim bij buitengewoon grote graanstapels werkzaam waren (cfr. fasc. 11, nr. 301, voetnoot 95). *Hij onderrichtte die arbeiders* en ging dan met hen naar Salim, dat nog iets dieper en een uur van de Jordaan lag.

Reeds vóór Salim zag men tuinen en prachtige lanen; de stad ligt zeer aangenaam; ze is niet zeer groot, maar netter en regelmatiger dan vele andere hier in het rond. In het midden ligt een bron en de stad is er stervormig omheen gebouwd. Alle straten lopen naar de bron en de lanen doorkruisen de straten; nochtans is dit alles een weinig in verval. De bron wordt voor heilig gehouden, want ze was eenmaal bedorven, zoals die bij Jericho, en Elizeüs heeft ook deze, gelijk gene, met zout en water weer goed gemaakt, met water nl. waarin het heilig voorwerp (zinnebeeld van de geheime

zegen, nr. 25-26) gelegen had. Er is een mooi bronhuis boven gebouwd.

In het midden van de stad ligt bij de bron een hoog, half verwoest kasteel, met zeer grote, ledige vensters. Er staat een hoge, dikke, ronde toren bij; hij is van boven plat en op dit terras, dat een gaanderij en leuning heeft, staat een stang met een vaan. Aan de vier zijden van die toren, op twee derde van zijn hoogte, hangen aan vooruitstekende balken grote glanzende bollen uit de vensters. Deze bollen die in de zon blinken, hangen in de richting van verscheidene steden; ze hangen daar nog van Davids tijd af, tot zijn gedachtenis; eens heeft hij zich hier met Mikol opgehouden, en toen hij over de Jordaan naar het land Gilad vluchtte (I Kon. 18, 10 tot 19, 17?) heeft Jonatan hem hier door middel van deze bollen allerlei tekenen gegeven om hem over de vervolging van Saül in te lichten. Dit deed hij door de bollen die David zien kon, volgens afspraak nu zo, dan anders te hangen; ik meen dat hij er ook eens een geschrift in legde, dat David hier kwam halen, doch hoe deze geschiedenis ineenzit, weet ik niet meer duidelijk. Evenmin herinner ik me nog klaar hoe met die bollen de richting getoond werd.

772.

Te Salim viel Jezus een zeer goed onthaal te beurt. De arbeiders die Hij bij de graanstapels aangetroffen had, begeleidden Hem naar de stad en uit deze kwamen Hem burgers tegemoet; zij brachten Hem en zijn leerlingen in een huis, wasten hun de voeten en gaven hun andere zolen en klederen, tot de hunne uitgeschud en gestreken zouden zijn. Ook gaf men vaak aan de reizigers zulke klederen ten geschenke, doch Jezus nam ze in zulk geval nooit aan; Hij had ook meestal een tweede rein kleed bij zich, dat Hem door een leerling nagedragen werd.

Hierna brachten zij Jezus tot hun prachtige bron, waar zij Hem een verversing aanboden. Rond de bron echter zag men reeds talrijke zieken, ja, gehele straten waren in hun ganse lengte ermee afgezet, en *Jezus begon aanstonds, terwijl Hij tussen*

hen doorwandelde, hen te genezen. Hij ging kalm en rustig van de een tot de ander en dit duurde tot tegen vier ure, waarna Hij aan een maaltijd in de herberg deelnam, om, na afloop daarvan, *in de synagoge te gaan preken.*

In zijn toespraak had Hij het over Melchisedek en ook over Malachias, want ook deze laatste had zich hier opgehouden; Hij legde de nadruk op het door Malachias voorspelde offer van de Nieuwe Wet (Mal. 1, 10-11), het offer naar de wijze van Melchisedek (Ps. 110).

Jezus verklaarde dat deze tijd nu aangebroken was en dat genoemde profeten zich gelukkig geacht zouden hebben te zien en te horen, wat ZIJ nu zagen en hoorden; Hij zei nog andere dingen in deze zin (cfr. Mt. 13, 16-17).

De inwoners waren allen van de middenstand, noch rijk noch arm, maar tevreden in hun staat, goedgezind en vol wederzijdse liefde. Ook de leraren van de synagoge waren hier met goede gevoelens beziel, maar in de buursteden waren vele Farizeeën die hier dikwijls kwamen en het de leraars, zowel als de gemeente, lastig maakten. De stad genoot zekere privileges; een district rondom en andere naburige plaatsen stonden onder haar rechtsmacht. Jezus voelde zich hier behaaglijk en versterkte de mensen in hun goede gevoelens.

773.

17 oktober. –

Jezus ging in de morgen uit de stad een uur zuidoostwaarts naar een lustplaats in de hoek tussen de Jordaan en het riviertje dat uit de buurt van Akrabis afdaalt (zie grote kaart 1); het vloeit hier in de Jordaan. Hier vindt men in de heuvelachtige grond³⁹⁰ drie

³⁹⁰ Heuvelachtige grond nabij de Jordaan. – Een strook grond van een zekere breedte langs de Jordaan vertoont overal ongeveer hetzelfde uitzicht en kenmerk.

visvijvers boven elkander, die hun water uit dit riviertje ontvangen. Ook zijn hier baden, die gewarmd kunnen worden. *Jesus was vergezeld van vele mensen, die Hij op zijn wandeltocht in dit landschap onderrichtte.*

Van hier kan men Ennon over de Jordaan zeer schoon zien liggen. (Het ligt op een langwerpige heuvel waarvan de hoogste top met de leerplaats van Joannes 700 m bereikt.)

Op de andere oever waren ook mensen op wandel. Omstreeks de middag gingen zij naar Salim terug. Daar kwamen verscheidene Farizeeën uit een stad, die 2 uren westelijk van hier op een berg ligt en tamelijk groot is.

(Bedoeld is Aroema, thans el-Ormeh, niveau 823 m, 3 uren ten noordwesten van Salim, 4 km ten noordwesten van Akrabis).

Dichtbij die stad, zowat een uur ten noordoosten ligt in een hoek verborgen een nieuwe stad (Fasaël), waar de deugdzame man Jäirus woont. Nog niet zo lang geleden heeft Jezus zijn dochter van de dood opgewekt (op 12 februari ll., fasc. 12, nr. 406; over Fasaël, zie fasc. 11, nr. 331, voetnoot 111).

Onder die Farizeeën was een broer van Simon de melaatse van Betanië, die een van de voornaamste Farizeeën van de stad was. Onder de aangekomenen waren ook Sadduceeën; zij waren heden hier te gast, want het was een gebruik dat de leraren elkander wederkerig in de dagen van Loofhutten uitnodigden. Ook van nog andere plaatsen waren hier leraars.

Men hield heden een maaltijd in een openbaar feesthuis in Salim, waaraan Jezus en al die leraren deelnamen; zij vreesden dat Jezus op deze sabbat te Salim zou leraren (dus op de 19e oktober); zij zagen er tegen op, vooral omdat de stadsbevolking hun niet

Van zulk een stuk grond 5 km noordelijker dan de plaats waar Jezus was, zegt Guérin: "Tot bij Aïn Djozeleh volgden wij een effen vlakte, maar nu ontmoeten wij enorme bodemgolvingen. Nu rijden wij te midden van witachtige heuvelen, die de zonnestrallen verblindend weerkaatsen. Een vrij steile helling brengt ons op de oever bij het wad Damijeh." (Sam. I, 238).

genegen was. Om deze reden nodigde Simons broer Jezus tegen de sabbat naar Aroema uit en Jezus nam dit aan.

Fasaël is een nieuwe stad, waar Herodes zich ophield, telkens als hij dit gewest bezocht. Er staan palmbomen rondom de stad; een riviertje ontspringt in de nabijheid, dat in de Jordaan vloeit, waar Soekkot er ongeveer (schuin) tegenover ligt. De lieden die Jairus hier op het goede spoor gebracht heeft, schijnen kolonisten geweest te zijn. Fasaël is door Herodes gebouwd; het is een kleine stad ten noordoosten van Aroema, dieper in een berghoek gelegen, naar het Jordaandal toe en door het woud (Haret) verborgen.

774.

Vrijdag, 18 oktober = 27 Tisri. –

Op heden, vrijdag 27 Tisri, ging Jezus 's morgens van Salim 2 uren ver over de woudberg of beboste bergrug naar Aroema.

De Farizeeën ontvingen Hem niet vóór de poort; Hij ging met een zevental van de minder bekende leerlingen, die nog bij Hem zijn, de stadspoort met opgeschorte klederen binnen.

Toen ontvingen Hem enige goedgestelde burgers volgens 's lands gebruik, gelijk men het voor reizigers doet, die met opgeschorte klederen de poort binnentreden, want degenen die met neergelaten klederen binnenkomen, hebben de gastvrijheid reeds vóór de poort ontvangen. Zij leidden hen in een huis, wasten hun de voeten, reinigden hun klederen en boden hun de welkomsverversing aan.

Sabbatlering over Heber.

Hierna ging Jezus naar de synagoge in het priesterhuis, waar zich Simons broer bevond met verscheidene andere Farizeeën en Sadduceeën, die van Tebez en andere naburige plaatsen hierheen gekomen waren; zij namen allerlei schriftrollen mee en gingen met Jezus naar een lustplaats met badinrichting vóór de stad, en

zij bespraken de schriftuurplaatsen, die in de sabbatlezing van heden voorkwamen; het was als een voorbereiding tot de prediking; zij spraken zeer hoffelijk en schijnheilig met Jezus en baden Hem, heden avond het woord te willen voeren, doch zo goed te willen zijn het volk niet tegen hen in het harnas te jagen; deze wens gaven zij bedekt te verstaan. Jezus antwoordde hun onverbloemd: "Ik leer steeds wat de H. Schrift bevat: de waarheid." Hij voegde er beleefd iets aan toe van wolven in schaapsvachten.

Om 3 uur gingen zij ter maaltijd in het huis van Simons broer die vrouw en kinderen had. *Jezus begroette deze.* Er waren daar vele gasten, ook vrouwelijke die met de vrouwen van het huis afgezonderd aten (cfr. fasc. 10, nr. 258, voetnoot 73).

's Avonds voerde Jezus het woord in de synagoge; Hij sprak over de roeping van Abraham en zijn reis naar Egypte (Gen. 12), over de Hebreeuwse taal, over Noach, Heber, Faleg, Job, enz. (Gen. 6-9), en ik zag dat alles in bijvisioenen, die voor mij zijn woorden vergezelden.

Zijn preek ging ook over Gen. 12 en over een tekst uit Jesaja.

Hij sprak ook nog over Mozes en zei dat God de Israëlieten reeds in Heber uitverkoren en afgezonderd had, want aan deze man had Hij een nieuwe taal gegeven, de Hebreeuwse, die met de andere toenmalige talen geen verwantschap had, om zijn geslacht van alle andere geslachten volkomen af te zonderen. Vroeger had Heber, gelijk Adam, Set en Noach de eerste moedertaal gesproken, maar deze had zich bij de Babylonische torenbouw in vele tongvallen gesplitst en was een wartaal geworden, maar God had aan Heber, om hem volkomen af te zonderen, een eigen heilige, de oud Hebreeuwse taal

gegeven, en zonder deze zonden zij nooit zo zuiver en afgezonderd gebleven zijn. Hierover, en over de gehele geschiedenis van Abrahams roeping heeft Jezus geleerd. (Gen. 12).

Jezus viert de sabbat te Aroema en daags daarna de octaafdag van het tempelwijdingsfeest van Salomon.

775.

19 oktober = 28 Tisri; Sabbat. –

Jezus verbleef hier (en bracht dus zijn eerste nacht tussen 18 en 19 oktober door) in het huis van Simon, broer van de melaatse. Ook die Simeon de melaatse van Betanië is van hier afkomstig; deze van hier was onderlegd in zijn vak, die van Betanië was minder beslagen, maar wilde gewichtiger zijn.

Hier in dit huis was alles goed ingericht, en hoewel Jezus niet met de eerbied die het geloof vereist, behandeld werd, toch ontving men Hem fatsoenlijk en volgens de regels der wellevendheid en gastvrijheid; men stelde een mooie en goed ingerichte afzonderlijke kamer te zijner beschikking, voorzien van kunstig versierde bekkens en mooie handdoeken om zich te wassen; de huisheer zelf betoonde Hem het verschuldigde eerbetoon; vrouw en kinderen kwamen weinig te voorschijn.

Jairus van Fasaël, de man wiens dochter Jezus opgewekt had van de dood, was eveneens hier ten sabbat gekomen en *had met Jezus gesproken*. Hij had zich bij de leerlingen gevoegd en ging met hen wandelen (sabbatwandeling). Zijn dochter, door Jezus weer ten leven gewekt, was niet te Fasaël; zij was te Abel-Mehola de meisjesschool gaan bezoeken; er kwamen daar in deze dagen vele jonge dochters bijeen, zoals eergisteren, op donderdag 17 oktober of 26 Tisri de mannen elkander bezocht hadden;

ik weet niet ter gelegenheid van welk feest dit geweest is; Abel-Mehola kan iets meer dan 6 uren van Fasaël gelegen zijn.

Ook de knechten van de hoofdman Serobabel van Kafarnaüm waren op 6 oktober op het loofhuttenfeest te Ennon en aan de Jordaan geweest; dit valt me nu in; zij waren reeds vroeger gedoopt. Één van hen was met de cyprioot van Macherus naar Ofra tot Jezus gekomen en met hem terug naar Kafarnaüm gereisd; ik meen dat die cyprioot nog een leerling van Jezus geworden is. Jezus had een leerling van Cyprus, nl. Mnason; ik weet niet of het soms die man niet is.

Jezus leerde 's morgens in de synagoge nogmaals over de roeping van Abraham en uit Jesaja.

Onder die lering heb ik weer veel over de oudvaders gezien.

(K.'s mededelingen over de oudvaders zijn verzameld tot een bundel en nog onlangs heruitgegeven onder de titel 'Die Geheimnisse des alten Bundes', Paul Pattloch, Aschaffenburg, 1969.

Nederlandse tekst ook beschikbaar via contact).

's Middags ging Jezus uit de stad naar de westzijde, waar een oud, groot gebouw stond; men moest aan de zuidzijde uit de stad gaan achter de muur om, wilde men de westzijde bereiken.

Dit huis was een soort van ouderlingengesticht voor mannen en weduwen; het waren geen Essenen, maar zij onderhielden een soort orderegel en droegen lange, witte klederen. *Gedurende een korte tijd onderrichtte Jezus* beide slag van mensen en wel tot hun allergrootste troost. Ik ben er de bijzonderheden van vergeten.

Hierna ging Jezus tot een grote maaltijd, die duurde tot de nieuwe sabbat aanving (sabbat betekent hier weer feest, nl. de octaafdag van het inwijdingsfeest van Salomo's tempel, dat samenviel met de octaafdag van het loofhuttenfeest op 22 Tisri, nr. 761).

Ik zie Jezus bij zulke maaltijden nooit veel eten of aan tafel blijven; *Hij gaat meestal van de ene tafel tot de andere om zijn leer voor te houden of parabels te verhalen.*

's Avonds was er in de synagoge en in de huizen een feest (begon er een feest). Nu de sabbat (19 oktober, 28 Tisri) ten einde liep en de nieuwe sabbat aanving, begon men het inwijdingsfeest van Salomo's tempel (beter gezegd: de octaafdag ervan) te vieren. De synagoge was vol lichten (cfr. fasc. 6, nr. 141, voetnoot 315; let op de volgende woorden:)

Dit feest was eigenlijk reeds voorbij; de eigenlijke dag viel samen, meen ik, met het einde of laatste dag (octaafdag) van Loofhutten, en heden hield men er de naviering (of octaafdag) van.

Jezus sprak over de inwijding van de tempel, hoe God in de nacht aan Salomo verschenen was en hem gezegd had dat Hij Israël en de tempel zou bewaren, indien hij Hem getrouw bleef, en dat Hij in de tempel onder hen zou wonen, doch dat Hij hem zou verwoesten, indien zij van Hem afvallig werden (I Kon. 9, 2-9; II Kron. 7, 12-22).

Dit paste Jezus op de tegenwoordige tijd toe, daar zij werkelijk aan ontrouw schuldig waren en dat dus, indien zij zich niet bekeerden, hun tempel de verwoesting nabij was.

Hij sprak zeer streng en beslist, maar de Farizeeën waagden het, Hem tegen te spreken en zij legden dit woord van God, tot Salomon gesproken, uit als niet werkelijk aldus gesproken of letterlijk bedoeld, doch als een dichterlijke manier van spreken, als een voortbrengsel, een dromerij van Salomo's fantasie.

Het dispuut werd zeer levendig en *ik zag hoe Jezus hun vinnig te woord stond. Hij kreeg zulk een ontzagwekkend voorkomen (fasc. 13, nr. 438, voetnoot 199), dat zij geheel ontsteld werden en Hem nauwelijks nog in het aangezicht konden aanzien.*

Jezus tot de Farizeeën van Aroema: "Hoe durft gij het aan, die heidenen verwijten te doen, aangezien gijzelf reeds zo diep gezonken zijt dat gij, wat u als het kostbaarst en heiligst overgeleverd is, het woord van de Almachtige, waarop zijn Verbond met uw heilige tempel gegrondvest is, als een fabel, een verdictsel, een vrucht van de fantasie, volgens de inblazing van uw eigenliefde verwerpt.

In uw zondige vervalsing en verklaring van de Wet, daarin zelf begint Jahwe's bedreiging reeds in vervulling te gaan, want waar het geloof aan zijn heiligste en plechtigste beloften wankelt, daar wankelen ook reeds de grondslagen van de tempel."

Hij herhaalde gehele zinsneden uit de sabbatlezing van heden, sprak over hun vervalsen en verdraaien van de eeuwige waarheden, van de geschiedenis en tijdrekening van de oude heidense volkeren, b. v. de Egyptenaren en Hij vroeg hun: "Hoe durft gij het aan deze heidenen verwijten te doen, aangezien gijzelf reeds in zulk een diepe ellende verzonken zijt dat gij, wat U als het kostbaarst en heiligst overgeleverd is, het woord van de Almachtige, waarop zijn Verbond met uw heilige tempel gegrondvest is, als een fabel, een verdichtsel, een vrucht van de fantasie, volgens de gril en inblazing van uw eigenliefde en eigenzinnigheid verwerpt."

Jezus herhaalde nogmaals en bevestigde plechtig Gods belofte tot Salomon en verklaarde: "In uw zondige vervalsing en uitlegging van de Wet, daarin zelf begint Jahwe's bedreiging reeds in vervulling te gaan, want waar het geloof aan zijn heiligste en plechtigste beloften wankelt, daar wankelen ook reeds de grondslagen van de tempel."

Hij zei hun duidelijk: "Ja, de tempel zal afgebroken en verwoest worden, daar gij aan de beloften niet gelooft, daar gij het 'Heilige' (Jezus zelf, de Heilige van Israël) niet erkent en niet heiligt! gij zult zelf aan zijn verwoesting arbeiden en er zal geen deel aan ongeschonden blijven; Hij zal verwoest worden om uw zonden!"

(‘Het Heilige’ is een hebraïsme en betekent in deze en meer andere contexten; ‘de Heilige’, cfr. Lk. 1, 35; de Joden erkennen en eerbiedigen Christus niet; zij versmaden en verwerpen Hem integendeel!).

Op deze wijze sprak Jezus en wel met zulke aanwijzingen, gebaren en overtuigingskracht, dat

Hij onder de tempel zichzelf scheen te verstaan, zoals Hij vóór zijn lijden duidelijker zei “Breek deze tempel af en Ik zal hem in drie dagen weer opbouwen.” (Joa. 2, 19).

Hier echter was zijn gedachte iets minder duidelijk geformuleerd, en niettemin klaar genoeg, opdat zij met schrik en woede het wonderbare, geheimzinnige van zijn bedreigingen zouden aanvoelen; zij morden misnoegd en verbitterd, maar *Jezus stoorde er zich niet aan en ging door met zo overtuigend te spreken*, dat zij niets meer in te brengen hadden en tegen wil en dank inwendig overtuigd waren.

Bij het verlaten van de synagoge reikten zij Hem de hand en maakten een soort van verontschuldiging, als wilden zij uiterlijk de vrede herstellen.

*Jezus sprak zacht nog enige woorden vol ernst en verliet de school, die dan gesloten werd.*³⁹¹

³⁹¹ Jezus is zelden mals met de Farizeeën. Bij onze zienster valt dit zeer op.

Vandaar dat me vroeger de bedenking wel eens opgekomen is: “Is dit niet voor een deel toe te schrijven aan een zekere vooringenomenheid van de zienster.” Natuurlijk durfde ik geen onvolmaaktheid veronderstellen bij Christus, de heiligheid zelf.

Niet zolang daarna las ik de volgende woorden van Th. Neumann en mijn moeilijkheid was er door opgelost. “Ge weet, schreef zij aan professor Wutz, dat ik niet houd van mensen die verstandiger willen zijn dan alle anderen en alles natuurlijk en volgens de rede willen verklaren en die vergeten dat de goede Heiland hun de meerdere is. Zij doen mij echt denken aan die ellendige, zo hoogmoedige Farizeeën, die ik elke vrijdag zie en voor wie ik zulk een eindeloos misprijzen en onweerstaanbare afkeer heb.” (Thérèse Neumann, door Joannes Steiner, blz. 48).

Een woord over Salomon.

777.

(Naar aanleiding van het feest).

Ik zag Salomon op een zuil bij het altaar vóór de tempel staan. Hij richtte het woord tot het volk en een indrukwekkend gebed tot God (I Kon. 8, 22-53). De zuil was zo hoog dat iedereen Salomon kon zien; men klom er langs binnen op. Boven had ze een verbredend vlak of terras, waarop een soort van leerstoel stond en daar was meer ruimte; deze zuil was beweegbaar, men kon ze wegbrengen. Daarna zag ik Salomon op de berg Sion.

(Misschien wel westelijk Sion, waar David reeds een burg gebouwd had). Hij was nog niet in zijn nieuw paleis (II. Sam. 7). Het was op dezelfde plaats waar God voorheen ook tot David gesproken had, vooral nadat Natan bij hem was geweest (I Kon. 8, 18, 25. 26). Er was daar ook onder een tentdak een terras waarop hij sliep. Salomo bad daar.

Toen kwam opeens een onbeschrijfelijke glans hem omgeven en een stem kwam uit die glans; ik heb het gezien en alle woorden gehoord.

De zienster herhaalde hier de inhoud van Gods belofte, zoals deze in de H. Schrift staat (I Kon. 9, 2 enz.).

1 Koningen 9

De tweede verschijning des HEREN aan Salomo

1. Toen Salomo de bouw van het huis des HEREN en van het huis des konings voltooid had, en alles wat Salomo begeerd had te maken,
2. verscheen de HERE ten tweeden male aan Salomo, zoals Hij hem te Gibeon verschenen was.
3. En de HERE zeide tot hem: Ik heb uw gebed en uw smeking gehoord, die gij voor mijn aangezicht opgezonden hebt; Ik heb dit huis dat gij gebouwd hebt, geheiligd door mijn naam daar voor altijd te vestigen, en mijn ogen en mijn hart zullen daar te allen tijde zijn.
4. Wat u aangaat, indien gij voor mijn aangezicht wandelt zoals uw vader David in volkomenheid van hart en in oprechtheid gewandeld heeft, en doet naar alles wat Ik u geboden heb, als gij mijn inzettingen en verordeningen in acht neemt,
5. dan zal Ik uw koningstroon over Israël voor altijd bevestigen, zoals Ik tot uw vader David gesproken heb: nimmer zal u een man ontbreken op de troon van Israël.
6. Maar indien gij u met uw zonen ooit van Mij afkeert en Mij niet volgt, mijn geboden en inzettingen die Ik u voorgehouden heb, niet volbrengt, maar andere goden gaat dienen, en u voor die nederbuigt,
7. dan zal Ik Israël uitroeien van de bodem die Ik hun gegeven heb,

en het huis dat Ik aan mijn naam geheiligd heb, zal Ik van mij wegstoten, zodat Israël tot een spreekwoord en een spotrede onder alle volken zal worden.

8. Dit huis zal tot puinhopen worden; ieder, die eraan voorbijgaat, zal zich ontzetten en fluiten, en zeggen: waarom heeft de HERE alzo aan dit land en aan dit huis gedaan?

9. Dan zal men zeggen: omdat zij de HERE, hun God, die hun vaders uit het land Egypte had geleid, hebben verlaten, zich aan andere goden gehecht, zich voor die nedergebogen en die gediend hebben, daarom heeft de HERE al dit onheil over hen gebracht.

Salomo's overige bouwwerken

10. Na afloop van de twintig jaren, waarin Salomo de beide huizen gebouwd had, het huis des HEREN en het huis des konings –

11. Chiram, de koning van Tyrus, had Salomo geholpen met cederhout en cypressehout en met goud, zoveel hij wenste – toen gaf koning Salomo aan Chiram twintig steden in het land Galilea.

12. Maar toen Chiram uit Tyrus trok om de steden te bezichtigen, die Salomo hem gegeven had, bevelen zij hem niet.

13. En hij zeide: Wat voor steden zijn dat, die gij mij gegeven hebt, mijn broeder? En men noemt ze het land Kabul tot op de huidige dag.

14. Chiram nu heeft de koning honderd twintig talenten goud gezonden.

15. Zo stond het nu met de lichte van de herendienst, die koning Salomo deed opkomen om het huis des HEREN, zijn eigen huis, de Millo, de muur van Jeruzalem, Hasor, Megiddo en Gezer te bouwen.

16. Farao, de koning van Egypte, was opgetrokken, had Gezer ingenomen en met vuur verbrand en de Kanaänieten die in de stad woonden, gedood, waarna hij haar als bruidsschat schonk aan zijn dochter, de vrouw van Salomo.

17. En Salomo versterkte Gezer, Laag-Bet-Choron,

18. Baälät, Tamar in de woestijn, [in het land],

19. en al de voorraadsteden die Salomo had, de wagensteden, de ruiterssteden en hetgeen Salomo begeerde te bouwen in Jeruzalem, op de Libanon en in heel het land zijner heerschappij.

20. Al het volk dat overgebleven was van de Amorieten, Hethieten, Perizzieten, Chivvieten en Jebusieten, die niet tot de Israëlieten behoorden,

21. hun nakomelingen, welke na hen in het land waren overgebleven, die de Israëlieten niet met de ban hadden kunnen slaan, hen riep Salomo op om slaafse herendiensten te verrichten, tot op de huidige dag.

22. Maar van de Israëlieten maakte Salomo niemand tot slaaf; zij waren echter krijgslieden, zijn hovelingen, zijn vorsten, zijn hoofdlieden en oversten van zijn wagens en van zijn ruiters.

23. Dit waren de hoofdopzichters over Salomo's werk: vijfhonderd en vijftig, die bevel voerden over het volk dat de arbeid verrichtte.

24. Nauwelijks was de dochter van Farao uit de stad Davids gegaan naar haar eigen huis, dat hij voor haar gebouwd had, of hij bouwde de Millo.

25. En Salomo bracht driemaal des jaars brandoffers en vredeoffers op het altaar dat hij voor de HERE gebouwd had, en hij deed zijn vuuroffers in rook opgaan voor het aangezicht des HEREN, zodat hij aan het huis zijn volle recht gaf.

Salomo's scheepvaart

26. Ook rustte koning Salomo een vloot uit te Esjon-Geber bij Elot, aan de oever der Schelfzee, in het land Edom.

27. En Chiram zond zijn knechten op die vloot, scheepslieden die met de zee vertrouwd waren, naast de knechten van Salomo.

28. En zij kwamen naar Ofir en haalden vandaar vierhonderd twintig talenten goud, die zij bij koning Salomo brachten.

Uit: NBG-vertaling 1951

Toen Salomo gered was met de bouw van de tempel van Jahwe, van het koninklijk pales en van alles waar hij zijn zinnen op gezet had verscheen Jahwe hem voor de tweede maal, zoals Hij hem verschenen was te Gibeon.

Jahwe zei tot hem: "Ik heb het smeekgebed dat Gij tot Mij gericht hebt gehoord; Ik heb deze tempel die gij gebouwd hebt geheiligd, opdat mijn naam er voor altijd zal wonen; mijn ogen en mijn hart zullen er steeds verblijven.

Wat u betreft: als gij met heel uw hart en oprecht uw schreden naar Mij richt, zoals uw vader David dat deed, en handelt overeenkomstig alles wat Ik u geboden heb, als gij mijn wetten en voorschriften onderhoudt, zal Ik de troon van uw heerschappij over Israël voor altijd bestendigen, zoals Ik uw vader David beloofd heb toen Ik hem zei: Gij zult altijd een nakomeling hebben die zetelt op de troon van Israël.

Maar als gij en uw zonen het wagen zich van Mij af te keren, als gij de geboden en wetten die Ik u voorgehouden heb niet onderhoudt, en andere goden gaat dienen en u voor hen neerbuigt, dan zal Ik de Israëlieten verjagen van de grond die Ik hun geschonken heb. Dan zal Ik de tempel die Ik aan mijn naam heb toegewijd verwerpen; dan zal Israël een mikpunt van schimp en van spot worden bij alle volken, en zal deze tempel een puinhoop worden; elke voorbijganger zal huiveren en sissen. En als men dan vraagt waarom Jahwe zo gehandeld heeft met dit land en deze tempel, dan zal het antwoord zijn: Omdat ze Jahwe, hun God, die hun voorvaderen uit Egypte heeft geleid, de rug hebben toegekeerd, omdat ze hun vertrouwen hebben gesteld in andere goden, zich voor hen

*hebben neergebogen en hen gediend hebben.
Daarom heeft Jahwe hun al dit onheil berokkend.”*

Salomo was een schoon man van een aangename grootte; zijn ledematen waren vol, niet zo knoestig en mager als die van de meeste anderen daar; zijn haar was bruin en effen; hij had een nette korte baard, bruine doordringende ogen, een rond en vol aangezicht, met een bruine glim op de wangbeenderen. Toen had hij zich nog niet overgegeven aan het groot aantal heidense bijvrouwen; hij had weliswaar meerdere vrouwen, doch gedurende geheel het tempelwijdingsfeest onthield hij zich streng er van.

Genezing van zieken.

778.

20 oktober = 29 Tisri; Octaafdag van inwijding van Salomo's tempel. –

Hier in Aroema heeft *Jezus geen genezingen gedaan in het openbaar, om verbittering te vermijden.* Ook waren de mensen voor de Farizeeën bevreesd en overdag meldden zij zich niet bij Jezus aan.

Maar het is niet te zeggen hoe aandoenlijk het was Hem in die twee nachten (na 19 en 20 oktober) in het gezelschap van een paar leerlingen naar enige voorhofpoorten te zien gaan, Hem in het voorhof te zien treden en mensen, die daar ootmoedig op Hem wachtten, *te zien genezen*; dit waren deugdzaame mensen, die in Hem geloofden en Hem door tussenkomst van zijn leerlingen ontboden hadden. In de nacht kon dit gemakkelijk zonder opzien geschieden, want de straten van de stad waren dan stil en verlaten. De huizen stonden immers alleen door de kleine deuren der voorhoven met de straat in verbinding. Met hun vensters waren ze naar binnen rondom de binnenhoven en de tuintjes gebouwd; hier was het dat de mensen op Hem wachtten. Ik herinner mij ondermeer een vrouw gezien te hebben, die aan bloedvloeiing

leed, geheel in doeken gewonden was en door twee dochters uit haar huis in het voorhof gebracht werd.

Op deze nachtelijke genezingstocht vertoefde Jezus over het algemeen niet lang bij de zieken. *Om hun geloof te verlevendigen stelde Hij hun gewoonlijk de vraag: "Gelooft gij dat God u kan genezen, en dat Hij aan Iemand op aarde de kracht daartoe gegeven heeft?"* Ik ben er echter niet zeker van dat zijn vraag woordelijk zo luidde.

Daarna liet Hij de bloedverliezende vrouw zijn gordel kussen en *sprak enige woorden, waarvan de betekenis hierop neerkwam: "Ik genees u door het geheim, waarmee deze gordel van het begin tot het einde gedragen wordt."* Het is ook mogelijk dat ze betekenden: *"Ik genees u met het inzicht."*

Anderen legde Hij de einden van zijn gordel op het hoofd; deze gordel was een lange, brede strook, gelijk een handdoek. Om hem te dragen vouwde men hem nu eens breed, dan weer smal tezamen. Nu eens hingen de van kwasten voorziene uiteinden kort, dan weer lang neer.

Ligging van Aroema.

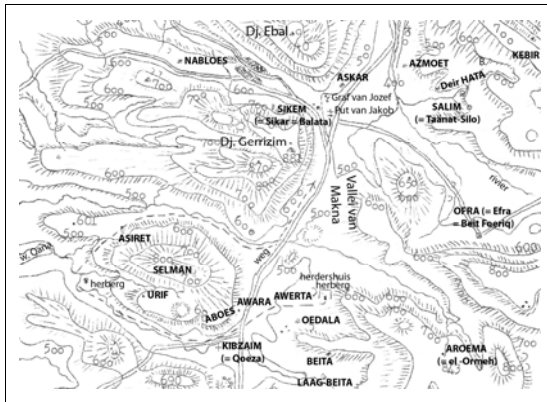
779.

Aroema ligt ten oosten (8 km ten zuidoosten van de top) van de Gerizzim op de noordzijde van een berg aan een boezem. Aan haar zuidkant ligt de berg en in deze richting heeft de stad geen uitzicht. Ten westen is er ook gebergte en woud en geen uitzicht tot Sikem. In het noordwesten heeft men, tussen de bergen door, uitzicht op de vlakte en vallei tussen Sikem en Samaria. In het oosten ziet men over de woudberg, die zich tussen Aroema en Salim verheft, op het Overjordanse gebergte van Gilad.

De rechter Abimelek heeft te Aroema verbleven (Recht. 9, 41). De stad moet zeer oud zijn, want reeds heeft Jakob zich eens hier opgehouden, toen hij zich voor Esaü verborg³⁹².

779.

Het dal (beginnend) ten oosten van Aroema en zich van oost naar west naar Sikar (= Sikem) wendend, en (daarna) ook recht naar het noorden tot voorbij de berg noordoostelijk van Sikem was vol woud.

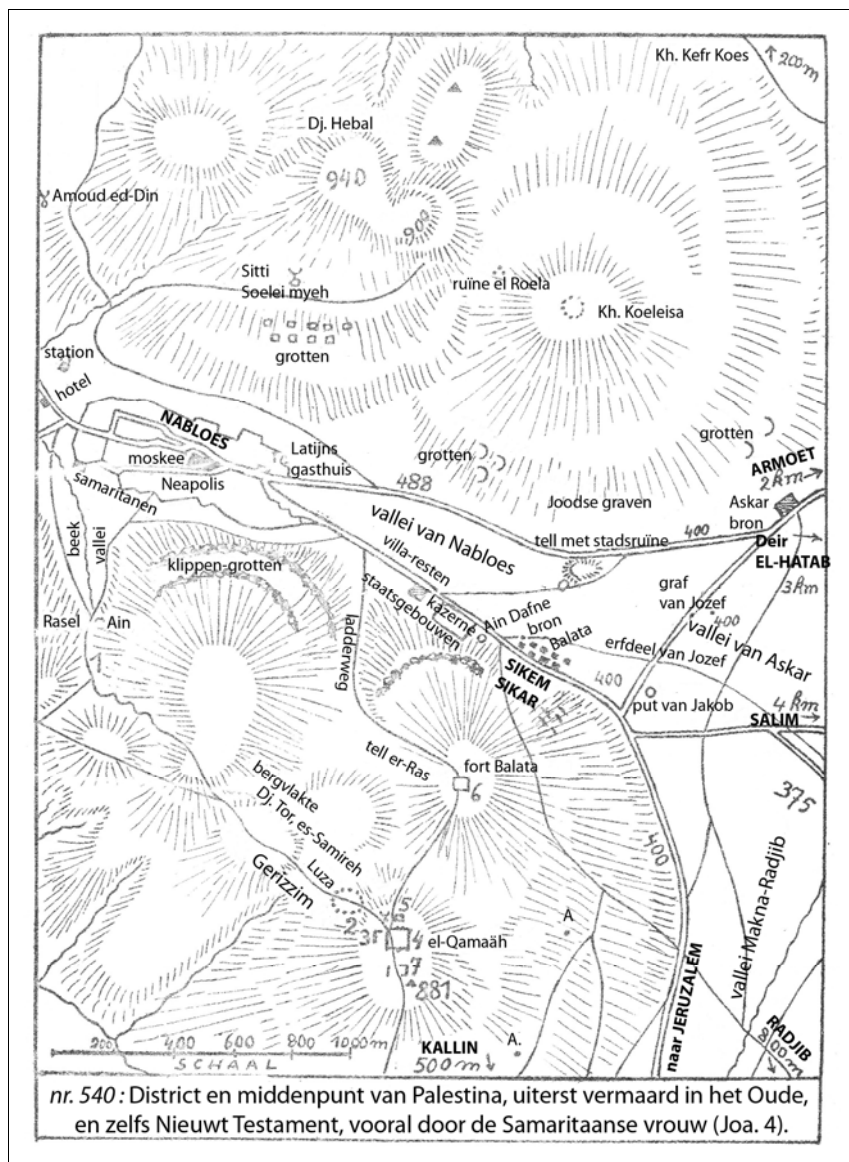

³⁹² **Aroema.** – Oorspronkelijk staat deze alinea 4 bladzijden hoger.

De ruïne van de oude stad met alle kentekenen van oudheid: regenbakken in de rots en de grondlagen van de stadsmuur, ligt op een steile heuvel die zich traspgewijze van noord naar zuid verheft.

Op het noordeinde lag de stad met een niveau van 825 m, terwijl het zuideinde een niveau van 843 m heeft en dus het uitzicht naar deze kant belemmert. Op grote kaart 3 kan men bemerken dat men naar het noordwesten tussen bergen een vergezicht tot tegen de Ebal geniet, terwijl ten oosten van Aroema (825-843 m) alle hoogtepunten veel lager zijn en de blik in die richting nergens door verhinderd wordt.

In Jezus' tijd hadden zich reeds vele steden van de top van hun heuvel naar de voet verplaatst. In zulk geval had Aroema nog minder uitzicht naar het zuiden en dan lag het aan de voet waar men nu de ruïne of khirbet Mawasi aantreft, naast en in de kleine vallei, die K. nu aanstonds zal noemen en die men op grote kaart 3, beneden, goed ziet.

Ten oosten van deze berg (juister: heuvel, zie VOORREDE, nr. 7, en kaart fasc. 15, nr. 540), die midden in de vlakte van Sikar ligt,

lag het deel van dat woud dat het heilig bos More heet. Daar sloeg Abraham het eerst zijn tent op en beloofde God hem in een verschijning een talrijk nakomelingschap (Gen. 12, 7). Er stond daar een grote boom, niet zo ruw als een eik; hij droeg gescheiden mannelijke en vrouwelijke bloesems en vruchten tezelfdertijd (fasc. 10, nr. 282, voetnoot 85); ik heb hem in het land Basan beschreven (fasc. 17, nr. 708, begin).

Het is de boom waarvan zij de noten gebruiken om appels voor de pelgrimsstokken te maken. Bij deze boom verscheen de Heer. Ook hier heeft Jakob, alvorens van Sikem naar Betel af te reizen, de afgodsbeelden begraven (Gen. 35, 4-5). Maar nu is hier een andere boom gekomen; met zijn sap bereiden zij een drank. (Waarschijnlijk een terebint waaruit de terpentijnolie getrokken wordt; de juiste plaats van de oude fameuze boom of groep bomen is onbekend; gewoonlijk veronderstelt men hem dicht bij Sikem naast het stadsgebied).

Er ligt vóór het woud, noordelijk in de vlakte (versta: aan de noordkant van een westwaartse uitsprong van het woud) een stad ter gedachtenis van Abrahams verblijf; er moeten nog overblijfselen van bestaan; ze ligt ongeveer 3 uren ten noorden van Aroema (of beter 10 km) en twee ten noordwesten van Fasaël; ze heet Taänat-Silo. (We menen er dicht bij te zullen zijn, wanneer wij Taänat-Silo met het huidige Salim identificeren).

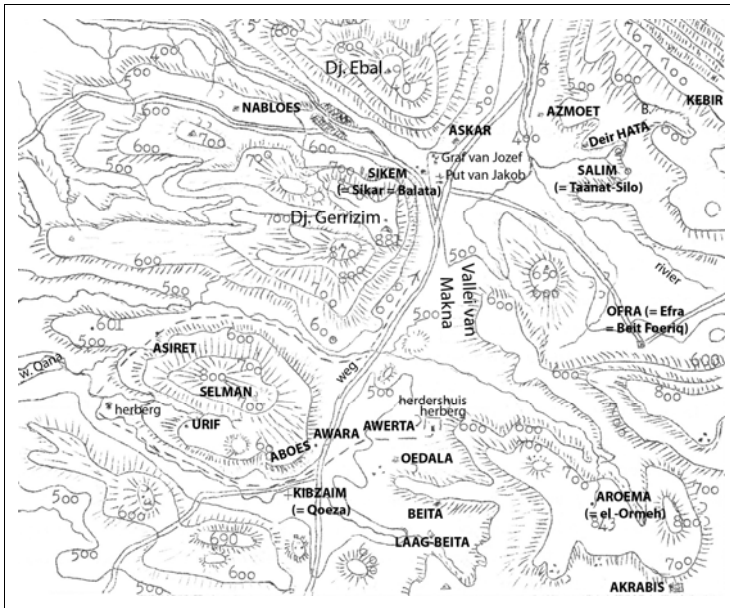

Jezus gaat naar Taänat-Silo.

780.

Deze morgen (nog 20 oktober) sprak Jezus de Farizeeën te Aroema nogmaals zeer ernstig toe. Hij verweet hun dat zij de geest van hun godsdienst verloren hadden en op niets dan op zekere observanties, gebruiken of tradities gesteld waren, die zij als ledige doppen hoogschattend bewaarden, terwijl zij de kern, het wezenlijke verwaarloosden en verloren lieten gaan.

Hiertegen kwamen zij voor de dag met de heiligheid van hun gebruiken en formaliteiten, doch zij werden tot zwijgen gebracht, toen Jezus hun voorbeelden van heidenen aanhaalde, wier ijdele godsdienstvormen satan eindelijk met zijn bedrog en verschalking had weten te vullen.

Hierna ging Jezus 3 uren noordwaarts naar een stad die gelegen is in het dal vóór Samaria, waar Abraham zich het eerst neerzette. (De vlakte vóór Sikem noemt K. vaak ‘dal, veld, vlakte, vallei vóór Samaria of vallei tussen Sikem en Samaria’, ofschoon de laatste stad 2 uren ten noordwesten van Sikem ligt.)

Vóór de stad Taänat-Silo is een herberg voor de gemeente, door Lazarus ingericht; ze staat onder het toezicht en bestuur van een familie uit Nazareth, die aan de H. Familie enigszins verwant is; ik ben hun naam vergeten; hier bleef Jezus deze nacht.

781.

21 oktober. –

Heden wandelde Jezus in het veld hier rond bij mannen en vrouwen, die aan grote graanhopen arbeidden. De vrouwen hadden de lendenen tot tegen de knieën omwonden, en buiten dit slechts zeer korte voorschootjes aan. *Jezus hield op een omtuinde heuvel een lange toespraak voor de verzamelde arbeiders*, dicht bij de boom en een door Abraham hier gegraven bron. (Bedoeld zal zijn de boom hierboven vermeld en een van de twee bij Salim bestaande bronnen).

Abraham had wegens deze bron een geschil gehad (fasc. 16, nr. 644, voetnoot 299) met een man uit Sikem, die hem hier niet wilde dulden, en hij is daarom van hier weggetrokken. Ook heeft die man de bron van hem afgekocht en *over de verkoopprijs van die bron heeft Jezus nog heden hier in zijn toespraak uitleg gegeven. Hij leerde ook in een parabel over de verschillende soorten van grond en Hij illustreerde zijn leer met voorbeelden ontleend aan de akkerbouw.* Deze mensen waren slaven en in de tijd van de veldarbeid woonden zij hier in verplaatsbare hutten; zij waren van Samaritaans geloof.

De stad die dicht bij dit gewest ligt en waarvan ik de naam vergeten ben, bestond toen nog maar in enige hutten, en Abraham

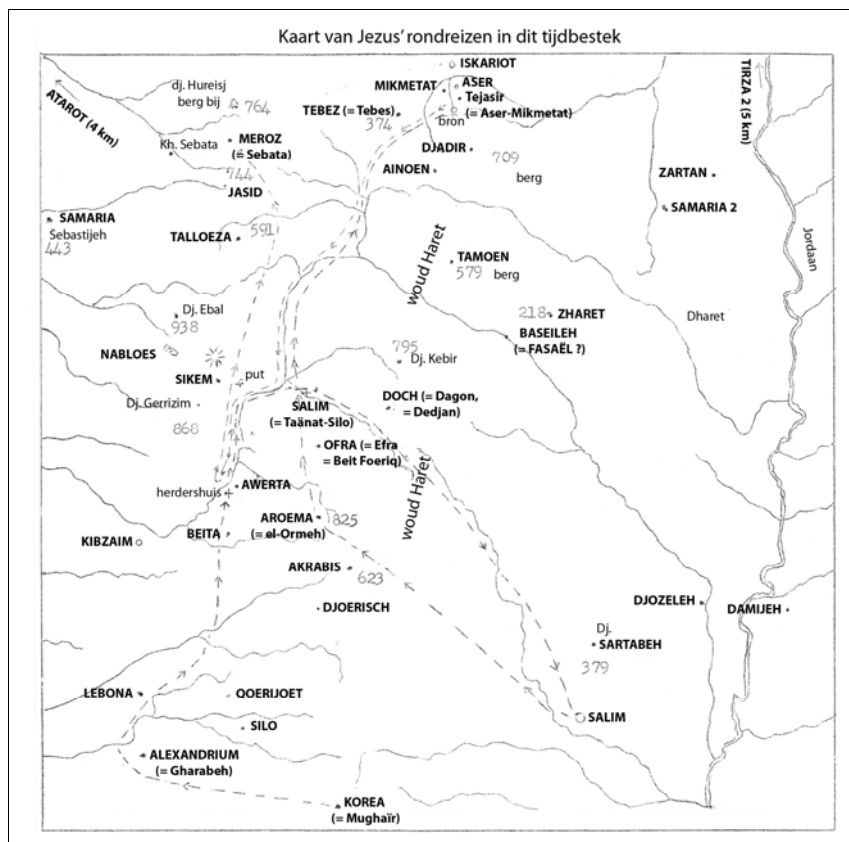
heeft bij zijn aftocht enige families van zijn geringste kinderen daar met een milde uitzet achtergelaten; zij hebben zich dan met deze mensen in huwelijken verenigd. Abraham had vele kinderen, zonen en dochters van verscheidene vrouwen, eer hij in het land Kanaän kwam. Hij moest op Gods bevel de vrouwen achterlaten en de kinderen meenemen, want daar deze door hem edeler van aard en aanleg waren, moesten zij op hun beurt verscheidene vreemde stammen veredelen, hoewel zij niet in de geslachtslijn van Gods volk moesten treden. Dit geslacht moest uit Sara voortspuiten, nadat Abraham de zegen bekomen had (Gen. 18).

Sara was werkelijk Abrahams zuster, een dochter van Tara, doch van een andere moeder. Haar moeder stamde uit de kinderen van Jektan, een zoon van Heber, van wiens andere zoon Faleg Abraham afstamde. Zo waren in Abraham en Sara beide stammen weer verenigd (zie fasc. 17, nr. 644, voetnoot 311).

782.

De meesten van Abrahams grote familie waren zijn kinderen; en broer en zuster waren reeds in Chaldea getrouwd. Hij huwde hen allen uit met een aanzienlijke gifte en droeg een bijzondere zorg voor hen. Zij (sommigen van hen) waren ook nog met hem in Egypte.

Wanneer hij in Hebron woonde, plaatste hij hen in een goed gewest om de Dode Zee bij Soar, waar Lot met zijn dochters zondigde (Gen. 19, 30-38). Er waren daar verschillende onwetende stammen, van geringe stand, mensen als slaven, wier leiders en koningen zij daarna werden, en met wie hun nakomelingen zich vermengden en die zij aldus veredelden. In de betrekkingen en het leven van toen en ook in de godsdienst was het er hoofdzakelijk om te doen de mensengeslachten zo te verbinden en te leiden, dat zij niet dieper zonken of ontaardden en zich naar de geest en het vlees veredelden.

De stad Taanat-Silo, waarbij de herberg van Jezus (op kaart door een kruisje aangetoond) en de bron van Abraham gelegen zijn, was in de Makkabese oorlog een verraderlijke stad; ze koos partij voor Antiochus, maar Judas de Makkabeeër heeft ze veroverd en terdege bestraft; ze was toen zeer versterkt.

Ook de moeder van de Makkabese kinderen heeft hier een tijd gewoond en is achteraf naar Jeruzalem verhuisd. De marteling van haar zonen heeft dan ook op de tempelberg te Jeruzalem plaats gehad (cfr. fasc. 1, nr. 4, voetnoot 9). Ik heb veel daarvan gezien, maar ben het weer vergeten.

Hedenavond begon de Nieuwe Maan van de 1^e Markeswan, en uit zijn herberg vóór de stad werd Jezus door de inwoners van Taānat-Silo naar hun stad af gehaald; *Hij voerde er het woord in de synagoge*, at met de leerlingen en kwam weer in zijn herberg vóór de stad overnachten; het was het Nieuwe-Maan-feest. Vóór de synagoge en andere openbare gebouwen hingen sierkransen en vruchten.

Genezingen en prediking.

783.

21 oktober = 1 Markeswan; Nieuwe Maan. –

Heden genas Jezus in de stad vele mensen met ziekten van allen aard, vooral velen die aan één zijde lam waren, die jicht in de armen hadden, en ook bezetene en bloedverliezende vrouwen.

Hij zegende vooral vele zieke en ook gezonde kinderen. De menigvuldige, hier aanwezige jichtige lammen aan de handen en aan één zijde, hadden zich het meest hun ziekte op de hals gehaald door de veldarbeid en door het liggen op blote grond en vochtige aarde, zowel overdag als bij nachte, na zich in het zweet gearbeid te hebben; ik heb dit ook boven (d.i. in 't noorden) in Galilea, met name in de velden vóór Gennabris gezien (cfr. fasc. 16, nr. 653; hierover zal later een nota geplaatst worden).

Hierna ging Jezus weerom uit naar het oogstveld en genas ook daar nog vele zieken.

's Namiddags kwamen de stedelingen naar de buiten met voedsel in korven, en zij hielden een grote maaltijd in een nog rechtstaande loofhut. *Jezus hield hier dan nog een zeer lange toespraak, vooral tegen de nutteloze overdreven levenszorg.* Hij gebruikte de gelijkenis van de lelie, die niet spint en toch prachtiger gekleed

is dan Salomon in zijn heerlijkheid (Mt. 6, 24-34). Hij sprak nog veel treffende woorden van dezelfde aard, in verband met allerlei dieren en voorwerpen daar in het rond.

Hij hield hun voor dat zij de sabbat en de feestdagen niet mochten ontheiligen door werken van winstbejag. Werken van liefde, het redden van mensen en vee waren hun geoorloofd, maar de oogst, de vruchten op het veld moesten zij aan Gods bescherming overlaten, en niet bij ieder dreigend onweer op de sabbat daar rap, rap aan gaan werken. Hij leerde hierover zeer uitvoerig en schoon, geheel in de trant van zijn bergrede, want ook hier kwamen de woorden voor: "Zalig zijn deze, zalig zijn gene, enz." (Mt. 5, 3-12; Lk. 6, 20).

Maar de burgers van deze stad waanden zich behoeftig, ze hadden nooit genoeg en wilden veel winnen, zowel met hun landbouwwerk als met hun handel en zij gingen in beide geheel op. Ook overlaadden zij hun knechten met overwerk. Bovendien waren zij belast met het inzamelen van de tienden van het ganse gewest en zij hielden deze dikwijls lang achter en woekerden ermee. Hun veldvruchten waren voor de handel bestemd. Ik zag ook oude mensen hout verwerken en rondgaan om de voortbrengselen van hun arbeid te verkopen; zij vonden trouwens in het naburige woud al het nodige hout voor hun bedrijf. Vooral zag ik hen in grote hoeveelheid houten zolen voor sandalen snijden.

784.

Hier waren hoegenaamd geen Farizeeën. De mensen waren wat grof en zeer vrekkig en daarbij nog trots op hun afstamming van Abraham. Maar de zonen die Abraham hier geplaatst had, waren weldra ontaard; zij hadden zich met de Sikemieten vermengd, en toen Jakob later in het land hier aankwam, hadden zij de

besnijdenis reeds verloren. Jakob dacht er over in deze velden te blijven wonen, doch door de schaking van Dina met de gevolgen ervan werd zijn opzet verijdeld. Hij kende de kinderen van Abraham die hier woonden en zond hun geschenken.

Dina was bij de bron te Salim gaan wandelen (in het Jordaandal) en werd dan hier door de mensen in het gewest die de geschenken gekregen hadden, uitgenodigd; zij had dienstmeiden bij zich (tot haar beschikking) en ging (toch) alleen hier in het gewest nieuwsgierig rond. Daar zag haar de Sikemiet en verleidde haar in het veld of het woud; het was toen anders met zulke misdrijven; de mensen waren vleselijker, zij boden weinig weerstand en lieten zich gemakkelijk verleiden. Slechts de heilige huiswetten en de geheimenis der stammen (en samenhorigheid) beteugelden hen; zij waren voor het overige gelijk aan de kudden, waarmee zij leefden. Dina, het zuivere schaapje leed, na zich roekeloos van de kudde verwijderd te hebben, scha en schande.

785.

23 oktober. –

In de morgen had Jezus in Taänat-Silo nog geleerd en genezingen gedaan. Men moet zich niet verwonderen over dat groot getal zieken, want nauwelijks is zijn verblijf in een stad bekend, of alle zieken uit het gehele gewest, uit alle hutten en dorpen worden tot Hem gebracht (cfr. Mk. 6, 54-56).

In deze stad woonden Samaritanen en Joden, doch gescheiden, maar de Joden vormden de meerderheid. *Jezus onderrichtte ook de Samaritanen*, maar Hij stond op joodse grond en de Samaritanen op de grens van hun stadsdeel aan het einde van een straat; *Hij genas ook Samaritanen*. Overigens droegen de Joden van hier hun zulk geen haat toe, daar zij het hier in het algemeen niet zo nauw namen, ook niet met het onderhouden van de sabbat.

Verscheidenheid in Jezus' genezingswijzen.

Jezus heelde hier op verscheidene manieren.

- Enigen genas Hij uit de verte met een blik en een woord; anderen raakte Hij aan; nog anderen legde Hij de handen op, of ademde Hij aan, of zegende Hij, of bestreek Hij met speeksel de ogen.
- Sommigen raakten ZELF Hem aan en waren genezen, terwijl Hij er ook liet genezen worden op een afstand, zelfs zonder zich tot hen te wenden.

Hij ging in de laatste tijd van zijn openbaar leven, schijnt het mij toe, in het algemeen vlugger daarbij te werk dan in het begin. Dit ziende dacht ik dat die grote verscheidenheid in de manier van helen aangewend werd, om te tonen dat Hij niet aan een enkele wijze of vorm gebonden was, maar het op alle manieren kon doen. Jezus zelf trouwens zegt eens in het evangelie dat de ene categorie van duivelen anders uitgedreven wordt dan de andere (cfr. Mt. 17, 20).

Hij paste heel zeker zijn geneeskracht aan bij ieders kwaal, geloof en natuur, evenals Hij ook nu nog de zondaars verschillend tuchtigt, verschillend bekeert.

Jezus verbrak niet de ordening of schikking van de natuur, Hij maakte slechts haar banden los; Hij hieuw geen knopen door (vernietigde niets, brak niets), maar ontknoopte die en alle knopen kon Hij open maken. Hij had alle sleutels, en daar Hij een Godmens geworden was, handelde Hij in menselijke vormen en wijzen, die Hij heiligde.

Ik had ook vroeger reeds deze onderrichting bekomen, dat Hij op al die verschillende wijzen geheeld heeft tot voorbeeld, om de leerlingen de vormen voor elke handeling aan te leren. Inderdaad, zijn veelvormige gebaren bij het genezen, zijn als de voorboden en voorafbeeldingen van de verscheiden vormen van de kerkelijke zegen, wijdingen en sacramenten.

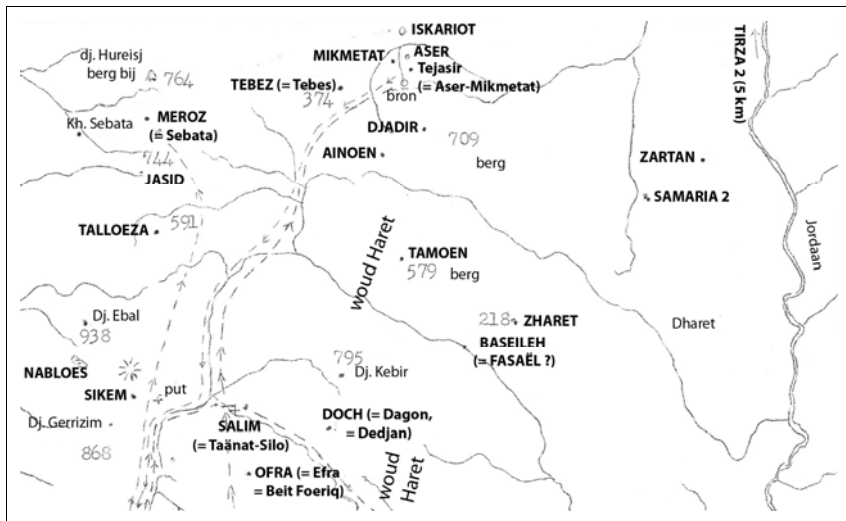
Jezus gaat naar Aser-Mikmetat.

786

Bij Tanaät-Silo waren zeer vele vijgenboomgaarden.

Van hier vertrok Jezus tegen de middag; meerdere mensen uit de stad deden Hem uitgeleide. Hij ging in noordoostelijke richting op de tamelijk brede baan die naar Skytopolis leidt.

Hij volgde een Romeinse heirweg³⁹³.

³⁹³ Brede weg. – Het bestaan van de Romeinse heirweg is bevestigd door Eusebius, die een dorp Aser, behorend tot de stam Manasse aanduidt bij de 15e mijlpaal, wanneer men van Sikiem naar Skytopolis afdaald.

Guérin schrijft: “Ik ga van Tejasir (Aser) in zuidwestelijke richting en bemerk van afstand tot afstand de resten van een oude weg; het is de heirweg, waarvan Eusebius in zijn Onomasticon gewag maakt, die van Nabloes naar Skytopolis leidde.” (Sam. I; 356).

Onderweg liet Hij Doch ter rechterzijde liggen en Tebez ter linker op het oostelijk einde van de berg of het gebergte, waarin Samaria ligt³⁹⁴.

Hij ging in de richting van de Jordaanvallei en daalde af in een klein dal, waarin ook een bron ontspringt, die naar de Jordaan vloeit³⁹⁵.

³⁹⁴ Tebez (= Tebes) links, Doch rechts. –

- **Tebez (= Tebes)** ligt op de nogal steile helling van de centrale bergketen van Palestina.
- **Doch** zal wel niet het Bijbelse Doch zijn bij Jericho, maar de verkorte vorm van Dagon, naam nog gedragen door een dorp 8 km ten oostzuidoosten van Sikem.

Wij vertaalden: het gebergte waarin Samaria ligt, in plaats van ‘waarop’, omdat deze hoofdstad op een heuvel ligt, die slechts een niveau van 443 m heeft. De heuvel ligt midden in een vlakte en is door bergen omgeven.

De centrale bergketen is gemiddeld 700 m hoog en heeft toppen van 700 m, 800 m, 900 m.

³⁹⁵ Weg van Jezus. – Op het kaartje hierna (ligging van Aser-Mikmetat) kan men duidelijk de weg van Jezus volgen (puntlijn).

Tebez op de oosthelling van het gebergte van Samaria links latend, doorkruist Jezus een ruime effen vlakte. Deze stijgt langzaam opwaarts van 300 m tot 325 m, 350 m, 375 m. Ze behoudt dit niveau tussen een heuvel en een berg en begint dan weer omneer te gaan in een klein dal.

Hier bevindt Jezus zich vóór **Aser-Mikmetat (= Tejasir)** en nabij een boom, bron van Abraham en lusthof van de stad. Van deze laatste geven wij eerst de verkorte beschrijving die Guérin ervan gaf omstreeks 1870.

Lezers die hiervoor minder interesse hebben, kunnen ze overslaan; wij menen in ‘t belang van de Bijbelkennis aan de volgende uiteenzetting waarde te moeten hechten.

Het dorp **Tejasir** vertoont het beeld van een arm Arabisch dorp, zoals er vele zijn. Het oude bouwmetaal in enige huizen verwerkt, de vele verspreide, in de rots gehouwen citernes, de naburige oude begraafplaats in de oosthelling van het dal dat uit het noordwesten komt, bewijzen de oudheid en aanzienlijkheid van deze plaats.

Zowat 250 m ten zuiden van het dorp vindt men een zeer mooi grafmonument dat tot de tijd van Christus kan teruggaan; het verheft zich met een kleine achteruitsprong op een onderbouw of voetstuk en meet 9 m

in het vierkant. De wanden bestaan uit heerlijke, monumentale steenblokken, mooi behouwen, kunstig samengevoegd en zonder ciment op mekaar gelegd. De ingang is in de noorderwand en deze is slechts met twee pijlers versierd, terwijl elke andere zijde er vier heeft. Men komt door een kleine vestibule in de eigenlijke grafkamer, waarin drie nissen voor drie sarcofagen aangebracht zijn. Het gewelf en bovenste gedeelte is vernietigd; het monument was van binnen waarschijnlijk gewelfd en van buiten met een terras bekroond ... Zonder twijfel was dit de begraafplaats van een aanzienlijke familie (Sam. I; blz. 355-356).

Wat ons betreft, daar het monument tot Christus kan teruggaan, vermoeden wij dat dit grafmonument toebehoord kan (of zal) hebben, aan de familie waarin wij Jezus reeds zijn intrek hebben zien nemen en waarmee wij aanstonds nadere kennis zullen maken.

Nu, het huidige dorp Tejasir, waarvan Guérin de bovenstaande beschrijving gaf, ligt op de plaats van het oude Aser-Mikmetat, waarvan de ligging nog steeds onbekend bleef en dat ons nu hier door K. aangewezen wordt.

In het boek Josuë wordt Aser-Mikmetat genoemd als stad op de grens van de stammen Manasse en Benjamin. In het algemeen laten de grensbeschrijvingen in dat boek alles aan duidelijkheid te wensen over, te meer omdat gewoonlijk de ligging van enkele steden onbekend is, zoals in ons geval de ligging b.v. van Aser-Mikmetat en Tafua. Hierin bewijst K. ons weer een kostbare dienst.

De loop van de noord- en oostgrens van Efraïm wordt er door opgehelderd en is daarnaar op onze grote kaarten 1 en 3 uitgestippeld.

Hier volgt het essentiële uit de Bijbelse beschrijving van de noord- en oostgrens van Efraïm.

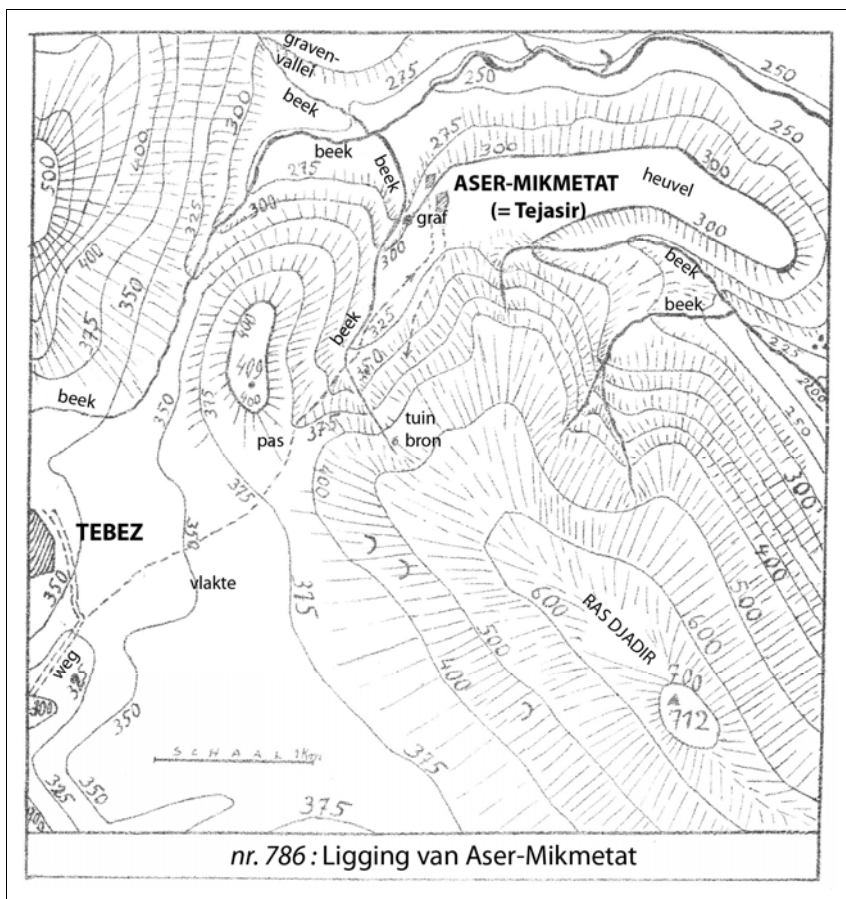
a) Oostgrens:

Aser-Mikmetat in het noorden; de grens wendt er zich om heen, loopt (zuidwaarts) naar de oostkant van Taānat-Silo en verder naar de oostkant van Janoach en daalt van daar af naar Atarot en Naārata en gaat langs (het district van) Jericho en komt uit bij de Jordaan (Jos. 16, 6-7).

b) Noordgrens (= zuidgrens van Manasse):

Ze loopt van Aser-Mikmetat, dat tegenover Sikem ligt, naar rechts (volgens oosterse oriëntering) naar de stad En-Tafua, daalt van hier af naar de rietrivier Qana en eindigt bij de zee.

Entafua is onbekend, maar is zeker te zoeken in de omstreken van Nabloes en is wellicht Djinsafœt. Hier afdalend in de wadi Qana vervolgt ze met deze rivier haar loop naar het westen (Jos. 17, 7).

Naar hier was Hem een schare van allerlei lieden, die zijn woord wensten te horen, vooruit geijld; het waren voornamelijk Samaritaanse arbeiders, die hier thans op Hem wachtten en *tot wie Hij het woord richtte.*

Links strekte zich op de hoogte of heuvel opwaarts een kleine stad uit, die uit een lange rij huizen bestond en die Aser-Mikmetat heette. Tegen de avond ging Jezus er in. Abel-Mehola kan er 7 uren van af gelegen zijn.

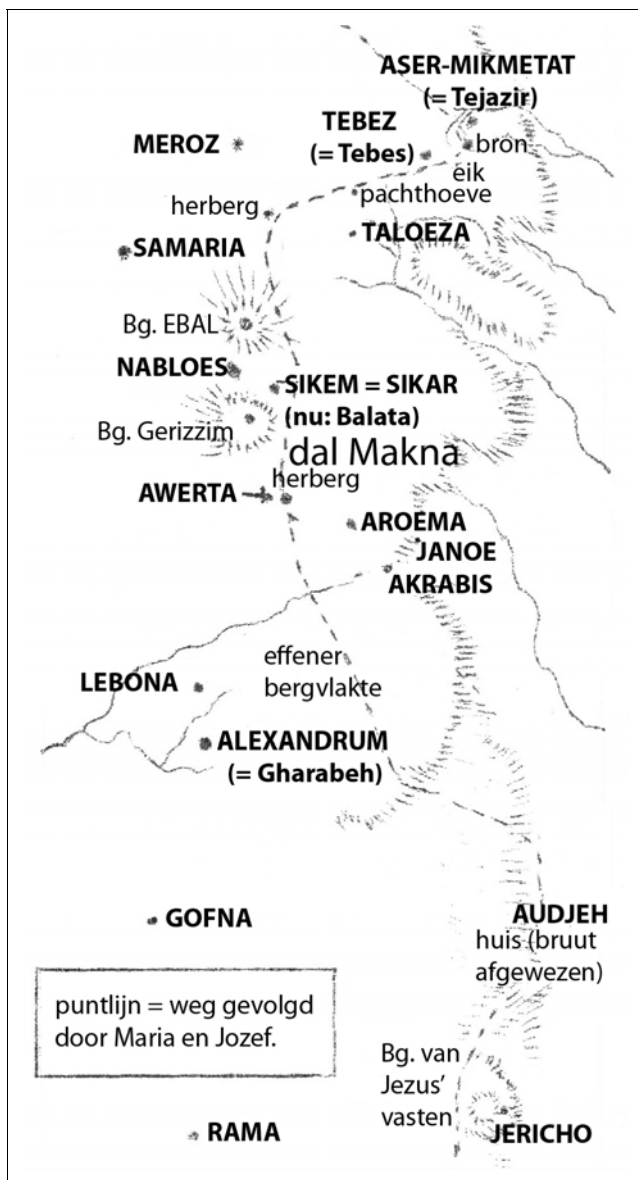
Deze stad ligt op de weg van Maria en de H. Vrouwen, wanneer zij niet over het gebergte bij Samaria naar Judea gaan. Ook op de vlucht naar Egypte is de H. Maagd met Jozef hierover gereisd.

Deze avond is Jezus nog naar de bron van Abraham en naar de lustplaats vóór Aser-Mikmetat gegaan en heeft er verscheidene zieken genezen, o.m. twee Samaritaanse vrouwen die men hierheen had gebracht. Hier werd Hij door de mensen met veel liefde ontvangen; zij waren zeer goed en ieder had Hem gaarne in zijn huis gehad; Hij nam nochtans zijn intrek vóór de stad in een aartsvaderlijke familie, waarvan het hoofd Obed heette en door wie Hij met al zijn leerlingen gastvrij opgenomen werd.

De weg van Taänat-Silo naar dit gewest is veel breder (het is een Romeinse heerweg) dan de weg over Akrabis naar Jericho. Deze is zeer eng, stenig en rotsachtig (fasc. 4, nr. 109, laatste alinea van maandag, 19 november). Zelfs ervaren dieren, indien ze met koopwaren zwaar beladen zijn, kunnen er maar moeilijk door.

Ik heb gezien dat onder de boom bij Abrahams bron ten tijde van de rechters, een tovenaarder en profetes haar toverpraktijken beoefende en orakels gaf, die telkens verkeerd uitvielen. Hierbij verrichtte zij in de nacht allerlei ceremoniën met fakkels en dreef wonderlijke dieren en gestalten bijeen. Doch al haar aanwijzingen kwamen falikant uit en haar plannen mislukten. Het is dezelfde die ik op de laatste reis in het koninkrijk Basan te Azo door de Midianieten op een plank genageld zag worden, waar men haar in man verkleed had ontdekt (fasc. 17, nr. 706); zij woonde in het woud en pleegde hier veel toverij.

De boom hier is dezelfde waaronder Jakob de geroofde afgodsbeeldjes van Laban – en van de Sikemieten – begroef. (De hoogst waarschijnlijke vergissing hier betreffende die boom is reeds gesignaleerd fasc. 4, nr. 105, laatste alinea en voetnoot 226).

Oogslag op Sint-Jozef.

787.

Ook heb ik gezien dat Jozef met de H. Maagd en het Kind Jezus in de nabijheid van die boom (bij Aser-Mikmetat), op de vlucht naar Egypte, zich een nacht en een dag verborgen hielden en rustten; de vervolging van Herodes was bekend en het was zeer gevaarlijk hier te reizen. Ik meen ook dat het hier bij de boom was dat Maria het zo warm kreeg, toen zij op haar reis naar Bethlehem verseven was van kou (fasc. 4, nr. 105, voetnoot 225).

Toen ik heden nacht in mijn reisvisioen uit mijn huis hierheen in het Beloofde Land kwam om de huidige dag van Jezus' leven te zien, passeerde ik door Lebona, ten zuiden van de berg (bergdistrict) Gerizzim gelegen, en ik zag hoe de H. Jozef hier zijn timmerambacht aanleerde, na voor zijn broers op de vlucht gegaan te zijn; hij kon toen twintig jaar oud zijn en ik zag hem wonen en arbeiden in een muur, die van de stad uit naar een smalle bergrand leidde, gelijk een straat naar een vervallen kasteel. De woningen waren in de muren. (Ze zagen er uit als muren met alleen in de hoogte lichtopeningen). Ik zag hem tussen hoge muren, waarin boven (venster-)openingen waren, aan lange stijlen werken, waarin de wanden van vlechtwerk ingezet moesten worden; hij was zeer deugdzaam en liefdevol; hij is later eens met Maria hier voorbijgekomen en ik meen dat hij met haar toen ook zijn oud werkhuis heeft bezocht.

Vóór zijn huwelijk met Maria heeft hij ook nog in een andere stad gearbeid; deze lag bij een water(beek) dat in de zee vloeit en wel, zo ik meen, niet ver van Afeka, de geboortestad van de H. Tomas.

Jezus te gast bij Obed.

788.

24 oktober. –

Aser-Mikmetat ligt dwars over een bergrug, die in de richting van het Jordaandal loopt; het zuidelijk deel behoort tot de stam Efraïm, het noordelijke tot Manasse.

- In Efraïm ligt, indien ik me niet vergis, Mikmetat en
- in Manasse ligt Aser en
ze maken samen een enkele stad uit: Aser-Mikmetat
(Jos. 16, 6; 17, 7).

De grens loopt tussen beide door; de synagoge ligt in Aser, aan gene zijde en zijn inwoners verschillen in zeden en aard enigszins van die van Mikmetat, en hierdoor houden zij zich wat afzijdig.

Mikmetat, het Efraïmietische stadsdeel strekt zich met een rij huizen opwaarts op de berg uit; beneden in het dal vloeit het riviertje waarbij Jezus gisteren de Samaritanen nog onderrichtte, die Hem naar deze plaats vooruit gelopen waren.

Iets hoger (op een helling) ligt vóór de stad een schone bron, en, zoals gewoonlijk, is er rondom deze bron een badplaats en een lushof. De bron, waartoe men met sierlijke trappen afdaald, is in een gemetseld bekken gevat, in welks midden op een terras een schone boom staat. Uit dit bekken kunnen meerdere baden, die er omheen liggen, gevuld worden; hier genas Jezus gisteravond twee Samaritaanse vrouwen (nr. 786).

789.

Hier werd Jezus door de inwoners met de gewone gastvrijheid ontvangen, en Hij begaf zich ten huize van een eerbiedwaardig, aartsvaderlijk man, die Obed heette; het huis was een groot landgoed vóór Mikmetat. Obed was een soort opperhoofd over de stad (soort stam- of familiehoofd). De bevolking aan deze zijde was immers meestendeels onderling vermaagschapt: verscheidene

families waren Obed's kinderen of kinderen van zijn voorouders; hij was 'de oudste', het hoofd van hen allen; hij zorgde voor hun zaken, bestuurde hun landbouw- en herdersbedrijf³⁹⁶.

Zijn vrouw leefde nog en verbleef met haar huishouden en het vrouwelijk deel van haar familie in een afgezonderde vleugel van het huis (cfr. fasc. 10, nr. 258, voetnoot 73); zij was voor haar leeftijd nog een zeer flinke vrouw, een echte Jodin van de oude stempel; zij had een slag van kinderhuis en leerde de meisjes der andere families allerlei handwerk. In het algemeen heerste in de gehele stam liefde, raad en daad in de hoogste mate.

Obed had 18 kinderen, waarvan enige nog ongehuwd waren. Twee van zijn dochters waren in Aser, het Manassische stadsdeel, gehuwd en dit stond hem helemaal niet aan; hij vond het spijtig, zoals ik het *uit zijn gesprekken met Jezus vernam, want ginder waren de mensen van minder goede aard.*

's Morgens leerde Jezus bij de bron; er lagen wel vierhonderd mensen op de grasgrond van de trapvormige helling om de bron, Hij sprak duidelijk over de komst van het Rijk en over zijn zending, over de boetvaardigheid en de doop; Hij bereidde er ook enige op de doop voor en onder dezen waren ook kinderen van Obed.

Hierna bezocht Jezus met Obed nog verscheidene landelijke woningen en onderrichtte en troostte er de knechten en ouderlingen die met de thuiswacht belast geweest waren, terwijl de anderen naar zijn predicatie waren gaan luisteren. *Obed sprak veel met Jezus over Abraham en Jakob die in dit gewest gewoond hadden, alsook over de lotgevallen van Dina.*

³⁹⁶ Landbouw- en herdersbedrijf. – De kleine valleien in de omstreken van Tejasir zijn vruchtbaar en rijk aan bomen.

Dit is ook het geval met de aangrenzende ruime vlakte ten oosten van Tebez, waarover wij in Guide bleu lezen: "Ze is zeer vruchtbaar, rijk aan graan, olijfbomen en kudden van schapen en geiten."

De inwoners van Mikmetat hielden zich voor afstammelingen van Juda. Holofernes, de medische avonturier (nr. 770), had bij zijn inval deze stad volkomen verwoest, en dan waren hun voorouders zich uit Juda hier komen vestigen, met het vaste, bewuste besluit om in eendrachtige samenwerking een deugdzaam leven volgens de oude zeden te leiden; en dit hadden zij tot nog toe volgehouden. Obed had geheel de oude goede zeden van de deugdzame Hebreëen en een grote verering voor Job; hij nam hem in alles tot voorbeeld, ja, hij leidde met de zijnen bijna zulk een volmaakt, deugdzaam, aartsvaderlijk leven³⁹⁷. Hij gaf zijn zonen en dochters bij hun huwelijk een rijke gifte mee en deelde bij zulke gelegenheden veel aan de armen uit en schonk ook veel aan de tempel.

Jezus zegende vele kinderen die overal door de moeders tot Hem gebracht werden.

790.

In de namiddag was een grote maaltijd rondom Obed's huis en in het voorhof onder loofhutten, die overal dichtbij stonden. Bijna alle inwoners van Mikmetat namen er deel aan en vooral de armen van het gewest. *Jezus ging rond alle tafels, zegende en onderrichtte de gasten, terwijl Hijzelf spijsen voordiende; Hij vertelde parabelen;* de vrouwen zaten in een afzonderlijke loofhut.

Vervolgens ging Jezus tot enige zieken in de huizen en genas ze. Ook zegende Hij nog vele kinderen, die de moeders op een rij tot Hem brachten. Hier waren zeer vele kinderen, vooral bij Obeds vrouw, die hen onderrichtte.

Obed had een jongen van ongeveer 7 jaren, met wie Jezus veel sprak en die Hij zegende; hij woonde op de

³⁹⁷ Bij deze woorden plaatst Brentano in nota: "Misschien is uit deze omstandigheid de valse overlevering ontstaan dat Job in dit land gewoond zou hebben, zoals het in het 'Itinerario Hiërosolimo' beweerd wordt."

buiten bij een ouder broer; hij was zeer deugdzaam en bad 's nachts dikwijls geknield op het veld. De ouder broer was daarmee niet in zijn schik en dit bedroefde Obed. *Jesus verschafte recht en deed uitspraak over dit alles.* Ik herinner me vaag dat die jongen na Jezus' dood nog onder de leerlingen gekomen is.

De stad Aser-Mikmetat ziet naar het oosten, naar het gebergte over de Jordaan en ligt enige uren meer noordelijk dan Soekkot en de uitmonding van de Jabbok in de Jordaan.

In de Makkabese oorlogen stond Mikmetat aan de zijde van de Joden, hielp hen in menige omstandigheid en was zeer getrouw. Ook hield Judas, de Makkabeeër, zich hier enige malen op.

De inwoners van het overzijds stadsdeel waren uit de stam, die, zoals hun wijk, ook Aser heette.

Jezus te Aser. – Doop te Mikmetat.

791.

25 oktober. –

Heden ging Jezus met de leerlingen naar het noordelijk stadsdeel aan de andere bergkant, in de stam Manasse, welke wijk Aser heet. Hier, bij de synagoge, waren vele Farizeeën, en wel zulke die Jezus allerminst genegen waren, om niet te spreken van vele hovaardige inwoners; zij verstonden zich met andere mensen, die belastingen en tol voor de Romeinen moesten inzamelen en samen met die andere mensen woekerden zij daarmee.

Jezus predikte hier 's morgens en genas verscheidene zieken. De Farizeeën en hovaardige inwoners hielden zich koel, want zij waren tegen Jezus misnoegd, omdat Hij de ruwe boerenbevolking van Mikmetat de eer had aangedaan hen het eerst te bezoeken; zij beminden Hem niet en toch wilde hun ijdelheid en eerezucht, dat Hij, als een geleerd rabbijn, eerst bij hen

zou gekomen zijn, in plaats van bij hun onbeschaafde onderontwikkelde burens, op wie zij met minachting neerzagen.

‘s Middags keerde Jezus met een talrijk geleide naar de bron vóór Mikmetat terug en *bereidde hier een aantal mensen tot de doop voor. Velen bekenden hun zonden in het algemeen (dus ook openlijk); vele anderen traden met Jezus alleen ter zijde en legden Hem in het geheim een gedetailleerde bekentenis van hun zonden af (cfr. nr. 744, voetnoot 376), en vroegen Hem om een boetpleging en vergiffenis.*

De dopers waren, naar ik meen, Saturninus en Judas Barsabas; andere leerlingen legden de handen op (als peters). De doop geschiedde in een grote badvijver.

Na de doop nam Jezus een kleine maaltijd en zij gingen vervolgens ten sabbat naar Aser. *Hier leerde Jezus uit Genesis, 18, 23, over de verdelging van Sodoma en Gomorra en hield een striemende boetepreek. Ook weidde Hij uit over de wonderwerken van Elizeüs (II Kon. 2-8). De Farizeeën waren volstrekt niet tevreden met Hem, want gedurende de daarna gehouden maaltijd sprak Hij ondermeer ook daarover dat zij de tollenaars verachtten en nochtans alleen hierin van hen verschilden, dat zij meer omzichtig, geniepig, bedekt en schijnheilig hun woeker bedreven, (terwijl de tollenaars hun winzucht toch niet met de dekmantel van de godsvrucht camouflerden).*

Jezus overnachtte hij Obed.

Gastmaal.

792.

26 oktober; Sabbat. –

Jesus handelde deze morgen te Aser in de synagoge nog eens over Abraham en Elizeüs, en genas daarna vele zieken, ook bezetenen en melancholieken.

In de namiddag was er een grote maaltijd in de herberg. De Farizeeën hadden weliswaar de uitnodiging tot de maaltijd gedaan, maar Jezus riep er vele arme mensen uit Mikmetat bij en deed de onkosten daarvan door zijn leerlingen betalen.

Aan tafel spraken de Farizeeën Hem heftig tegen, toen Hij de parabelen verhaalde van de onrechtvaardige schuldenaar, die zijn schulden kwijtgescholden wilde krijgen en nochtans zelf doorging met van anderen het verschuldigde bedrag te eisen en met anderen lasten op te leggen, enz.

Hij gaf hun in de uitleg van de parabel te verstaan, dat zij de arme mensen belastingen afpersten en aan de Romeinen leugenachtig beweerden dat zij zoveel niet konden betalen en ondertussen met geld hun zakken vulden; ook dat zij in naam der Romeinen zwaarder belastingen vaststelden, zodat zij de tweede derde voor zich konden achterhouden.

Zij wilden zich verdedigen, maar Hij zei: "Geef de keizer wat hem toekomt en ook God dat waarop Hij recht heeft." (Mt. 22, 21). Zij wonden zich tenslotte hevig op en vroegen met welk recht Hij zijn neus daartussen stak.

Onderrichtingen te Mikmetat.

793.

27 oktober = 6 Markeswan. –

Gisteren begon met de avond een vastendag ter gedachtenis aan het uitsteken der ogen van koning Sedekias door Nabuchodonosor (II Kon. 25, 1-7).

(De joodse kalender noteert op 6 Markeswan een vastendag om die reden en voegt er bij: 'ook om de dood van zijn kinderen.')

Jezus was heden nog in Mikmetat bij Obed. De mensen gingen, zoals het op de vastendagen (en sabbatten) gebruikelijk is, een weinig wandelen. *Jezus leerde in het open veld voor herders en bovendien ook bij de bron van Abraham. Hij sprak over het Rijk Gods, hoe het van de Joden tot de heidenen zou overgaan en hoe deze laatsten de voorrang zouden bekomen.*

Daarna zei Obed eens dat, indien Hij dit aan de heidenen zei, dezen daardoor hovaardig zouden worden. *Jezus verklaarde hem zeer vriendelijk dat Hij dit niet voor de heidenen verborg en dat zij juist om hun ootmoedigheid de voorrang zouden bekomen; Hij vermaande Obed en al de zijnen om op hun hoede te zijn tegen het gevoel van zelfgenoegzaamheid en tegen het overdreven vertrouwen in eigen gerechtigheid; zij hielden immers daarnaar een weinig over; zij zonderden zich enigermate af en voelden zich behaaglijk in de voordelen van hun geregeld, sober en eenvoudig leven; dit leverde geen gering gevaar van hovaardigheid op, waarin zulk gevoel gemakkelijk ontaardde.*

Jezus vertelde daarom de parabel van de talenten (Mt. 25, 14-30).

Jezus richtte ook het woord tot de vrouwen in hun afgezonderde lusthof, waar zij hun badinrichting hadden. Er was daar een mooie loofhut; *Hij vertelde ondermeer de parabel van de wijze en dwaze maagden* (Mt. 25, 1-10).

Hij stond in hun midden; zij zaten in een kring op een terras boven elkander, meest op een knie en met de andere opgeheven, waarop zij leunden met de handen. Alle vrouwen droegen bij zulke gelegenheden lange mantelsluiers, waarin zij geheel gehuld waren; de rijke vrouwen droegen er fijne en meer doorzichtige, de arme vrouwen brede van grove stoffe.

In het begin waren zij geheel gedekt, maar gedurende de lering schoven zij gemakkelijks halve de sluiers van voor het aangezicht even weg.

Hier liet Jezus een dertigtal mannen dopen; het waren meestal knechten en mensen die elders gewoond hadden en pas sedert Joannes' gevangenneming hierheen gekomen waren. Jezus was met de mensen in de wijngaarden gegaan, die hier nu voor de tweede maal rijpten.

Met een omweg naar de leerberg bij Meroz.

794.

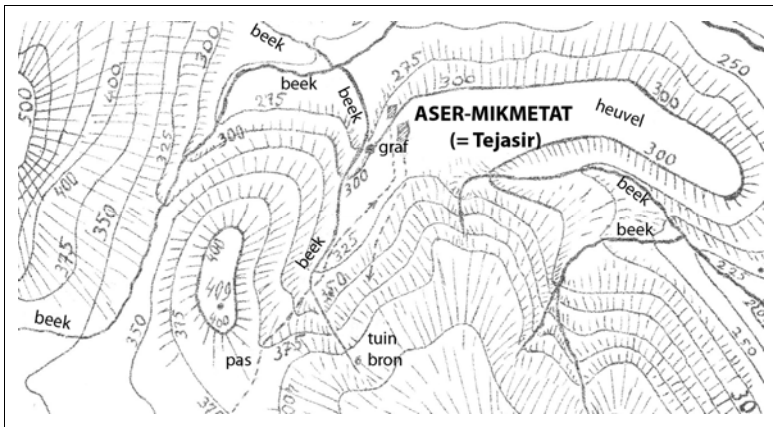
28 oktober. –

Met 5 leerlingen verliet Jezus 's morgens Mikmetat, want 2 Joannes-leerlingen zijn van hier naar Macherus gegaan; Hij keerde terug vanwaar Hij gekomen was. Het riviertje in het kleine dal ten zuiden van Aser-Mikmetat, heeft zijn oorsprong in de bron, waar Jezus had laten dopen (cfr. blz. 145).

Hij ging naar het westen (zuidwesten), ongeveer 3 uren ver door het dal aan de zuidelijke voet van de bergen waarop Tebez en Samaria liggen.

(Jezus volgt in dit terugkeren ook dezelfde weg als op de heenreis; de weg loopt door een opeenvolging van valleien met

aan weerskanten gebergten; dit kan men allerduidelijkst zien op onze grote kaart 3).

Onderweg onderrichtte Hij enige herders en kwam omstreeks de middag op het landgoed dat het bijzonder erfdeel van Jozef, zoon van Jakob, uitmaakte (Gen. 48, 21-22). Dit bijzonder erfdeel van Jozef is te onderscheiden van het stuk grond bij Sikem, dat Jakob van Hemor afgekocht heeft (Gen. 33, 19) en dat in de vallei lag ten zuiden van Samaria (nl. in het dal bij Sikem, welk dal zich van west naar oost uitstrekt).

Ook het bijzonder erfdeel strekt zich een half uur breed en een uur lang van het oosten naar het westen uit en door dit dal vloeit een beek die zich eveneens van het oosten naar het westen richt. (Dit zal hoogst waarschijnlijk het dal en riviertje zijn dat bij Aroema begint, aan de noordkant van Awerta voorbijloopt en in de vallei Makhna uitmondt).

Van de wijnbergen op de hoogten, die dit dal insluiten, ziet dit erfgoed uit het zuiden noordwaarts op Sikem, zowat een paar uren (6 km) verder gelegen. Dit erfgoed heeft alles (zoals ook heel dit gewest): wijngaarden, weiland, graanvelden, boomgaarden, wateren en daar staan ook schone gebouwen. Er woont een pachter op; ik vermoed dat het nu aan Herodes toebehoort; het is

hetzelfde huis, waar de H. Maagd onlangs met de andere H. Vrouwen op Jezus wachtte.

Toen was Jezus te Sikem en genas na zijn aankomst in dit huis een knaapje. De mensen zijn hier goed en Jezus richtte het woord tot een talrijke menigte en nam deel met hen aan een landelijke maaltijd.

Dat bijzonder erfdeel van Jozef was een afgezonderd schoon stuk land, waarop Amorieten woonden, een groep die zich daar tussen de anderen had ingedrongen. Het stuk land was, geloof ik, mee verkocht, maar Jakob moest het van zijn bezitters bevrijden, die hij niet gaarne in zijn nabijheid had, wegens het gevaar dat zijn onderhorigen zich met hen zouden vermengen.

De kamp om dit erfdeel was een soort tweegevecht of weddenschap, doch niet op leven of dood, maar in vrede.

Wie zijn tegenstander het zwaard of schild uit de hand kon slaan of dit breken, had het stuk land gewonnen en de andere moest wijken. Er werd bovendien ook met de boog naar een doelwit geschoten. Jakob en de Amorietenhoofdman stonden tegenover elkaar met achter zich een schaar van hun volk. Jakob won het gevecht en zijn tegenstander moest wegtrekken; zij sloten na de kamp een overeenkomst; dit geschiedde aanstonds na de verkoop van het veld. Jakob woonde 11 jaren bij Sikem³⁹⁸.

³⁹⁸ De vermelding hierboven van de H. Maagd en van de genezing van de knaap toont duidelijk aan dat wij ons hier bevinden en dat het bijzonder erfdeel van Jozef zich uitstrekt bij de herberg of het herdershuis te Awerta.

Maria wachtte daar op Jezus na de bekering van de Samaritaanse vrouw (fasc. 15, nr. 549). Daarom hebben wij in dit nr. 794 ons de vrijheid veroorloofd een oorspronkelijke foutieve tekst te wijzigen.

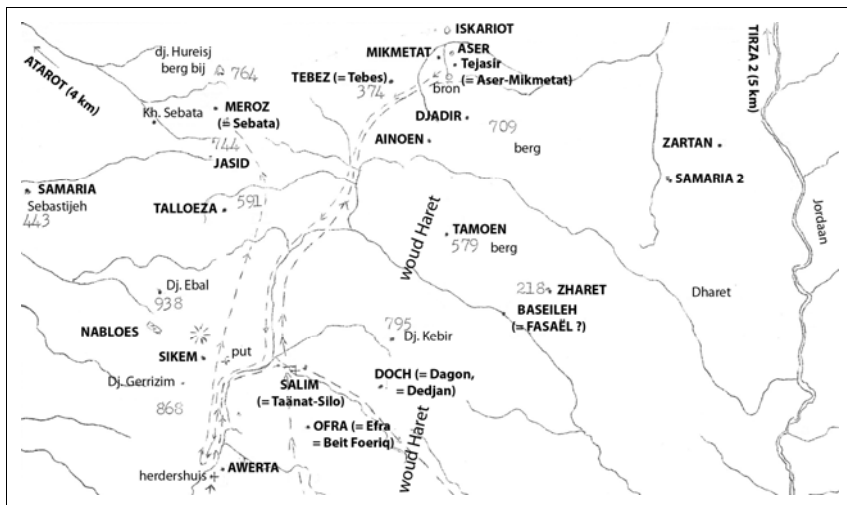
Er stond nl. dat dit bijzonder erfdeel vanaf de wijngaardhoogten zuidwaarts op Sikem zag, in plaats van noordwaarts op Sikem of in de richting van Sikem.

De H. Schrift zelf maakt gewag van dit bijzonder erfdeel van Jozef. Op zijn sterfbed zegde Jakob tot Jozef: "Voor u heb ik een erfdeel meer bestemd dan voor uw broeders; ik heb het gewonnen uit de hand van de Amoriet met mijn zwaard en mijn boog." (Gen. 48, 22).

795.

Jezus ging van hier weer (een eindweegs) noordoostwaarts (en dan noordwaarts) het gebergte op naar Meroz, ongeveer 2 uren ten oosten (juister noordoosten) van Samaria.

De stad Meroz ligt aan de zuidzijde van een berg, op welks noordhelling Atarot gelegen is. Dit Meroz ligt iets hoger (d.i. noordelijker en op een hoger niveau) en hoger noordelijk boven Tebez (even noordelijk, maar op een hoger niveau) en ook hoger (op een hoger niveau) dan Aser-Mikmetat dat, oostelijk van hier gelegen is.

Hier in Meroz is Jezus nog nooit geweest³⁹⁹.

³⁹⁹ **Meroz = Sebata.** –

Atarot op de noordhelling van de bergketen op wier zuidzijde Meroz ligt. – Ofschoon Atarot niet veel noordelijker ligt, is dit toch waar, omdat het gebergte van noordoosten naar zuidwesten gericht is.

Voor Meroz nemen wij Sebata; men kan de kaart hierboven nazien, doch vooral de grote kaart 3. Op deze is alles zeer duidelijk getekend en kan men zien hoe alles klopt wat K. over de ligging van Meroz zegt, wanneer wij voor

De stad was met een droge gracht omringd, waarin zich somtijds enig bergwater verzamelde. Deze stad had in Israël een slechte naam wegens haar trouweloosheid (Recht. 5, 23). Ik heb in verband met deze plaats en het veld van Jakob de voorzegging van Jakob bij zijn dood (Gen. 49) en ook de geschiedenis van Debbora en haar zegelied gehoord (Recht. 4 en 5), maar ik herinner mij er niet veel meer van; ook ben ik te ziek en te zwak om mijn geheugen op te frissen.

In Meroz vestigden zich ter woon nakomelingen van Aser of Gad, de zoon van Zelfa, de dienstmeid van Lea (Gen. 10, 11-13). Deze zonen hadden, benevens hun wettige kinderen, ook kinderen bij dienstmeiden gewonnen, en wel bij heidense uit Sikem.

Door zulken was Meroz bewoond; men wilde hen in de stammen niet hebben en zo zijn zij later ook laf en ontrouw geweest in de oorlog van de Israëlieten tegen Sisera; zij hadden zich laten omkopen, geld van de vijanden aangenomen en niet meegestreden; zij waren daartoe deels door valse profeten misleid geworden, die zich bij hen ophielden en hier had met hen ook de profetesse Abinues te doen, dezelfde die te Azo door de

Meroz Khirbet Sebata nemen. Overigens is Meroz totaal onbekend. De term Khirbet zegt dat de resten die men daar vindt, deze zijn van een oude stad.

Sebata ligt 2 uren ten noorden van Sikem in een diepe vallei (niveau 550 m) tussen twee bergtoppen van 764 m en 741 m, dus verborgen en afgezonderd, zoals K. zegt. Verder ligt het aan de zuidvoet van de mooie regelmatige berg Hureisj, waar Jezus wil komen preken.

De weg van Sebata door een bergvallei naar Iskariot is gemakkelijk. Straks komt Jezus ook daar.

De bergtop ten noorden van Meroz is zowat 200 m hoger dan deze stad. Meroz is alleen hierdoor bekend dat het vervloekt werd door Debbora, omdat het de oproep ten strijd niet had beantwoord en niet had meegestreden tegen de Kanaänieten die onder aanvoering van Sisera stonden, veldheer van Jabin, de koning van Azor.

In dit lied luidt het: "Maar vervloekt is Meroz, vervloekt zijn haar bewoners, omdat ze Jahwe niet te hulp zijn gesneld, met hun krijgers geen hulp aan Jahwe verleenden." (Recht. 5, 23).

Midianieten op een plank genageld werd. Ook bij nog andere gelegenheden hadden de Merozenen een verraderlijke rol gespeeld en zich daardoor de algemene verachting op de hals gehaald.

De stad lag afgezonderd en hield zich afzijdig en daardoor hadden de inwoners aan menig goed, maar ook aan veel kwaad geen deel genomen; zij waren niet mee met hun tijd, ouderwets en achterlijk.

796.

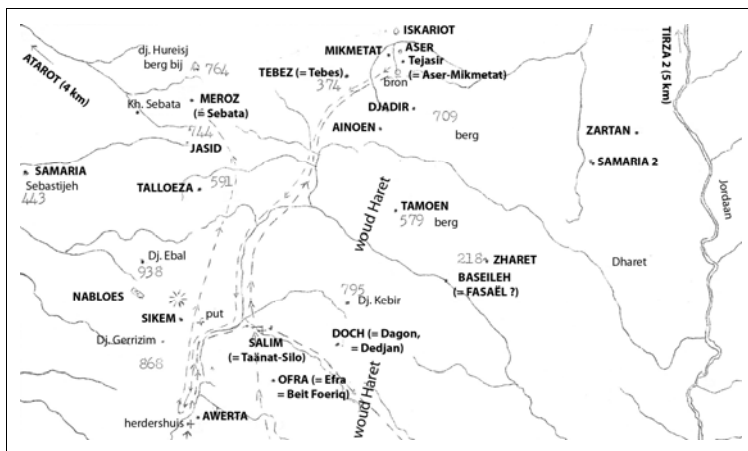
Ik heb daarbij iets van de zegepraal op Sisera gezien en het zegelied van Debora gehoord. Het werd voor haar door een man, ik meen door Barak, opgesteld, althans gedeeltelijk en door haar voor het verzamelde volk gezongen. Er werd daarin tegen Meroz een vloek uitgesproken en de inwoners voelden zich nog niet geveleid, als men dit onderwerp aanraakte of hen aan die passage herinnerde. Als ik het goed voorheb; komen in dit lied zinspelingen op de Messias voor en wordt er in gezegd dat Meroz nog eenmaal, nl. eerst met Jezus' komst van zijn smaad gerehabiliteerd zou worden.

(Zulke toespelingen schijnen er niet in voor te komen. Wellicht heeft K. andere passages voor ogen, b.v. Gen. 49, 10 of Jes. 9, 1-3: het volk dat in duisternis zat, heeft een helder licht aanschouwd, een grote glans heeft hen overstraald.)⁴⁰⁰

⁴⁰⁰ Zinspelingen op de Messias. – Rechtstreekse en uitdrukkelijke vindt men niet in dat lied, zoals gezegd, indien men geen rekening houdt met het heilshistorisch perspectief van heel de Bijbel.

Het lied van Barak en Debora echter bevat en bezingt feiten die op de Messias en zijn verlossingswerk wijzen en het enigermate voorafbeelden. In deze oorlog wordt de bevrijding ondernomen door een man en een vrouw, Barak en Debora, waarvan de eerste als een figuur van de Verlosser, de tweede als een beeld van de Medeverlosseres beschouwd kan worden. Ook in de vrouw Jaël, die Sisera in zijn slaap een spijker in zijn oor dwars door de kop tot in de grond sloeg wat de doorslag gaf aan de volkomen nederlaag van de vijand, kunnen wij het beeld zien van O. L. Vrouw, die door

De inwoners van Meroz leverden zich hoofdzakelijk over aan de bereiding van huiden tot leder; zij maakten leder en vervaardigden pelswerk, naaiden er klederen van, maakten lederen zolen, riemen, gordels, schilden en soldatenvesten; zij haalden de huiden ver in het rond op ezels en bereidden die gedeeltelijk in een put, die zijn water uit de stadsbron ontving. Maar daar dit water, afkomstig van een waterleiding (en niet van een bestendige bron), niet altijd in voldoende hoeveelheid voorradig was, looiden zij ook hun huiden bij Iskariot, een moerassig gewest, een paar uren oostelijk van Meroz en slechts een weinig ten noorden van Aser-Mikmetat; dit was een woeste hoek met slechts enige woningen; er liep daar een bergkloof met een bron of beek naar het Jordaandal toe (zie kaart of grote kaart 3).

haar Zoon de kop van het serpent verpletterde en hem de volkomen nederlaag toebracht.

Katarina meende nog dat Meroz eerst bij Jezus' komst uit zijn smaad weer bevrijd moest worden. Inderdaad, door de eer die Jezus Meroz door zijn bezoek bewijst, herwint het zijn eer en aanzien, en ook dit is een beeld van wat thans gebeurt met het hele godsvolk, dat niet langer veracht of misprezen wordt om zijn ontrouw, lafheid en zonde maar in zijn hoogste er wordt hersteld. K.'s vermoeden betreffende de inhoud van het lied laat dus zien hoe haar ziensblik diep in de Messiaanse werkelijkheden boorde.

Daar bereidden de Merozenen hun huiden. Judas of zijn ouders hadden zich daar een tijdlang opgehouden en van daar had hij zijn bijnaam Iskariot bekomen.

Vóór Meroz (Sebata) werd Jezus door de arme burgers, die van zijn komst op de hoogte gebracht waren, met grote vreugd ontvangen; zij kwamen Hem tegemoet en brachten Hem klederen en zolen om ondertussen de Zijne uit te schudden en te reinigen. *Jezus dankte hen* ging met zijn leerlingen in een herberg in de stad, waar men Hem de voeten waste en iets ter verkwikking en verwelkoming aanbood.

Ook de Farizeeën kwamen tot Hem en *Hij hield nog 's avonds in de synagoge voor het toegestroomde volk een belangrijke redevoering, waarin Hij het had over de luie knecht en het begraven talent; Hij paste die parabel toe op zijn toehoorders uit de stad. Daar zij, als zonen van de dienstmeiden, slechts één talent ontvangen hadden, was het hun plicht daarmee te woekeren, maar zij hadden het integendeel begraven.*

Nu de Heer naderde, moesten zij haast maken om er nog iets mee te winnen. Ook bracht Hij hun onder de ogen hun tekort aan liefde voor hun buren en hun haat tegen de Samaritanen.

Ook de Farizeeën van hier waren volstrekt niet tevreden met Hem, maar het volk des te meer, daar zij zwaar verdrukt werden door de Farizeeën en de ganse stad zo vergeten en aan haar lot overgelaten was, dat niemand anders hen hier te hulp kwam.

Judas voelt zich tot Jezus aangetrokken.

797.

Na zijn redevoering ging Jezus met zijn leerlingen in de herberg vóór de oostelijke stadspoort. (Toch op een nog al aanzienlijke afstand, zoals het verder zal blijken).

Lazarus had ze voor Hem en de leerlingen hier ingericht bij een buitengoed dat hij hier bezat.

(Herberg van Lazarus, cfr. fasc. 14, nr. 535, voetnoot 254);
(waarschijnlijk is het buitengoed bedoeld, 16 km meer noordelijk op de berg Sjeick Sjibel).

Nu kwamen Bartolomeüs, Simon de Ijveraar, Judas Taddeüs en Filippus in de herberg tot Hem; zij hadden reeds vroeger met de leerlingen gesproken en hij ontving hen vriendelijk; zij namen deel aan de maaltijd en bleven ook de volgende dag hier.

*Jezus had reeds meermalen **Bartolomeüs** gezien en ook inwendig geroepen (dit is aangetrokken) en zelfs tegen de leerlingen over hem gesproken.*

***Simon** en **Taddeüs** waren zijn neven.*

*Aan Hem verwant was ook **Filippus**, die nu reeds, gelijk **Taddeüs**, onder de leerlingen was (fasc. 12, nr. 373).*

Ook had Hij al dezen reeds genoemd als mannen die Hem zouden volgen, toen Hij tijdens zijn laatste verblijf te Kafarnaüm, in de visserij van Petrus bij het Meer, hen er op wees dat zij Hem weldra voorgoed en geheel zouden volgen. Het was toen dat Petrus zo vurig verlangde en hem smeekte dat Hij hem toch als ongeschikt thuis zou laten. Toen sprak Petrus ook sommige woorden, die in het evangelie veel later komen (fasc. 16, nr. 623).

Ook Judas Iskariot was met hen naar Meroz meegekomen. Deze avond kwam hij evenwel nog niet bij Jezus, maar nam zijn intrek in een huis van de stad, waar hij zich dikwijls ophield.

Bartolomeüs en Simon spraken met Jezus over Judas; zij hadden hem leren kennen; zij zeiden dat hij een onderlegd, bekwaam en dienstvaardig man was, die vurig begeerde onder de leerlingen opgenomen te worden. De reactie van Jezus op deze woorden van hen was een verzuchting en een uitdrukking van droefheid op zijn aangezicht. Toen zij Hem naar de reden daarvan vroegen, antwoordde Hij: "Het is nu niet de tijd om daarvan te spreken, maar om er over te denken!"

Hij onderwees nog de aanwezigen gedurende het avondmaal en zij sliepen dan hier (tussen 28 en 29 oktober).

798.

De nieuw aangekomen leerlingen kwamen van Kafarnaüm, waar zij een samenkomst met Petrus en Andreas gehad hadden; zij brachten boodschappen van daar mee en ook voor Jezus enig geld, dat de H. Vrouwen voor de noodwendigheden der reizen en tot milde gaven en aalmoezen voor Jezus bijeen gegaard hadden. Bij dezen had Judas zich te Naïm aangesloten en was met hen naar hier gekomen.

In deze tijd was Judas reeds met alle leerlingen bekend; hij was onlangs op Cyprus geweest en daar hadden zijn vele verhalen over Jezus en zijn wonderen, over al de gunstige oordelen die men over Hem koesterde, over de grote verwachtingen die men op Hem vestigde, al die verhalen hadden, zeg ik, zowel heidenen als Joden naar Hem begerig gemaakt. Judas wist immers te vertellen dat sommigen Hem voor de zoon van David, anderen voor de Christus, de Messias, en in elk geval de meesten Hem op zijn minst voor de grootste der profeten hielden. Dit maakte bij de eilandbewoners de grootste ophef, te meer daar reeds, ten gevolge

van Jezus' verblijf in Sidon en Tyrus vele geruchten over zijn wonderwerken tot daar waren doorgedrongen.

De Cyprische heiden, die onlangs te Ofra bij Jezus kwam, was ten gevolge van dat alles door zijn heer om inlichtingen naar Palestina gezonden; de berichten en verhalen van Judas hadden diens nieuwsgierigheid geprikkeld. Judas was met hem naar Cyprus teruggekeerd. Op deze terugreis heb ik Judas in een grote stad ten zuiden van Sidon gezien; ze heeft een naam die 'Vogelstad' betekent (Ornitopolis) (een woord later er over: het ligt nabij de kust, 4 uren ten noorden van Tyrus).

Ik meen dat toen reeds in deze stad de ouders van een leerling uit Griekenland woonden; mij dunkt dat die leerling **Saturninus** is. Althans kwamen zijn ouders later hier. Ook in een andere stad in Manasse, waar Jezus was, kwam Judas op die reis. (Het ligt voor de hand dat Aser bedoeld is, dat slechts door een beek van Iskariot gescheiden is). Ik weet de naam nu niet; ook niet waarom ik zijn verblijf in die steden zag.

Zodra Judas dan vernomen had dat Jezus hier in het gewest van Meroz zou komen, waar hij, Judas, zeer bekend was, zocht hij Bartolomeüs in Dabbeset op, dien hij ook reeds kende, en nodigde hem uit om met hem naar Meroz te trekken en hem aan Jezus voor te stellen.

Bartolomeüs stemde er gretig in toe, doch reisde zelf eerst met Judas Taddeüs naar Kafarnaüm tot de daar verblijvende leerlingen. Bartolomeüs, Taddeüs en Filippus reisden nu naar Tiberias, van waar zij Simon de Ijveraar meenamen. Van daar naar Naïm trekkend troffen zij in deze stad Judas weer aan, die hen tegemoet gereisd was. Hij verzocht hen nogmaals om door hen aan Jezus tot leerling voorgesteld te worden; zij vonden behagen in zijn behendigheid, dienstvaardigheid en gezellige spraakzaamheid.

Oorsprong, bezigheden, karakter van Judas.

799.

Judas Iskariot kon toen een man van 25 jaren zijn. Hij was van middelbare grootte en niet lelijk; hij had zwart haar; zijn baard was rosachtig. Op zijn klederen was hij zeer net, fijner en meer verzorgd dan de doorsnee-Jood; hij was spraakzaam, gezellig en dienstvaardig en deed zich gaarne voor als een man van gewicht. Hij vertelde graag, maar dan met het air van iemand die het goed weet, over grote figuren en heilige mensen en waar men hem niet kende, was hij verwaand en onbescheiden. Indien hij echter door iemand die het beter wist, van onwaarheid overtuigd werd, dan trok hij zich verlegen terug. Hij was eer-, rang- en geldgierig; hij was altijd op goed geluk uitgetrokken en verlangde naar bekendheid, naar een hoge positie, een betrekking, naar eer en geld, zonder dat hij zich van al die gevaarlijke ambities duidelijk en eerlijk rekenschap gaf.

De verschijning van Jezus trok hem buitengewoon aan; immers de leerlingen werden onderhouden en hadden een bestaan; de schatrijke Lazarus deed mee en steunde de zaak van Jezus; men geloofde dat Hij een rijk tot stand zou brengen; men noemde Jezus koning, de Profeet van Nazareth, ja, de Messias. Jezus' wonderen en wijsheid vervulden ieders mond.

Judas vatte dus een vurig verlangen op een leerling van Jezus genoemd te worden en aan zijn heerlijkheid, die hij voor een wereldlijke hield, eenmaal deel te hebben; hij had reeds lang overal inlichtingen over Hem ingewonnen en de laatst vernomen nieuwtjes over Hem verder verspreid. Aan verscheidene leerlingen had hij zijn verlangen kenbaar gemaakt en nu was het zover gekomen, dat hij hier in Jezus' nabijheid was; hij was een soort halve geleerde zonder vaste betrekking en verlangde daarom des te meer deel uit te maken van het gezelschap van Jezus. Ook met rekenen en handel had hij zich bezig gehouden en met zijn vermogen dat hij van zijn natuurlijke vader geërfd had, liep het ten einde.

In de laatste tijd had hij allerlei boodschappen op zich genomen, zaken en makelarij, waarin hij zeer behendig en ijverig was; vele mensen hadden zijn diensten weten te benuttigen. De broer van zijn overleden vader heette Simeon en leefde van de landbouw te Iskariot, een dorp dat uit een twintigtal huizen bestond en op geen grote afstand ten oosten van Meroz gelegen was, waartoe het behoorde. Hier hebben ook zijn ouders zich een tijdlang opgehouden en hijzelf ook de meeste tijd na hun dood.

Van daar is het, dat hij de bijnaam Iskariot bekomen heeft. Zijn ouders leidden een zwerversleven, want zijn moeder was een danseres en zangeres; zij stamde uit het geslacht van Jefte; ik bedoel uit dit van zijn vrouw die uit het land Tob was. (Hierheen nam Jefte de wijk, omdat het 't land van zijn vrouw was); het ligt daar beneden, in het gewest, waar Saül de Amalekieten versloeg (I Sam. 15, 7; gewest onbekend).

Zijn moeder was bovendien een poëtes; zij dichtte liedjes, rijmde spreuken en zong die met harpbegeleiding; zij leerde ook ander jong vrouwvolk dansen en zich opschikken naar velerlei vreemde, nieuwe modes, die zij van stad tot stad overbracht.

Haar man was niet bij haar, toen zij, ik meen van een officier in het gewest Damascus, dit ongelukskind ontving. Ik geloof dat toen haar wettige man in Pella woonde.

Na op haar zwerftochten Judas nabij Asjkelon ter wereld gebracht te hebben, ontmaakte zij zich er van, door hem te vondeling te leggen; het werd een geschiedenis als die van Mozes. Zo werd ook Judas spoedig na zijn geboorte op een water te vondeling gelegd en door truken kwam hij terecht bij rijke, kinderloze mensen, die hem een voortreffelijke opvoeding bezorgden; hij is echter verkeerd uitgegroeid en een kwajongen geworden. Later kwam hij door een list weer bij zijn moeder terecht als in de kost.

Het zweeft me vaag voor de geest dat de echte man van zijn moeder, die een Jood uit Pella was, hem, bij het vernemen van

zijn oorsprong, vervloekt heeft. (Over rechtmatige vervloekingen en hun gevolgen plaats en wij later bij nr. 1337 een ernstige nota).

801.

Judas bezat enig vermogen van zijn natuurlijke vader; hij was zeer bijdehand en had zowat van alles enige kennis. Na de dood van zijn ouders woonde hij meest te Iskariot bij zijn oom Simeon, een landbouwer en huidenvetter en hij stond hem bij het werk ter zijde. Overigens was hij op dit ogenblik in de grond nog geen booswicht, maar praatziek, onstandvastig, eergierig en geldzuchtig; hij was niet bedorven of ongodsdienstig, ja, hij onderhield behoorlijk alle joodse gebruiken.

Het beeld dat ik van hem heb, is dat van een mens, die zich even goed tot het beste als tot het slechtste kon lenen. Bij al zijn behendigheid, vriendelijkheid en bevalligheid lag op zijn aangezicht een treurige, duistere uitdrukking; dit was het gevolg van zijn hebzucht, zijn begeerte en geheime afgunst, zelfs op de deugden van anderen.

Bij de voorgaande diepe ontleding van Judas' karakter, voegen wij nog de volgende uitlating van de zienster. Deze had zij anderhalf jaar vroeger, op 21 februari 1821 gedaan.

Steeds had de ongelukkige apostel haar een groot medelijden ingeboezemd.

Judas is een gedrongen, niet grote kerel geweest, zeer dienstvaardig, behendig en spraakzaam; hij is niet eigenlijk lelijk geweest, maar had in zijn gelaat enerzijds iets vriendelijks en vleijends, anderzijds iets weerzinwekkends en laags; zijn ouders deugden niet; zijn moeder ontving hem in echtbreuk; haar echte man had in zijn naam iets van Beël; het deed denken aan iets duivels (Beël is de Assyrisch-Chaldese vorm van Baäl, de voornaamste afgod van de Feniciërs, overal in het Nabije Oosten vereerd.)

Judas' natuurlijke vader had nog iets goeds in zich en daarvan is iets in Judas gekomen. Toen hij later terugkwam tot zijn moeder,

die hem ter wille van haar man, van zich verwijderd had, en zij daarom, gelijk ook haar man in woede losbrak, vervloekte zij hem (en hetzelfde deed ook hij). Zij voorzag in haar bestaan door allerlei bedriegerijen, want zij en haar man waren beroepsgoochelaars en voerden allerlei kunsttoeren uit. Nu zaten zij er eens goed voor, dan weer met een platte beurs.

In het begin konden de leerlingen Judas best lijden om zijn dienstvaardigheid. Hij poetste zelfs hun schoenen. Hij kon verbazend lopen en in het begin ondernam hij verre reizen voor de Gemeente. Mirakelen echter heb ik hem nooit zien doen; hij was altijd vol naijver, nijd en afgunst, en was tegen het einde van Jezus' leven dit rondtrekken, dit gehoorzamen en al dit onbegrijpelijk, mysterieus gedoe moede.